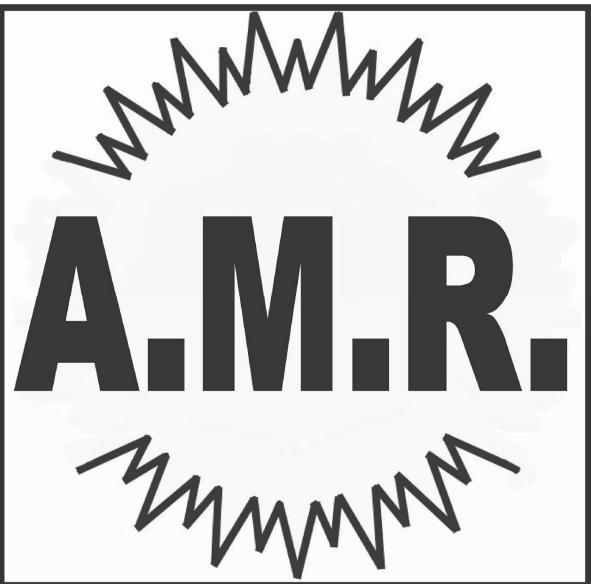

МАСЕДОНЕАНУЛ МАКЕДОНЕЦОТ

*Asociația Macedonenilor din România
Друштвото на Македонците од
Романија*

Година XXIII- 258-260 број - 25 Март 2023
Anul XXIII - Numărul 258-260 - 25 Martie 2023

ГАУДЕАМУС БУКУРЕШТ 2022 година

Последните години Дедо Мраз сè почесто пристигнува во сив пејзаж, без белото ќебе над полињата толку долго очекувано особено од најмалите. Во отсуство на снег, можевме да уживаме, грејќи ја душата и духовно воздигнувајќи се на Саемот на книгата Гаудеамус Букурешт, каде Друштвото на Македонците од Романија имаше станд заедно со другите етнички заедници, кои сочинуваат интересен мозаик во рамките на романската нација. Помеѓу 7 и 11 декември, Ромекспо понуди речиси 8.000 квадратни метри на 200 учесници кои уживаа во услугите и понудата на најголемиот изложбен павилјон во земјата. На јавноста и беше понудена екстремно разновидна палета на уредувачки производи, на различни потпори, погодни за сите возрасти и области на интерес, музика и едукативни игри. Покрај веќе познатите имиња со децении во романскиот издавачки пејсаж, годинава за прв пат учествуваа и изложувачи. Исто така, за прв пат, во просториите на саемот, заедно со партните на ова издание беа поставени и – Комична опера за деца (Opera Comică pentru Copii) и Асоцијација Версус (Asociația Versus) – и двете посветени на интерактивни активности за најмладите посетители. Спонзорите великолукошно доноираа од сопствената опрема,

GAUDEAMUS BUCUREŞTI 2022

Din ce în ce mai des în ultimii ani, Moș Nicolae a sosit într-un peisaj cenușiu, fără plapuma albă de peste câmpuri atât de mult așteptată mai ales de cei mici. În lipsa zăpezii, ne-am putut bucura, încâlzindu-ne sufletele și înăltându-ne spiritual, de Târgul de Carte Gaudeamus Bucureşti, la care Asociația Macedonenilor din România a avut un stand în mijlocul celorlalte comunități etnice, ce compun un interesant mozaic în cadrul națiunii române. În perioada 7-11 decembrie, Romexpo a oferit aproape 8.000 de mp celor 200 de participanți ce s-au bucurat de serviciile celui mai mare pavilion expozițional din țară. Publicului i-a fost oferită o gamă extrem de variată de produse editoriale, pe diferite suporturi, adecvate tuturor vîrstelor și domeniilor de interes, muzică și jocuri educative. Pe lângă nume consacrate de zeci de ani în peisajul editorial românesc, au participat în acest an expozițanți în premieră. Tot în premieră, în incinta târgului au fost amenajate, împreună cu partenerii acestei ediții – Opera Comică pentru Copii și Asociația Versus – amândouă dedicate activităților interactive pentru cei mai tineri vizitatori. Sponsorii au donat cu generozitate, din propriul lor avut, echipamente, instalații, bunuri materiale diverse ori sume de bani ce s-au constituit, în unele cazuri, în premii ce au ajuns la 25.000 de lei. Buna organizare a celor de

Târgul de carte
gaudeamus
Radio România

2022

Organizator
Radio România

Proiect cultural finanțat de Ministerul Culturii

GUVERNUL ROMÂNIEI

BUCUREŞTI | 7 - 11 decembrie | Pavilionul B2 Romexpo

www.gaudeamus.ro
/ radio romania gaudeamus

LAW **KNOWLEDGE** **ICS** **MARY** **NE** **OGY** **DESIGN** **LD** **PHYSICS** **History** **BIOLOGY**

Гаудеамус Букурешт - Gaudeamus Bucureşti

објекти, разни материјални добра или суми на пари кои беа утврдени, во некои случаи, во награди кои достигнаа и до 25.000 леи. Добрата организација на оние од Радио Романија во соработка со Ромекспо се скреќаваше на секој чекор во текот на целиот период на саемот, а како активен учесник во оваа голема културна манифестација можев на самото место да го забележам, како што велат, овој добро етаблиран претприемачки дух во вистинско светло.

Откако ќе го поминевте влезниот хол, ве чекаше огромна табла со логото на националната радио станица, голема табла обоена во бела, црвена и црна боја која што беше и информативната точка во овој мравјалник. Зад една висока рампа, 8-10 добро обучени млади момци ве превземаа и на ваше барање можеа да ве водат низ овој лавиринт каде што тешко би стигнале до посакуваната цел доколку не сте вооружени со соодветни и навремени информации. Самошто ќе го преминевте прагот во павилјонот Б2, ве чекаше огромен прилив на светлина и добредојден налет на топол воздух, кој како сладок порок ве привлекуваше кон стотиците станови преоптоварени со книги која од која со попримамливи наслови и корици. Стотиците светилки и мокните светлосни зраци кои стрмно паѓаа врз прекрасните дела со кои секој изложувач се обидуваше да ве привлече на своја страна, формираа вистинско созвездие на таванот на павилјонот, исто како ведрото летно

la Radio România în colaborare cu Romexpo s-a întâlnit la tot pasul pe durata întregului interval de timp de desfășurare a târgului. Ca participant activ la această manifestare culturală de amploare am putut observa la fața locului, cum se spune, acest spirit antreprenorial bine pus la punct în plină acțiune.

O dată ce pătrundeai în holul de la intrare, erai întâmpinat de un uriaș panou cu sigla postului național de radio, un dreptunghi zugrăvit în alb, roșu și negru care era totodată și punctul de informare din acest furnicar. În spatele unei teighele înalte, 8-10 tineri bine instruiți te preluau, la cerere, pentru a te îndruma prin acest labirint unde cu greu ajungeai la obiectivul dorit dacă nu erai înarmat cu informațiile de rigoare. De cum treceai pragul în pavilionul B2, erai întâmpinat de un imens șuvi luminos și de o boare primitoare de aer Cald, ce te atrăgeau precum un dulce viciu spre sutele de standuri supraîncărcate de cărți cu titluri și copertă care de care mai tentante. Sutele de becuri și puternicele fascicule luminoase care cădeau abrupt pe frumoasele lucrări cu care fiecare expozant încerca să te atragă de partea sa, formau o adevărată constelație pe tavanul pavilionului, întocmai cerului senin de vară încărcat din belșug de stele. În afara standurilor ce prezintau cărțile realizate de edituri, erau și două standuri care ofereau muzică de mare diversitate ca genuri ori autori pe CD-uri, vinil sau casete audio, acestea neducând lipsă de clienti. Între ele, un vestit și vechi negustor de cafea, răspândea prin produsele sale autentice o aromă îmbătătoare

CEL MAI CITIT TÂRG DE CARTE DIN ROMÂNIA

DE LA CEL MAI ASCULTAT RADIO DIN ROMÂNIA

**Ediția 29 • 7 - 11 decembrie • Pavilionul B2 Romexpo
Program de vizitare: 10.00 - 20.00**

Proiect cultural
finanțat de
Ministerul Culturii

Parteneri

Sponsori

Parteneri media

www.gaudeamus.ro

небо натоварено со многу звезди. Освен стандовите на кои беа претставени книгите издадени од издавачките куки, имаше и два станда кои нудеа музика со голема разновидност на жанрови или автори на ЦД-а, грамофонска плоча или аудио касети, а на истите не им недостасуваа клиенти. Помеѓу нив, познат и стар трговец со кафе, низ своите автентични производи ширеше опојна арома што се чувствуваше скапоцено на неколку стандови. Во еден агол од павилјонот се продаваа пецива и закуски кои го комплетираа пејзажот. Атмосферата беше повеќе од привлечна, пријателска и поканувачка, правејќи да се чувствуваш, ова го кажувам без никакво претерување, како кога после долго време едно големо семејство распослано на четирите страни на земјата се собрало на голем настан. Навистина беше голем настан овој масовен приказ на култура, хармонија и братство, за разлика од расправите меѓу луѓето што избувнуваат од никаде во трамвајот, во продавниците или на друго место; во овој простор, каде што толку многу луѓе дишат, гледаат и живеат, не видов дека во текот на петте дена се појави некаков спор или недоразбирање, навистина каква било конфузија се решаваше мирно, со разбирање кон другиот, би можел да кажам со одредена утвивост. Колку би било добро кога би можеле барем дел од овој став да го пренесеме на секојдневниот простор, пред се мислам на Букурешт. Со чаша најквалитетно кафе пред себе, ја презедовме нашата улога во пречекот на посетителите распространети во секоја можна насока, не се малку оние кои застанаа на нашиот штанд или на соседните (поголемиот дел од малцинствата се компактно групирани под лого на Владата на Романија, Оддел за меѓуетнички односи). Имавме значителна залиха на книги, списанија и рекламен материјал, но можеби најважно од се беше како успеавме да го привлечеме вниманието на јавноста, да го разбудиме нивниот интерес, да им го понудиме токму она што ги интересира и да успееме, да ги поттикнеме да дојдат со задоволство на следните саеми или манифестиации на кои учествува Друштвото на Македонците од Романија. Имавме различни ситуации поврзани со односите со посетителите: некои кои нè познаваат и ценат долго време, други помалку време, друга категорија се оние кои не открија дури сега; Добив посета од членови на здружението или од колеги од други малцинства. Ако во првите два дена имавме сериозен прилив на посетители, викендов човечкиот бран беше целосно задушувачки; Ова не го кажувам како

че се симтеа прет de câteva standuri. Într-un colț al pavilionului se comercializau produse de patiserie și gustări care întregeau peisajul. Atmosfera a fost una mai mult decât atrăgătoare, prietenoasă și îmbietoare, făcându-te să te simți, spun astă fără nicio exagerare, ca atunci când după multă vreme o numeroasă familie răspândită în cel patru colțuri ale zării s-a adunat pentru un mare eveniment. Chiar a fost un mare eveniment această expunere masivă de cultură, armonie și fraternitate, spre deosebire de disputele dintre oameni care izbucnesc din te miri ce în tramvai, în magazine sau aiurea; în acest spațiu, unde respiră, privesc și trăiesc atât de mulți oameni, nu am văzut ca pe parcursul celor cinci zile să se fi iscat vreo dispută, ba chiar orice nelămurire s-a rezolvat cu calm, cu înțelegere față de celălalt, aş putea spune cu o anume curtoazie. Ce bine ar fi dacă am putea transfera măcar o parte din această atitudine în spațiul cotidian, mă refer la București, în primul rând. Cu un pahar de cafea de cea mai bună calitate în față, ne-am luat rolul în primire. Vizitorii s-au răspândit în toate direcțiile posibile. Nu puțini sunt cei ce s-au oprit la standul nostru ori la cele vecine (majoritatea minorităților fiind grupate compact sub sigla Guvernului României, Departamentul pentru Relații Interetnice). Am dispus de un stoc consistent de cărți, reviste și material publicitar, dar mai important poate decât toate, a fost modul în care am reușit să captăm atenția publicului, să îi stârnim interesul, să-i oferim exact ceea ce îl interesează și să reușim să îl determinăm să vină cu drag la următoarele târguri sau manifestări la care participă Asociația Macedonenilor din România. Am avut diverse situații legate de relațiile cu vizitorii: unii care ne cunoșc și ne apreciază de multă vreme, alții de mai puțin timp, o altă categorie ne-au descoperit abia acum; am primit vizita unor membri ai propriei asociații sau a colegilor de la celealte minorități. Dacă în primele două zile am avut un aflux serios de vizitatori, la sfârșit de săptămână valul uman a fost de-a dreptul sufocant; spun astă nu ca o conotație negativă ci ca pe un fenomen mai mult decât îmbucurător. Nu are cum să nu-ți crească sufletul când vezi familii întregi interesate, care analizau cu mare atenție oferta majorității standurilor, bunici, părinti, copii și nepoți. Printre ei și macedoneni de-a noștri, unii dintre ei născuți în patria-mamă și stabiliți în România de mulți ani, deja cetățeni ai noii patrii, alții descendenți la a doua, a treia sau Dumnezeu mai știe la a câță generație împărtășită în primitorul nostru spațiu. Am avut plăcerea de a putea purta serioase dialoguri și cu doi cetățeni ai Macedoniei de Nord, aflați temporar în România cu ceva afaceri, care din câte am înțeles, veneau din orașul Bitola.

Zilele s-au scurs pe nesimțite, una mai

негативна конотација туку како повеќе од радосна појава и вест. Не може, а да не го подигнете расположението кога ќе видите заинтересирани цели семејства, кои многу внимателно ја анализираа понудата на мнозинството штандови, баби и дедовци, родители, деца и внуци. Меѓу нив и нашите Македонци, некои од нив родени во татковината и долги години населени во Романија, веќе граѓани на новата татковина, други потекнуваат од втората, третата или буг знае уште колку генерации втемелени во нашиот гостопримлив простор. Имав задоволство да можам да водам сериозни дијалози со двајца граѓани на Република Македонија, привремено дојдени во Романија за некоја деловна работа, колку што разбрав, потекнувајќи од градот Битола.

Деновите минуваа незабележано, едниот поплоден од другиот, во текот на овој настан се чувствуваше културно-профитната атмосфера, чиј крај беше означен со блага меланхолија измешана со некакво жалење што не постигуваме повеќе од она што го предложивме; тоа нè тера со уште поголема самодоверба да гледаме на идните уредувачки

9 - ТИ ДЕКЕМВРИ ВО КРАЈОВА

Настанот организиран од Друштвото на Македонците од Романија на 9 декември 2022 година, во Општинската библиотека „Александру и Аристиа Аман“ во Крајова, по повод годишнината од Денот на македонскиот јазик во Романија, беше одбележан со собирање во просториите на Библиотека, во времетраење од три часа за промоција на книгата „Македонците од историјата на Романија“, автор Анџи Мелания Кристеа и културно-едукативна манифестија посветена на одбележувањето на горе споменатиот ден.

Улогата на водител ја имаше г-дин Маријан Думитреску, член на Друштвото на Македонците во Романија, кој го модерираше овој значаен настан за македонската заедница, за членовите на здружението и кој со идеја за подобро познавање на мнозинското население, за креативните вредности на убавината, хармонијата и рамнотежата, за културата и традициите на етничките Македонци.

Настанот го имаше како гости г-дин Јонел Станку, Пратеник во Романскиот Парламент од страна на Друштвото на

fructuoasă decât cealaltă, atmosfera cultural-lucrativă s-a simțit pe tot parcursul acestei manifestări al cărei final a fost marcat de o usoară melancolie amestecată cu ceva regrete de a nu fi reușit mai multe decât ne-am propus; asta ne face să privim cu și mai mare încredere la viitoarele manifestări editoriale ale anului ce pândește a intra în drepturi nu peste mult timp. Ne-am luat la revedere de la Gaudeamus București 2022, privind cu speranțe întemeiate la următoarele expoziții editoriale ce ne provoacă la o analiză obiectivă a prezenței noastre la participările de peste an, creionându-ne încă de pe acum planuri pentru manifestările viitoare.

Breza Cristea Lucian

манифестији на годината што претстои да дојде не после долго време. Се збогувавме со Гаудеамус Букурешт 2022 година, гледајќи со основани надежи за следните уредувачки изложби кои нè предизвикуваат на објективна анализа за нашето присуство на учествата во текот на годината, изготвувајќи планови за идните настани од сега панатаму.

Бреза Кристеа Лучиан

9 DECEMBRIE LA CRAIOVA

Evenimentul organizat de Asociația Macedonenilor din România pe data de 9 decembrie 2022, la Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman“ din Craiova, cu prilejul aniversării Zilei Limbii Macedonene în România, a condensat în spațiul a trei ore lansarea cărții „Macedonenii din istoria României“, autor Angi Melania Cristea și un eveniment cultural-educațional dedicat celebrării zilei mai sus menționate.

Rolul de maestru de ceremonii a fost jucat de către domnul Marian Dumitrescu, membru al Asociației Macedonenilor din România, care a moderat acest eveniment important pentru comunitatea macedoneană, pentru membrii asociației și, care a fost conceput în ideea unei mai bune cunoașteri de către populația majoritară, a valențelor creatoare de frumos, armonie și echilibru, a culturii și tradițiilor etnicilor macedoneni.

La eveniment au participat domnul Ionel Stancu, deputat din partea Asociației Macedonenilor din România, doamna Mariana Venera Popescu, subprefect al județului Dolj,

Македонците во Романија, г-ѓа Маријана Венера Попеску, заменик префект на општината Долш, г-ѓа Лаура Елен Кристеску Рогобете – претседател на Друштвото, г-дин Слободан Близнаковски, директор на Агенција за иселеништво на Република Македонија, г-дин Бобан Јосифовски, директор на детскиот фестивал „Златно Славејче“, г-дин Дан Јонеску, доктор по филологија - Романска академија, редовен член на Сојузот на писателите на Романија, г-ѓа Родика Цугуи - социолог, г-ѓа Селина Осицеану - регионален менаџер на ДМР, г-ѓа Анџи Меланија Кристеа, професорка во уметничкото училиште „Марин Сореску“ и член на Сојузот на писателите на Романија - поезија - огранок Букурешт, г-ѓа Елена Пирвулеску, член на ДМР - апсолвент на Факултетот за филолошки студии во Република Македонија.

Првиот дел од настанот беше посветен на промоцијата на книгата „Macedonenii din istoria României“, „Македонците од историјата на Романија“, во која авторката Анџи Меланија Кристеа со прецизност ја обработува еволуцијата на

македонската заедница од историска, но и културна, религиозна и економска перспектива. За почеток беа посочени неколку пресвртници кои ја истакнуваат виталноста, плодната личност на македонската нација која со своите дела, творби, мудро искуство придонесе и збогатуваше романска цивилизација низ вековите.

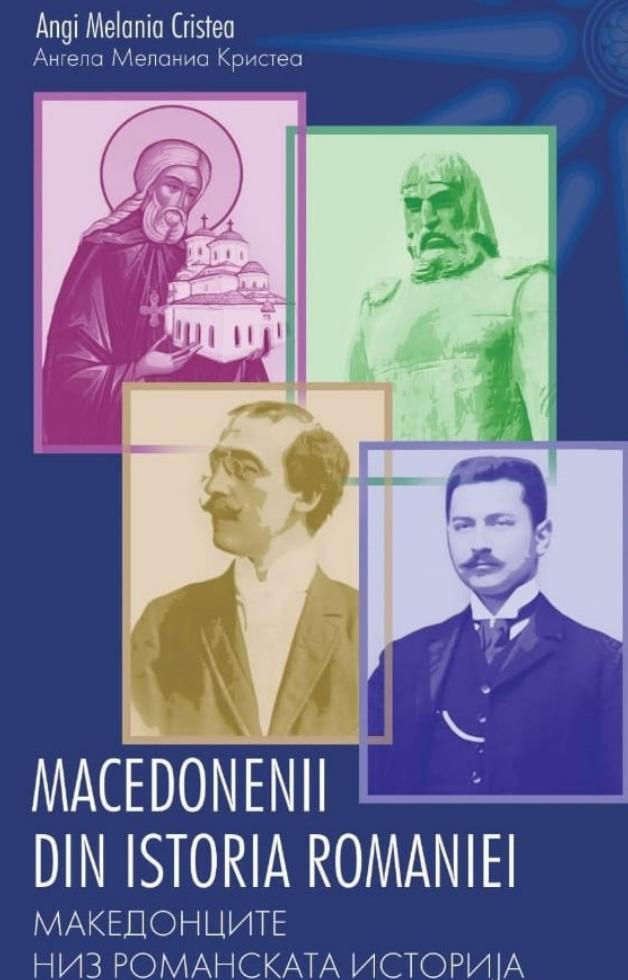
Ликот на Македонците е формиран и втиснат во пресвртите на историјата, во вековите на османлиската доминација, во борбата што продолжува и денес да докаже дека македонскиот народ е народ со свој јазик,

доамна Laura Elen Cristescu Rogobete – Președintele Asociației, domnul Slobodan Bliznakovski, directorul Agentiei pentru Emigrare din Macedonia de Nord, domnul Boban Josifovski, directorul Festivalului pentru Copii Zlatno Slaveice, domnul Dan Ionescu, doctor în filologie – Academia Română, membru titular al Uniunii Scriitorilor din România, doamna Rodica Țugui – sociolog, doamna Selina Maria Osiceanu – manager zonal al Asociației, doamna Angi Melania Cristea profesoră la Liceul de Artă "Marin Sorescu" și membră a Uniunii Scriitorilor din România - poezie – filiala București, doamna Elena Pîrvulescu membru al Asociației - absolvent de studii superioare filologice în Republica Macedonia de Nord.

Prima parte a evenimentului a fost dedicată lansării cărții "Macedonenii din istoria României", în care autoarea Angi Melania Cristea tratează cu acribie evoluția comunității macedonene din perspectiva istorică, dar și culturală, religioasă și economică, fiind punctate câteva repere care pun în evidență vitalitatea, personalitatea fecundă a neamului macedonean care, prin acțiunile, creațiile sale, experiența sapientială au

contribuit și au îmbogățit de-a lungul secolelor civilizația românească.

Personalitatea macedonenilor s-a format și amprentat în zbuciumul istoriei, în secolele de dominație otomană, în lupta care continuă și astăzi pentru a demonstra că poporul macedonean este un popor cu limbă, cultură și tradiții proprii, având conștiința unui neam rezistent în fața vitregiilor și nedreptăților istorice. Toate aceste eforturi nesfârșite purtate atât în plan identitar, dar și politic și cultural pentru independentă și recunoaștere au modelat macedoneanul, transformându-l într-un om dârz, iubitor de libertate, conservator în sensul

култура и традиции, имајќи совест на отпорен народ. Наспроти предавствата и историските неправди. Сите овие бескрајни напори водени на идентитетски план, но и политички и културолошки за независност и признавање го обликуваа Македонецот, претворајќи го во смел човек, слободольубив, конзервативен во позитивна смисла, чувар на традициите, обичаите и верувања кои се губат во маглата на времето. Овие квалитети кои даваат одржливост и иднина на една нација, заедно со емиграцијата или насељувањето во романските области, ја зајакнаа и придонесоа за плодна симбиоза со татковината којашто ги присвои.

Од средновековната ера, можеме да потсетиме на незаборавните подвизи на македонските чети кои со голема храброст се бореле во битките на романските војводи, придонесувајќи на тој начин во заедничките напори на балканските народи кои претежно биле под османлиска окупација за национално ослободување и зачувување на христијанската религија, предводени од вешти и искусни војници.

Не можеме а да не ја споменеме улогата на монасите кои доаѓаате од Македонија – ктитори на православни манастири, советници на господарите на романските земји, монаси со посебни научни квалитети, книжевници, исихасти и теолози.

Вреди да се спомене дека живеењето на Македонците покрај народите со изразен трговски дух: Турците, Грците, влијајело на однесувањето и менталитетот на Македонците, од кои многумина, со емиграцијата во романските земји, донесоа и силно чувство за претприемништвото, факт што придонесе до одреден степен важен за развојот на економијата во периодот на раниот романски капитализам.

Така најдобро можеме да ја разбереме потребата на раководството и членовите на Друштвото на Македонците од Романија кои почувствуваа потреба да ги претстават пред македонската заедница, но и пред мнозинското население, македонските значајни личности кои се споја за создавањето на романската историја и култура, квалитетите на еден народ кој не е многуброен и недоволно познат, но уште порешителен да се наметне и да не ги заборави своите корени.

Културата, општествениот и економскиот живот на романското минато се засноваат на плодна симбиоза со националните малцинства, од кои се одвојува со својот значаен придонес македонскиот етникум, кој е предмет на ова дело.

позитив, пăstrător de datini, obiceiuri și tradiții care se pierd în negura vremurilor. Aceste calități care dau viabilitate și viitor unei nații, odată cu emigrarea sau poposirea pe meleagurile românești au potențat și contribuit la o fertilă simbioză cu patria care i-a adoptat.

Din epoca medievală putem astfel să amintim faptele memorabile de arme ale cetelor macedonene care luptau cu mult curaj în oastea voievozilor români, contribuind astfel la efortul comun al popoarelor balcanice aflate în mare parte sub ocupație otomană pentru eliberare națională, păstrarea religiei creștine, fiind conduși de războinici iscusiți.

Nu putem să nu amintim de rolul călugărilor – proveniți din Macedonia ctitori de mănăstiri ortodoxe, sfătuitori de domni ai Țărilor Române, monahi cu deosebite calități de cărturari, isihăști și teologi.

Merită menționat că traiul macedonenilor alături de popoare cu pronunțat spirit comercial: turci, greci, au influențat comportamentul și mentalitatea macedonenilor, mulți dintre aceștia, odată cu emigrarea în Țările Române, aducând și un puternic simț antreprenorial, fapt care a contribuit într-o măsură importantă la dezvoltarea economiei din perioada capitalismului timpuriu românesc.

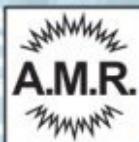
Astfel, putem înțelege că în rândul conducerii și membrilor Asociației s-a simțit nevoie de a prezenta comunității macedonene, dar și populației majoritară, personalitățile macedonene care au amalgamat în creuzetul istoriei și culturii românești, calitățile unui neam puțin numeros și nu îndeajuns de cunoscut, dar cu atât mai hotărât în a se afirma și a nu își uita rădăcinile.

Cultura, viața socială și economică, trecutul românesc au la bază o fertilă simbioză cu minoritățile naționale, din care se detașează contribuția importantă a etniei macedonene, care face obiectul volumului lansat.

Autoarea, macedoneancă de origine, membră a Asociației Macedonenilor din România, a reușit printr-o admirabilă muncă de documentare să facă cunoscută evoluția minorității macedonene, participarea acesteia și impactul important avut asupra transformărilor societății românești de-a lungul unei istorii zbuciumate.

Astfel, putem remarca atenția pe care autoarea a acordat-o personalităților de origine macedoneană, care, încă din perioada evului mediu (Nicodim de la Tismana, Baba Novac) au contribuit la organizarea vieții monahale, dezvoltarea spiritului isihast, dar și la apărarea și consolidarea independenței țărilor române față de cotoritorii străini, în timpul domniei bravului conducător Mihai Viteazul.

În lucrare, s-a pus accentul pe lupta

ASOCIAȚIA MACEDONENILOR DIN ROMÂNIA
ДРУШТВОТО НА МАКЕДОНЦИТЕ ОД РОМАНИЈА

Eveniment dedicat zilei de 8 decembrie,
Ziua Limbii Macedonene

Настан посветен на Денот на
Македонскиот Јазик, 8 - ми декември

LANSARE DE CARTE ПРОМОЦИЈА НА КНИГА

Angi Melania Cristea
Анџи Мелания Кристеа

MACEDONENII DIN ISTORIA ROMANIEI

МАКЕДОНЦИТЕ
НИЗ РОМАНСКАТА ИСТОРИЈА

9 decembrie, ora 13.00, Sala „Dinu C. Giurescu”
Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman” - Craiova

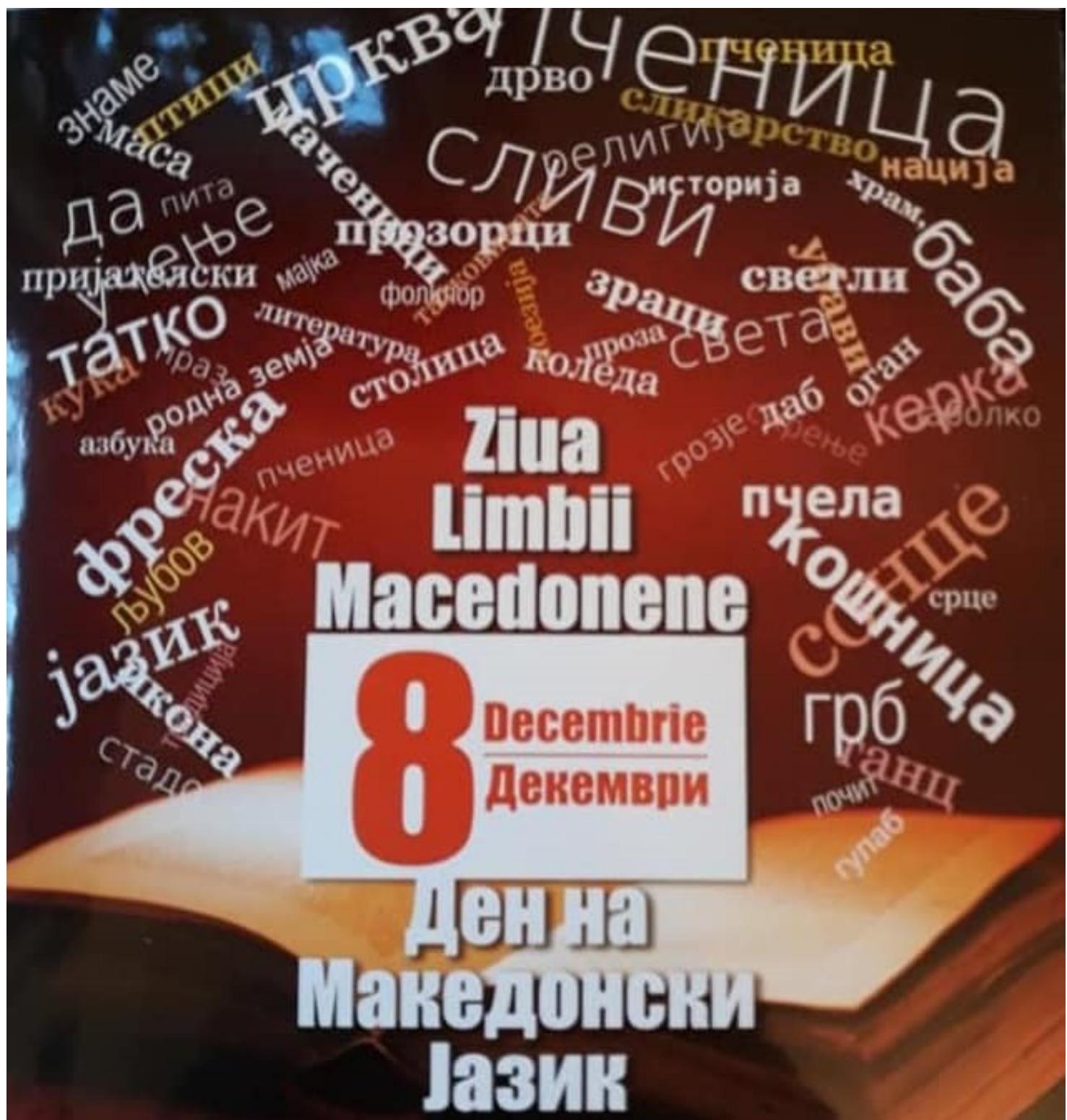
9 -ти декември, 13.00 часот, сала „Дину Ц. Џуреску”
Општинска библиотека „Александру и Аристија Аман” - Крајова

Авторката, Македонка по потекло, членка на Друштвото на Македонците од Романија, успева преку восхитувачка документација да ја објави еволуцијата на македонското малцинство, неговото учество и важното влијание што го имаше врз трансформациите на романското општество во текот на една турбулентна историја.

Така, можеме да го забележиме вниманието што авторката го посветува на личностите со македонско потекло, кои уште од средниот век (Никодим од Тисмана, Баба

comună la popoarele balcanice aflate în mare parte sub ocupație otomană pentru eliberare națională, păstrarea religiei creștine, lupte în care luptătorii macedoneni s-au remarcat prin dârzenie, vitejie, spirit de sacrificiu, fiind conduși de războinici iscusiți, dintre care s-a evidentiat neînfricatul conducător Baba Novac.

Autoarea, pe lângă prezentarea biografiei și a faptelor de arme ale viteazului macedonean Baba Novac, alături de Mihai Viteazul, voievodul unificator de țară, a reușit admirabil să ne aducă cât mai aproape de realitatea acelor vremuri prin

Новак), придонеле за организирање на монашкиот живот, за развојот на исихастичкиот дух, но и за одбраната и консолидацијата на независноста на Романските земји против странските освојувачи за време на владеењето на храбриот водач Михаи Витеазул.

Делото се фокусира на заедничката борба на балканските народи, претежно под османлиска окупација, за национално ослободување, зачувување на христијанската религија, битки во кои македонските чети се истакнале по својата храброст, херојство, покртвувачки дух, водени од вешти борци меѓу кои се истакнал бестрашниот водач Баба Новак.

Авторката, покрај тоа што ја прикажува биографијата и воените дела на македонскиот храбар војсководец, Баба Новак, заедно со Михаи Витеазул, војводата кој ги обединува овие пространства, не приближува што е можно поблиску до реалноста на тоа време преку внесените нијанси и споредбата на смртта на двајцата големи борци, убиени не на бојното поле, туку на гнасен начин од луѓе без чест.

На балканскиот простор, појавата, дури и метеорска, на воена личност од калибарот на Михаи Витеазул довело до приклучување на војсководците, ајдуците и угнетеното население од целиот регион, бидејќи неговите квалитети како стратеш, политичар, како обединувач на земјата, било доволна гаранција на балканските народи и реална можност за стекнување права и зачување на нивниот национален идентитет.

Творечката моќ од македонската религиозна област во ова дело е претставена преку ктиторот на православните манастири, монахот Никодим од Тисмана (Прилепски), со посебни квалитети на книжевник, исихаст и теолог. Во својата дејност имал поддршка од последователните романски владетели, Раду I, Дан I и Мирча Чел Батран, чии советник им бил.

Авторката успеа да го истакне материјалното и нематеријалното наследство пренесено од Свети Никодим од Тисмана, нагласувајќи го големиот придонес на оваа македонска религиозна личност во развојот на црковниот живот во Романските земји и неговата борба покрај романските владетели да ги ограничи ефектите од ширењето на католицизмот.

Не смее да се заборави дека во тоа време манастирите биле места за обука на службениците на кнежевските канцеларии, места за прибежиште и тишина, огништа на духовност и место каде се формирала совеста на народните водичи.

Важен дел од делото е посветен на

nuanțele introduse și comparația morții ambilor luptători, uciși nu pe câmpul de luptă, ci mișește de oameni fără onoare.

În spațiul balcanic, apariția chiar și meteorică a unei personalități militare de anvergura lui Mihai Viteazul a determinat alăturarea conducătorilor militari, haiducilor și a populației oprimate din întreaga regiune, deoarece calitățile de strateg, de om politic, de unificator de țară ale acestuia, garantau popoarelor balcanice, o posibilitate reală de obținere a unor drepturi și de conservare a identității naționale.

Puterea creatoare a spațiului religios macedonean a fost prezentată în această lucrare prin ctitorul de mănăstiri ortodoxe, călugărul Nicodim de la Tismana cu deosebite calități de cărturar, isihast și teolog.

În întreprinderile sale, acesta a avut sprijinul domnitorilor succesivi ai Țării Românești - Radu I, Dan I și Mircea cel Bătrân, al căror consilier a fost.

Autoarea a reușit să pună în valoare patrimoniul material și imaterial transmis de Sfântul Nicodim de la Tismana, subliniind contribuția majoră a acestei personalități religioase macedonene la dezvoltarea vieții bisericești din Țările Române și lupta acestuia alături de domnitorii români pentru limitarea efectelor expansiunii catolicismului.

Nu trebuie uitat că la acea vreme, mănăstirile erau locuri de formare a funcționarilor cancelariilor domnești, locuri de refugiu și reculegere, vete de spiritualitate și de inițiere a conștiințelor călăuzitorilor de neam.

O parte importantă a lucrării a fost dedicată personalităților de origine macedoneană din România, cu importante contribuții în domeniul artelor - poetul rozelor Alexandru Macedonski dar și în domeniul economic, cum a fost marele om de afaceri Jean Mihail.

A fost tratată cumeticulozitate și talent descriptiv creația poetului rondelurilor și rozelor, contribuția sa importantă la înnoirea și modernitatea poeziei românești, în consonanță cu marile literaturi ale vremii. Nu a fost trecută cu vederea nici firea polemică și capricioasă, caracterul dificil care i-au atras poetului numeroase antipatii cu consecințe dramatice asupra carierei sale, care au condus la marginalizare de către lumea literară, cu care se afla într-o opozitie ireconciliabilă, diplomația nefiind punctul forte al personalității sale.

În volum a fost prezentată și aplecarea poetului spre paranormal și literatura SF, talentul și valoarea sa literară certă fiind umbrite de caracterul mult prea dificil, viața pauperă fiind o consecință a acestor conflicte și ostilități în care intra mult prea ușor.

Macedonenii, odată cu emigrarea în Țările

личности со македонско потекло од Романија, со значајни придонеси во областа на уметноста, како што е поетот на розите, Александру Македонски, но и на економската област, како што е големиот земјопоседник Жан Михаил.

Творештвото на поетот на ронделите и розите се третира со педантност и описан талент, неговиот значаен придонес во обновувањето и модерноста на романската поезија, во склад со големите литератури од тоа време. Не се занемари ниту полемичната и каприциозната природа, тешкиот лик што на поетот му привлекаа бројни антипатии со драматични последици врз неговата кариера, што довело до негово маргинализирање од страна на литературниот свет со кој бил во непомирлива опозиција, а дипломатијата не била главна страна на неговата природа.

Книгата ја прикажува и склоноста на поетот кон паранормалноста и научно фантастичната книжевност, неговиот талент и неоспорна книжевна вредност се засенети од неговиот премногу тежок карактер, а неговиот сиромашен живот е последица на овие конфликти и непријателства во кои навлезе премногу лесно.

Во книгата е претставена генеалогијата

Române, au adus și un puternic simț antreprenorial, fapt care a contribuit într-o măsură importantă la dezvoltarea economiei din perioada capitalismului timpuriu românesc.

În volum a fost prezentată genealogia familiei Mihail, originară din Macedonia, precum și personalitatea ilustrului său reprezentant, filantrop, mecena al artelor – Jean Mihail.

Autoarea a reușit prin detaliile surprinse în încăperile somptuosului palat Jean Mihail (astăzi Muzeul de Artă din Craiova) construit de tatăl acestuia, boierul C.D. Mihail, să ne introducă subtil în atmosfera efervescentă a perioadei interbelice și astfel să ne simțim parte a acestei perioade fecunde din istoria României.

Volumul, dincolo de misiunea de punere în valoare a etniei macedonene istorice pe care o reușește cu prisosință, are și scopul de a prezenta cititorului personalitățile reprezentative ale acestei etnii care, chiar dacă nu a fost numeroasă și-a pus în mod original și incontestabil amprenta asupra istoriei acestor locuri, asupra vieții religioase, îmbogățind cultura românească cu noi valențe și forme de expresie moderne.

În partea a doua a evenimentului, dedicată aniversării Zilei Limbii Macedonene, a fost lecturat un scurt referat despre rolul și importanța limbii

на семејството Михаил, по потекло од Македонија, како и личноста на нејзиниот истакнат претставник, филантроп, мецена на уметноста, Жан Михаил.

Авторката успева преку деталите доловени во сите на раскошната палата Жан Михаил, денес Уметнички музеј, изграден од неговиот татко, болјарот К. Д. Михаил, суптилно да нè воведе во шумливата атмосфера на меѓувоениот период и со тоа да се почувствува како дел од овој плоден период во историјата на Романија.

Оваа книга, надвор од мисијата за истакнување на историскиот македонски етникум, мисија која изобилно и успева, има за цел да му ги претстави на читателот и репрезентативните личности од оваа етничка целина која, иако не била многубројна, првично го ставила својот печат и несомнено отпечаток во историјата на овие места, на религиозниот живот, збогатувајќи ја романската култура со нови валентности и модерни форми на изразување.

Во вториот дел од настанот посветен на годишнината од Денот на македонскиот јазик, на почетокот беше прочитана кратка репортажа за улогата и значењето на македонскиот јазик за македонската заедница, напишана од Елена Пирвулеску.

Почетокот на документарните потврди за постоењето на македонско население на територијата на Романија датира од околу 1300 година. Една од првите населби на територијата на Романија, која според историчарите била основана од Македонци, е месноста Македонија во Тимиш, документиран во папските записи за десетокот од 1332-1337 година.

Значајни иселувања на македонското население на романската територија, поради османлиските прогони, но и од економски и здравствени причини, се случиле во 19 и 20 век.

Последниот бран на емиграција се случи во 1948 година, кога поради граѓанска војна во Грција, во Романија пристигнале и илјадници возрасни Македонци и деца од Егејскиот дел на Македонија.

Македонците во Романија се дефинираат како словенско говорно население од православна вероисповед, кое доаѓа од територијата на Македонија на територијата на Романија во последователни миграциски бранови.

Со доаѓањето на Словените на Балканот (5-10 век), македонскиот јазик претрпел различни влијанија, моментално имајќи силен словенски карактер, но задржувајќи одредени зборови специфични за илирско-тракиските

macedonene pentru comunitatea macedoneană, autoare Elena Pîrvulescu.

Începutul atestărilor documentare privind existența unei populații macedonene pe teritoriul României datează din jurul anului 1300. Una dintre primele așezări de pe teritoriul României, care conform istoricilor a fost întemeiată de macedoneni, este localitatea Macedonia din județul Timiș, atestată documentar în evidențele papale de dijmă din anii 1332-1337.

Emigrări importante ale populației macedonene în teritoriul românesc, datorate persecuțiilor otomane dar și din considerente economice și sanitare au avut loc în secolele XIX-XX.

Ultimul val de emigratie s-a petrecut în anul 1948, când din cauza războiului civil declanșat în Grecia, mii de adulți și copii macedoneni din partea egeeana a Macedoniei au ajuns și în România.

Macedonenii din România se autodefinesc ca fiind o populație vorbitoare de limbă slavă, de religie ortodoxă, venită de pe teritoriul Macedoniei pe teritoriul României în valuri succesive de migrație.

Odată cu venirea slavilor în Balcani (secolele V-X), limba macedoneană a suferit diverse influențe, având în prezent un puternic caracter slav, dar păstrând anumite cuvinte specifice dialectelor iliro-tractice și împrumuturi de origine turcă datorate sutelor de ani de dominație otomană. Limba macedoneană face parte, alături de limbile bulgară, sărbă, slovenă, croată, bosniacă și muntenegreană, din ramura sudică a limbilor slave. Etnicii macedoneni din România vorbesc dialecte arhaice ale limbii macedonene, în funcție de apartenența la diferite valuri de migrație, mai recente sau mai vechi, dar și de proveniența geografică.

Așezări atât în comunitățile rurale din sud (Urzicuța, Băilești), cât și în majoritatea orașelor mari ale României de astăzi (Craiova, București, Iași etc), reprezentanții comunității macedonene și-au pus amprenta, influențând lexicul limbii române în zonele locuite de ei. În partea sudică a României influențele macedonene sunt mai pregnante. Aici se pot întâlni multe cuvinte macedonene intrate în vocabularul de zi cu zi. Câteva localități din sudul României au denumiri provenind din limba macedoneană.

Asociația Macedonenilor din România este o organizație înființată în anul 2000 cu reprezentare parlamentară, an în care am fost recunoscuți și ca minoritate națională alături de încă alte 19 etnii. Organizația are o participare activă la viața culturală, socială și economică, din țară, prin organizarea unor evenimente culturale și educaționale la care se utilizează și limba maternă.

Numărul relativ mic de etnici, înănd cont că

дијалекти и заемки од турско потекло поради стотиците години на османлиското владеење. Македонскиот јазик заедно со бугарскиот, српскиот, словенечкиот, хрватскиот, босанскиот и црногорскиот јазик, е дел од јужната гранка на словенските јазици. Етничките Македонци во Романија зборуваат на архаични дијалекти на македонскиот јазик, во зависност од нивната припадност на различни миграциски бранови, понови или постари, но и од нивното географско потекло.

Населени и во руралните заедници на југ (Урзикуца, Баилешти) и во повеќето големи градови во Романија денес (Крајова, Букурешт, Јаши итн.), претставниците на македонската заедница оставија свој белег, влијајќи врз лексиката на романскиот јазик во области каде што живееле. Во јужниот дел на Романија позначајни се македонските влијанија. Овде можете да сртнете многу македонски зборови внесени во секојдневниот вocabular. Неколку локалитети на југот на Романија имаат имиња кои потекнуваат од македонскиот јазик.

Друштвото на Македонците во Романија е организација формирана во 2000 година со парламентарна застапеност, година во која бевме признати и како национално малцинство заедно со 19 други етнички групи. Организацијата има активно учество во културниот, општествениот и економскиот живот на земјата, преку организирање на културни и едукативни настани каде се користи и мајчиниот јазик.

Имајќи релативно мал број етнички групи, земајќи во предвид дека врските со татковината беа ограничени пред 1989 година поради политички причини (не заборавајте дека Република Македонија беше составен дел на Југословенската Федерација), мешанините бракови, но и политичките ориентации на меѓувоениот период и антикомунистот по Втората светска војна на мнозинството Македонци, сето тоа придонесе за да македонскиот јазик го зборуваат сè помал број луѓе, најчесто постари. Друштвото на Македонците во Романија ја промовира културата, етничкиот идентитет, со што македонската заедница се поттикнува да го учи, усвршува и користи македонскиот јазик.

Негувањето на знаењето на македонскиот јазик има улога на зачувување на јазичниот и културниот идентитет, кохезијата на духот и нацијата, а има за цел да го олесни развојот на односите со татковината, Република Македонија, на сите нивоа.

Курсевите по македонски јазик се организираат неделно во рамките на Здружението, структурирани на таков начин што

legăturile cu patria mama erau limitate înaînte de anul 1989 din cauze politice (amintim că Republica Macedonia de Nord era parte integrantă a Federației Iugoslave) căsătoriile mixte dar și orientările politice din perioada interbelică și anticomuniste după al doilea război mondial ale majorității macedonenilor, toate acestea au determinat ca limba macedoneană să fie vorbită de un număr din ce în ce mai mic de persoane, de regulă în vîrstă. Asociația Macedonenilor din România promovează cultura, identitatea etnică, comunitatea macedoneană fiind astfel încurajată să învețe, să-și perfecționeze și să folosească limba macedoneană.

Cultivarea cunoașterii limbii macedonene are rolul de a păstra identitatea lingvistică și culturală, coeziunea de spirit și neam având și menirea de a facilita dezvoltarea relațiilor cu patria mamă Republica Macedonia de Nord, pe toate planurile.

În cadrul Asociației se organizează săptămânal cursuri de limbă macedoneană, structurate astfel încât să atragă și să motiveze deopotrivă macedonenii de toate vîrstele în cunoașterea acesteia la un nivel adecvat competențelor, abilităților și perseverenței fiecăruia.

Totodată, în cadrul asociației s-au tipărit ghiduri de conversație, dicționare în limba macedoneană, s-au publicat cărți de gastronomie macedoneană, de istorie, memorialistică, pentru copii, care tratează subiecte legate de tradițiile și obiceiurile macedonene, cărți scrise de autori de origine macedoneană, membri și simpatizanți ai Asociației Macedonenilor din România, cărți care transmit publicului larg bogăția culturală și tradițiile vechi de secole ale etniei macedonene.

Prin periodicele tipărite, publicate și în mediul online, prin promovarea în social media, Asociația contribuie în mod substanțial în afirmarea identității etnice, pentru păstrarea și cultivarea tradițiilor, obiceiurilor, pentru cunoașterea culturii macedonene.

O contribuție semnificativă la creșterea vizibilității la nivelul societății românești a etosului macedonean a avut-o inițiativa reprezentantului etniei macedonene în Parlament, deputatul Mariana Venera Popescu, actualmente subprefect, care, cu susținerea Asociației Macedonenilor din România și a comunității macedonene, s-a finalizat cu instituirea Zilei Sfântului Clement din Ohrid – 8 decembrie, ca Zi a Limbii Macedonene în România.

Nu există nimic mai de preț pentru un neam decât graiul matern, întrucât prin el se dezvăluie făptura lăuntrică, spiritul său, se oglindește întreaga sa istorie. Prin limbă se dezvoltă sentimentul de apartenență la un spațiu istoric și

ке ги привлечат и мотивираат Македонците од сите возрасти подеднакво да го изучуваат на соодветно ниво на вештини, способности и упорност на секој од нив.

Истовремено, во рамките на здружението беа отпечатени водичи за разговор, речници на македонски јазик, беа објавени книги за македонската гастрономија, историја, спомен обележја, за деца, кои обработуваат теми поврзани со македонските традиции и обичаи, книги напишани од автори од македонско потекло, членови и симпатизери на Друштвото на Македонците од Романија, книги кои на пошироката јавност го пренесуваат културното богатство и вековните традиции на македонскиот етнос.

Преку печатени периодични изданија, објавени и онлајн, преку промоција на социјалните мрежи, друштвото суштински придонесува за афирмација на етничкиот идентитет, за зачувување и негување на традициите, обичаите, за познавање на македонската култура.

Значаен придонес за зголемување на видливоста на македонскиот етос на ниво на

cultural comun, comunitatea lingvistică dând vitalitate și forță etniei macedonene și asigurându-i un viitor viabil.

În concluzie, limba macedoneană reprezintă pentru fiecare dintre noi șansa afirmării identitare, a dezvoltării personalității creatoare, un factor de coeziune, de aceea trebuie să o păstrăm, să o cultivăm, să o transformăm într-o calitate intrinsecă a civilizației macedonenilor trăitori pe aceste meleaguri binecuvântate, unde au găsit înțelegere, compasiune și sprijin din partea populației românești, majoritare.

Cu această ocazie au fost date citirii fragmente bilingve din volumul lansat și au fost lecturate poezii în ambele limbi, creații ale Marianei Venera Popescu și ale Melaniei Angi Cristea.

În încheierea evenimentului, moderatorul a mulțumit oaspeților din Republica Macedonia de Nord pentru prezența lor în România, pentru vizita realizată la sediul central al Asociației, ocazie cu care au putut vedea personal care sunt grijile, dorințele, dar și realizările comunității macedonene din România și a concluzionat că speră ca această vizită să genereze numai amintiri plăcute.

Marjan Mihajlov

романското општество ја имаше иницијативата на претставничката на македонскиот етникум во Парламентот, пратеничката Маријана Венера Попеску, моментално потпрефект, која со поддршка на Друштвото на Македонците во Романија и на македонската заедница, го заокружи востановувањето на празникот Климент Охридски – 8 декември, како Ден на македонскиот јазик во Романија.

За еден народ нема ништо посакапоцено од мајчиниот јазик, бидејќи преку него се открива внатрешното битие, неговиот дух, се пресликува целата негова историја, преку јазикот се развива чувството на припадност на заеднички историски и културен простор, јазичната заедница. Којашто му дава виталност и сила на македонскиот етнос и може да им обезбеди одржлива иднина.

23-ТИ ДЕКЕМВРИ – СМРТТА НА УЧИТЕЛОТ И РЕВОЛУЦИОНЕРОТ ДАМЕ ГРУЕВ

На 23 декември 1906 година на врвот Петлец, кај беровското село Русиново, во борба против османлиската војска загинал Дамјан Груев, учител, еден од основачите на VMRO во Солун (во 1893 година), истакнат организатор и раководител на националноослободителното движење на македонскиот народ на крајот на 19. и почетокот на 20. век.

Дамјан или Даме Груев, потекнува од сидарско-печалбарско семејство (које мигрирало во зависност од областите каде што била потребна работна сила во оваа област на дејност), роден е на 19 јануари 1871 година. Се школувал во родното Смилево, Демирхисарско, а потоа во Солунската машка гимназија. Од 1891 до 1893 година бил учител во селото Смилево и во градот Прилеп.

Од летото 1894 година почнал да ги формира првите револуционерни комитети на македонската револуционерна организација во

Како заклучок, македонскиот јазик претставува шанса за секој од нас да го потврди својот идентитет, да ја развие својата креативна личност, факторот на кохезија, затоа мора да гочуваме, негуваме, да го трансформираме во суштински квалитет на цивилизацијата на Македонците. Кои живеат на овие благословени земји, каде што најдоа разбирање, милосрдие и поддршка од мнозинството романско население.

Во оваа прилика беа прочитани двојазични фрагменти од објавеното дело и беа прочитани песни на двата јазика, креации на Маријана Венера Попеску и Мелания Анци Кристеа.

На крајот од настанот, модераторот им се заблагодари на гостите од Република Македонија за нивното присуство во Романија, за нивната посета на седиштето на друштвото, прилика каде што тие лично можеа да ги видат грижите, желбите и достигнувањата на македонската заедница во Романија и заклучи дека се надева дека оваа посета ќе создаде само пријатни спомени.

Марјан Михајлов

23 DECEMBRIE - A MURIT DAME GRUEV, ÎNVĂȚĂTORUL ȘI REVOLUȚIONARUL

La data de 23 decembrie 1906, pe vârful Petlet, lângă satul Rusinovo din zona Berovo, în timpul unei lupte împotriva armatei otomane, a murit Damian Gruev, învățătorul, unul dintre fondatorii VMRO în Solun (în anul 1893), organizatorul și liderul proeminent al mișcării de eliberare națională a poporului macedonean care s-a desfășurat de la sfârșitul secolului al XIX-lea și până la începutul secolului XX.

Damian sau Dame Gruev provine dintr-o familie de zidari-migratori (care migrau în funcție de zonele unde era nevoie de mâna de lucru în acest domeniu de activitate) și s-a născut la data de 19 ianuarie 1871. A urmat școala la început în localitatea natală Smilevo care aparținea de zona Demirhisar și a mers apoi la Gimnaziul de băieți din Solun. Din anul 1891 până în anul 1893 a fost învățător în satul Smilevo și în localitatea Prilep.

Începând cu vara anului 1894, el a început să pună temelia primelor comitete revoluționare în

повеќе градови и села во Македонија со што се вклопува во веќе активното македонско револуционерно движење. Даме Груев бил учител во Штип и инспектор во Солун, а потоа и гимназиски наставник во Битола, а на револуционерната дејност станал и раководител на Битолскиот револуционерен округ.

Во август 1900 година бил уапсен и затворен во битолскиот затвор, а од мај 1902 година бил заточен во Подрум Кале, во Мала Азија. Бил претседател на Смилевскиот конгрес на Битолскиот револуционерен округ на ТМОРО од 2 до 7 мај 1903 година, на кој бил избран за член на Главниот штаб на востаниците на претстојното Илинденско востание, во кое активно учествувал.

По неуспехот на востанието ја продолжил својата револуционерна дејност. Во 1904 година претседавал на Прилепскиот подвижен конгрес, а извесно време бил и претседател на Окружниот комитет на Скопскиот револуционерен округ и на Рилскиот конгрес, во октомври 1905 година.

Во негова чест секоја година на местото на загубата во Петлец се собираат македонските патриоти за да му оддадат почет.

Лаура Рогобете

13 – ТИ ЈАНУАРИ- ВАСИЛИЦА И ПРОСЛАВА НА НОВАТА ГОДИНА ПО ЈУЛИАНСКИОТ КАЛЕНДАР

Празникот Василица е свечен и весел зимски празник, сочуван во народниот живот до денешно време.

Во секое маало и на други пригодни места, се палат големи огнови (василичарски огнови) околу кои се собираат луѓето. Се поставува богата трпеза на која задолжително се принесува пресна погача со паричка, зелник со кисела зелка или праз и сето она што се принесува на бадниковата трпеза, само што храната не е посна. Во минатото главно јадење било пача од свинска глава или коленици. Се печат колбаси, се грее ракија, а дружењето завршува со песни и ора. Секако, се крши погачката со паричка која сите ја бараат, а оној

mai multe oraşe şi sate din Macedonia, totul încadrându-se în deja activa mişcare revoluţionară macedoneană. Dame Gruev a mai fost învățător și la Štip, precum și inspector școlar la Solun, apoi profesor de liceu în Bitola, iar pe linie de activitate revoluționară a devenit şef al Districtului Revolutionar Bitola.

În august 1900 a fost arestat și închis în închisoarea din Bitola, iar începând cu luna mai 1902 a fost închis în închisoarea din localitatea Podrum Kale, în Asia Mică. Fiind deja președinte al Districtului Revolutionar Bitola în cadrul TMORO, cu ocazia Congresului de la Smilevo desfășurat în perioada 2-7 mai 1903, a fost ales și membru al Cartierului General al insurgenților viitoarei Revolte de Ilinden, la care de altfel a participat activ.

După eșecul răscoalei de la Ilinden, Dame Gruev și-a continuat activitatea revoluționară. În 1904, a prezidat Congresul Itinerant de la Prilep, iar o vreme a fost și președintele Comitetului Raional al Districtului Revolutionar Skopje și în octombrie 1905, al Congresului de la Rila.

Patriotii macedoneni, în cinstea sa, se adună în fiecare an la locul morții lui, pe vârful Petleț pentru a-l cinsti.

Laura Rogobete

13 IANUARIE - ZIUA SFÂNTULUI VASILE ȘI SĂRBĂTORIREA ANULUI NOU, CONFORM CALENDARULUI IULIAN

Sărbătoarea Vasiliță este o sărbătoare solemnă, dar și veselă de iarnă, păstrată în viața poporului macedonean până astăzi.

În fiecare cartier și în alte locuri potrivite se aprind focuri mari (focurile de sfântul Vasile) în jurul căror se adună oamenii. Se aşeză o masă bogată la care se oferă pâine sau plăcintă proaspătă cu o monedă înăuntru, plăcintă cu varză murată sau praz și tot ce se oferă la masa de Crăciun, doar că mâncarea nu mai este de post. În trecut, felul principal era piftie făcută din cap sau picioare de porc. Cu această ocazie, se prăjesc cârnatii, se încălzește țuica, iar adunarea se încheie cu cântece și dansuri. Bineînțeles, se rup bucăți din pâinea sau plăcinta cu monedă, monedă

што ќе ја најде во неговото парче, се верува дека ќе го следи среќа цела година. Задолжително и во минатото се сукало зелник, кој што задолжително морало целиот да се изеде, ништо да не остане.

Семејствата со возрасни и стари членови, празникот Василица го одбележуваат семејно во домот.

Во некои делови од Македонија (пр Радовишкиот дел), на Василица во домовите, пред вратата се кршел лебот со благослов. Двајца од возрасните, единиот Василица, стоел од внатре (пред прагот), а другиот Бакничирилица однадвор, водејќи дијалог, ги кажувале магиските говорни формулки:

Василица: Видиш ли се?

Бакничирилица: Не се видам

Василица: Од година од бериќет да не се видеш.

Основната и главна поента на василичарските песни и обреди е - преку импресивните игри на необичната симболика, на народната драма, да се прикаже заминувањето на старата и митското доаѓање на Новата Година.

Исто така наутро, на денот на Василица се одело од куќа во куќа (од првата до последната) облечени во стари испокинати алишта, со мустаќи и брада од волна, а неки пак лицето го покривале со маска од хартија. Во рацете носеле по еден голем дренов стап, правеле бук, тропале по портите да им отворат и пееле.

Сурварите со себе носеле магаре кое го товарале со подароци: Брашно, шеќер, маст, колбаси, свинско месо и пастрмка, вишала од армци-кочани од пченка, ореви, пари и слично.

Потоа оделе во некоја куќа, си го делеле

пе care o caută toată lumea, iar cel care o găsește în bucata lui se crede ca va fi norocos pentru tot anul. Pe vremuri era obligatoriu să rulezi plăcinta, care trebuia consumată complet, fără să rămână nimic.

Familiile cu adulți și membrii în vîrstă sărbătoresc sărbătoarea Vasilița în familie, acasă. În unele părți ale Macedoniei (de exemplu la Radoviș), de Vasilița, în case, pâinea era ruptă în fața ușii după ce se rostea o binecuvântare. Doi dintre adulți, dintre care unul întruchipează „Vasilița” și care stă în fața pragului casei, dar înăuntrul ei, iar celălalt întruchipează „Baknitișirilița” din exterior, poartă un dialog, rostind formulele tradiționale:

Vasilița: Te vezi?

Baknitișirilița: Nu mă văd

Vasilița: De la anul de atâta belșug să nu te poți vedea.

Punctul central și principal al cântecelor și ritualurilor cântate și prezentate cu ocazia Vasiliței este - prin jocurile impresionante ale simbolismului magic, ale dramei populare - sublinierea plecării vechiului și sosirea mitologică a Anului Nou. De asemenea, dimineața, în ziua de Sfântul Vasile oamenii merg din casă în casă (de la prima până la ultima casă din localitate) îmbrăcați în haine vechi zdrențuite, cu mustați și bărbi din lână, iar unii își acoperă fața cu măști din hârtie. Fiecare are în mâini câte un baston mare, fac zgromot, bat la porți ca să li se deschidă și cântă, este vorba despre sorcovari. Sorcovarii merg cu un măgar, pe care îl încarcă cu darurile primite: făină, zahăr, untură, cârnați, carne de porc și păstrăvi, știuleți de porumb, nuci, bani și altele asemenea.

Apoi, ei se duc într-o dintre case, unde împart toate darurile pe care le-au strâns, iar gospodina acelei case se apucă de främântat și de

собраното, а домаќинката месела киснат леб и баница, алва од пченкарно брашно и седнувале на заедничка софра.

Обредните групи (повозрасни момчиња) кои оделе од куќа до куќа, ноќта спроти Сурва или утрото на овој празник се познати како „сурвари“, а обредните поворки кои биле активни во обредот од Сурва до Водици, се познати како „џамалари“, „џамалации“.

Џамаларите се облекувале во превртени кожуви наполнети со слама и на грбот и околу појасот носеле свонци кои правеле бука. Со „ваглен“ си оцртувале мустаќи и брада или лицето целосно го поцрнувале. Со Себе воделе невеста- помлад маж облечен како невеста со детенце од партали. Некои групи со себе носеле мајмун или мечка за да ги истерат лошите духови. Исто како „сурбарите“ и „џамаларите“ биле дарувани од секое семејство.

„Џамаларите“ го играле т.н. „џамаларско оро“ придружувано од гајда, шупелка или друг инструмент, со песни пеани за „џамаларскиот обред“.

Џамаларите играле пред секоја куќа и

făcut pâine ”înmuiată“ și plăcintă, halva făcută din făină de porumb, iar când toate sunt gata se aşează la o masă comună. Grupurile rituale de sorcovari (în special băieții mai în vîrstă) care merg din casă în casă în noaptea dinainte de Vasilița sau în dimineață acestei sărbători sunt cunoscute sub denumirea de „survari“, iar grupurile rituale care sunt active și merg la ”sorcovit“ de la Vasilița și până la Bobotează sunt cunoscute sub denumirea de „jamalari“ sau ”jamalagii“. Jamalarii se îmbrăcat în haine de blană, fie cu cojoace lungi și înțoarse pe dos umplute amândouă cu paie și poartă clopoței pe spate și în jurul taliei. Ei își desenează mustați și bărbi cu cărbune sau își înnegresc fețele complet.

Cu ei merge și o ”mireasă“ - un bărbat mai Tânăr îmbrăcat ca o mireasă având și un copil făcut din cărpe. Unele grupuri au cu ele și o maimuță sau un urs pentru că despre acestea se crede că alungă spiritele rele. La fel ca și „survarii“ și „jamalarii“ primesc daruri de la fiecare familie din localitate.

„Jamalarii“ joacă așa-zisa „hora jamalarilor“ însoțiti fiind de un cimpoi, fluiere sau alt instrument, și interpretând cântece având drept subiect „ritualul

пред домаќините изведувале игра што наликува на народна драма, што всушност претставува своевидна фарса на свадбените обичаи со карикирани еротски елементи.

Сурварите пак, со своите обредни постапки, всушност биле прогласувачи и медијатори на Новата Година, што може да се забележи од нивната обредна активност.

На 14 Јануари според стариот календар, 1ви Јануари според новиот, македонскиот народ празнува три празници: Обрезание Господово: христијански празник кој го слави обрезанието на Исус Христос осум дена по неговото раѓање.

Свети Василиј Велики: епископ и црковен учител од 4 век кој е сметан за еден од четирите велики црковни отци на Источната православна црква.

Православна Нова Година: новогодишна прослава според јулијанскиот календар кој се користел до 1918 година.

Поради соодветствувањето со празникот Св. Василиј, овој празник меѓу народот е познат како Василица, додека во Југоисточна

jamalar".

Jamalarii dansează în fața fiecărei case și în fața gazdelor, interpretează o scurtă piesă asemănătoare unei drame populare, care reprezintă, de fapt, un fel de farsă a obiceiurilor de nuntă presărată cu elemente erotice caricaturale.

„Survarii”, pe de altă parte, cu acțiunile lor rituale, sunt prevestitori și mediatori ai Anului Nou.

Pe 14 ianuarie după vechiul calendar, 1 ianuarie după cel nou, macedonenii sărbătoresc trei evenimente:

- Tăierea împrejur după trup a Domnului: o sărbătoare creștină care celebrează tăierea împrejur a lui Iisus Hristos la opt zile după nașterea lui.
- Sfântul Vasile cel Mare: episcop din secolul al IV-lea și profesor de sfintele scripturi care este considerat unul dintre cei patru mari părinti bisericești ai Bisericii Ortodoxe Răsăritene.
- Anul Nou ortodox: sărbătoarea Anului Nou după calendarul Iulian, care a fost folosit până în 1918.

Datorită alinierii cu sărbătoarea Sfântului Vasile, această sărbătoare este cunoscută printre

Македонија е познат под името: Сурова.

Во согласност со јулијанскиот календар и стариот начин на сметање на времето, овој празник во Македонската народна традиција зазема посебно место и се празнува во периодот на Некрстени денови (од Божик до Водици). Бидејќи според легендата во овој период Исус сеуште не бил крстен, меѓу народот постои верување дека овие денови се опасни за луѓето.

Како и во повеќето народни традиции чии празници во преминот од старата кон Новата година изобилуваат со обредни дејства, така и во Македонската народна традиција празнувањето на овој празник изобилува со мноштво обредни активности во западниот, југозападниот и средишниот дел на Македонија. Вообичаено е палењето на оган вечерта спрема Василица, околу кој мажите пијат греана ракија и пеат таканаречени „мрсни песни“.

Слично на коледарите и за време на празнувањето на Василица, се забележуваат групи деца до 15 годишна возраст, т.н „суровари“ кои одат од кука до кука и со дренови или лозови стапчиња ги удираат домашните, особено оние болните и старите лица, со што на симболички начин им посакуваат здравје во престојната година. Од таму и обичајот е наречен „суровење“ што значи тие да се сурови, т.е здрави како прачката.

Во овој период се забележува присуството на маскирани дружини кои исполнуваат драмски игри. Овие маскирани дружини, во Македонија се познати по различни имиња: Василичари, Џамаџари, ешкари, бабари, русалии, сепак имаат заедничка карактеристика, а тоа се стаповите кои ги носат со себе направени од дабова гранка, а во некои случаи од леска или дрен, каде преку симбolicно удирање на домаќините, учесниците им посакуваат да бидат здрави и цврсти. Оттаму и македонската народна поговорка: „биди здрав како дрен“.

На овој ден се забележуваат и претсажувања за благосостојба и напредок на членовите на семејството, потоа добитокот и земјоделските култури се издвојува, претсажувањето со помош на зрно жито ставено во загреана пепел, па оттаму во согласност со народните верувања колку високо ќе скокне зрното жито, толку ќе има напредок во престојната година.

Празникот „Василица“ на територијата низ Македонија се празнува како именден.

Во Букурешт, во Друштвото на Македонците од Романија, Василица се прослави делејќи се симболичното лебче со

оameni ca Vasilița, în timp ce în Macedonia de Sud-Est este cunoscută sub numele de Surova.

În conformitate cu calendarul iulian și cu vechiul mod de a contabiliza timpul, această sărbătoare ocupă un loc aparte în tradiția populară macedoneană și este sărbătorită în perioada zilelor nebotezate (de la Crăciun până la Bobotează). Deoarece, potrivit legendei, în această perioadă Isus nu era încă botezat, există credință în rândul macedonenilor că aceste zile sunt periculoase pentru oameni.

Majoritatea tradițiilor populare alocate sărbătorilor care celebrează trecerea de la Anul Vechi la Anul Nou sunt pline de ritualuri, iar în tradiția populară macedoneană sărbătorirea acestei treceți este foarte bine reprezentată din punct de vedere ritualistic în partea de vest, sud-vest și centrul Macedoniei.

Se obișnuiește aprinderea focului seara în ajunul „Vasiliței“, foc în jurul căruia bărbații beau țuică fiartă și cântă așa-zise „mârsni pesni- cântece grase“.

Asemănător colindătorilor, în timpul sărbătorii de Vasilița, se văd cete de copii până în 15 ani, așa-zisii „surovari“, care merg din casă în casă și îi lovesc pe membrii gospodăriei cu bâtele sau cu lăstari de vită de vie, în special pe cei bolnavi și pe cei bătrâni, lovire prin care le urează simbolic sănătate în anul care vine.

De aici, a rezultat și numele obiceiului, acesta numindu-se „суровење“ „cruzime“, ceea ce înseamnă că sunt cruzi (adică sănătoși ca un băț). În această perioadă se remarcă prezența grupurilor de mascați care realizează puneri în scenă cu caracter dramatic.

ACESTE GRUPURI DE MASCAȚI SUNT CUNOSCUTE ÎN MACEDONIA SUB DIFERITE DENUMIRI: vasiliciari, iamadzari, eșkari, babari, rusalii, totuși, au o trăsătură comună, și anume bețele pe care le poartă cu ei sunt din ramuri de stejar, iar în unele cazuri de alun sau măces, iar prin lovirea simbolică a gazdelor, colindătorii le doresc acestora să fie sănătoși și puternici precum copacii din care provin bețele. De aici și proverbul popular macedonean: „Să fii sănătos ca un măces“.

În această zi, se realizează, de asemenea, previziuni despre bunăstarea și progresul membrilor familiei, dar și despre animalele și culturile agricole, se fac previziuni folosind un bob de grâu plasat în cenușă încălzită și de acolo, conform credințelor populare, cu cât bobul încins va sări mai sus, cu atât vor fi progrese mai mari în anul următor.

Sărbătoarea „Vasilița“ este celebrată în toată Macedonia și ca zi onomastică.

La București, în cadrul Asociației Macedonenilor din România, Vasilița a fost sărbătorită prin împărțirea pâinii simbolice cu o

паричка меѓу членовите и симпатизерите на Друштвото, проследно со македонска музика и ора. Салата беше преполна со весели и насмеани лица кои на 13 Јануари дојдоа да се дружат и во пресрет на 14 Јануари (1 Јануари според Јулианскиот календар) да си посакат успешна и среќна година. Се кажа по некоја досетка, анегдота и обичаи со кои се одбележува овој македонски христијански празник.

Во духот на пренесувањето на традицијата, оваа година паричката се падна во господинот Бреаза, кој во тековната година го очекуваат многу предизвици, а ова е предзнак дека ќе му бидат исполнети многу желби.

Моника Ангел Михајлова

ПАРТЕНИЈА ЗОГРАФСКИ БЕЛЕГ ОД ГОЛЕМА ВРЕДНОСТ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА

Слегувајќи од Скопје, патот што ги поврзува македонските градови Гостивар и Охрид се приближува, во еден момент, до прекрасниот национален парк Маврово; делумно следејќи го коловозот на истоименото езеро, излегува пат кој непрекинато се искачува, веќе навлегуваме во легендарната земја на Миците, гранка на македонскиот народ која е повеќе од репрезентативна за духовноста на ова, мала по површина, но големи во историјата, земја од европскиот континент. Местото кое се наоѓа на највисоката надморска височина на овој планински пат се нарекува Галичник, позната туристичка атракција по својот уникатен архитектонски стил, културното богатство и прекрасните пејсажи; ова планинско село и понуди на македонската култура низа луѓе со голема култура, кои во националната свест влегоа како историчари, како што се: Ѓорѓија Пулевски, Партелија Зографски, Лазар Личеноски или Панојот Гиноски.

Во врска со Партелија Зографски, приложувам неколку точки кои ќе му го претстават на читателот високото ниво на кое работел, посветено со тело и душа, за формирање и ширење на модерната култура на својот народ во светот, ја здогледал светлината на денот во 1818 година под името Павел Василков Тризловски, уште од мали нозе го

monedă înăuntru, membrilor și simpatizanților Asociației, urmată de muzică și dansuri macedonene. Sediul central al Asociației a fost plin de oameni veseli și zâmbitori care au venit pe 13 ianuarie să socializeze și în ajunul zilei de 14 ianuarie (1 ianuarie după calendarul Iulian) să-și ureze un an reușit și fericit. S-au spus glume, anecdotă, s-a vorbit despre obiceiuri care marchează această sărbătoare creștină macedoneană.

În spiritul transmiterii mai departe a tradiției, anul acesta moneda i-a revenit domnului Nicolae Breza, pe care anul în curs îl așteaptă cu multe provocări, iar acesta este un semn că multe dintre dorințe îi vor fi îndeplinite.

Monika Anghel Mihajlova

PARTENIE ZOGRAFSKI, REPER DE MARE VALOARE AL CULTURII MACEDONENE

Coborând de la Skopje, șoseaua ce leagă orașele macedonene Gostivar și Ohrid se apropi, la un moment dat, de încântătorul Parc Național Mavrovo; urmărind parțial conturul rutier al lacului omonim, se desprinde un drum ce urcă continuu. Întrăm deja în ținutul de legendă al miaților, o ramură a poporului macedonean ce este mai mult decât reprezentativă pentru spiritualitatea acestei, mici ca suprafață, dar mare ca istorie, țări a continentului european. Așezarea care se află la cea mai înaltă altitudine a acestui drum de munte se numește Galichnik, cunoscută atracție turistică pentru stilul arhitectural unic, bogăția culturală și minunatele sale peisaje; acest sat montan a oferit culturii macedonene o serie de oameni de mare cultură, ce au intrat în conștiința națională ca făuritori de istorie, cum ar fi: Ghiorghia Pulevski, Partenie Zografski, Lazar Lichenoski sau Panoiot Ghinoski.

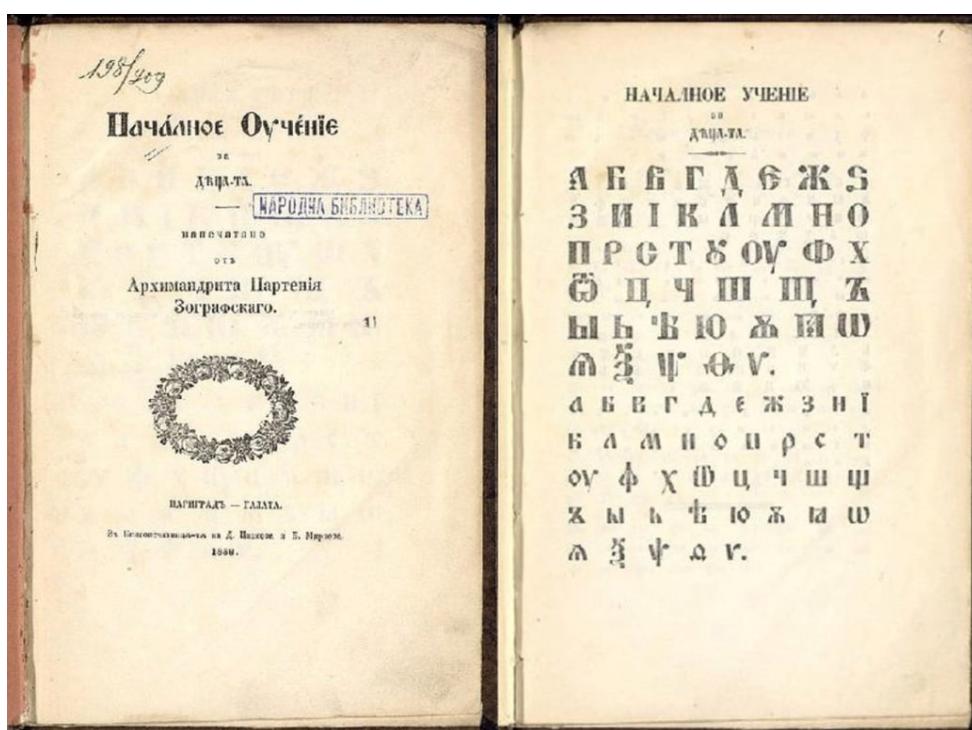
Legat de Partenie Zografski atașez câteva sublinieri, care să ofere cititorului nivelul ridicat la care acesta a lucrat, devotat trup și suflet, pentru formarea și răspândirea în lume a culturii moderne a neamului său; vede lumina zilei în 1818 sub numele de Pavel Vasilkov Trizlovski, încă de mic îmbrățișează lumea cărților, mai apoi își asumă misiunea de a ridica spiritualitatea macedoneană la nivel de politică națională, devenind expert de mare finețe în domeniul teologiei, filologiei și folclorului. Pentru a înțelege mai bine de ce la

прифатил светот на книгите, а потоа ја презел мисијата да ја подигне македонската духовност на ниво на национална политика, станувајќи експерт за големи финеси во областа на теологијата, филологијата и фолклорот. За подобро да разбереме зошто во 18 и 19 век, историјата бележи чести патешествија во различни региони на Балканскиот простор кои ги изведувале истакнати македонски личности, мора повнимателно да погледнеме како изгледала тогашната карта на времето и односите на оние што ја населувале. Отоманската империја се протегала на југ од Дунав, земји кои подоцна ќе бидат наречени независни нации со освојувањето на независноста од Портата: Југославија (без Хрватска и Словенија, католичка, компоненти на Хабсбуршката империја), Бугарија, Албанија и делумно Грција биле обични провинции подредени на Истанбул. Иако повеќето жители биле говорители на словенски јазик, грчкиот јазик се користел во неколкуте културни институции од тоа време; сите имајќи го истиот заеднички непријател, интелектуалците што живеат на балканскиот простор замислувајќи си дека по претерувањето на Турците одовде, ќе се создаде федерација во која ќе бидат вклучени сите народи што зборуваат словенски, а не строги разграничувања со помош на границите.

Богословските студии ги завршил во манастирот Свети Јован Бигорски, духовниот центар на Миаците, во 1836 година се населил во Охрид, потоа во Солун па во Истанбул, се замонашил во манастирот Зограф на Света Гора, заминал во Одеса., каде што го завршил

nivelul secolelor XVIII și XIX istoria consemnează dese peregrinări în diverse regiuni ale zonei balcanice pe care le-au efectuat personalități de prim rang macedonene, trebuie să privim mai atent la cum arăta harta vremii și relațiile celor ce o populau. Imperiul otoman se întindea până la sud de Dunăre, țări care ulterior aveau să se numească odată cu cucerirea independenței față de Poartă națiuni de sine stătătoare: Iugoslavia (mai puțin Croația și Slovenia, catolice, componente ale imperiului habsburgic), Bulgaria, Albania și partea Grecia erau simple provincii subordonate Istanbulului. Deși majoritatea locuitorilor erau vorbitori de limbă slavă, în puținele instituții de cultură de atunci se folosea limba greacă; având cu toții același dușman comun, intelectualii ce trăiau în spațiul balcanic își imaginau ca după alungarea turcilor de aici să se creeze o federație care să cuprindă toate popoarele de limbă slavă și nu delimitări stricte cu ajutorul granițelor.

Studiile de teologie le urmează la mănăstirea Sfântul Iovan Bigorski, centrul spiritual al miaților, în 1836 se stabilește la Ohrid, apoi la Salonica și Istanbul, se călăgărește la mănăstirea Zograf de la Muntele Athos, pleacă la Odesa, unde își completează educația religioasă cu alte învățăminte de natură ortodoxă. Îl găsim o vreme la mănăstirea „Căpriana” de lângă Chișinău, în Moldova. Urmează absolvirea seminarului la Kiev în 1846 și în 1850 al celui de la Moscova. A assimilat, ca nimeni altul, tot ceea ce se putea învăța la acea vreme în materie de cultură și ortodoxie la nivel european. Așa se face că a slujit pentru o scurtă perioadă ca preot locuitor la biserică rusească din Istanbul. Între anii 1852 și 1855 este învățător de limba slavonă la seminarul

веронауката со други православни учења. Го наоѓаме некое време во манастирот „Капријана“ во близина на Кишинев, во Молдавија. Дипломирал на Киевската семинарија во 1846 година и онаа во Москва во 1850 година. Асимилираше, како никој друг, сè што можеше да се научи во тоа време во однос на културата на православието на европско ниво. Така кратко време служел како заменски свештеник во руската црква во Истанбул. Помеѓу 1852 и 1855 година бил учител по словенски јазик во Богословијата Халки. На 29 октомври 1859 година, на барање на општината Кукуш (денес Килкис, во северна Грција), Патријаршијата го именувала Зографски за митрополит Дојрански за да се спротивстави на ширењето на католицизмот меѓу Словените во Македонија. Тој соработува со мештаните за воведување на словенски јазик во училиштата и црквите, наместо грчкиот јазик кој се користел долго време. Во 1867 година бил избран за митрополит на Ниш и Пирот, поддржувајќи го образоването на македонски јазик, овојпат против српската пропаганда. Почнувајќи од 1868 година, тој ги раскинал врските со Патријаршијата, приклучувајќи се на независното свештенство. Останува митрополит Пиротски, до октомври 1874 година, кога поднесува оставка.

Освен со верска дејност, П.Зографски се истакнал и како одличен филолог. Развојот на денешната македонска азбука започнува со појавата на глаголицата пред 10-тиот век, почеток кој ги наметнува првите строги правила на графичкиот и граматичкиот редослед кои ја оцртуваат следната фаза, односно појавата на кирилицата, која ја заменува глаголицата. Во периодот меѓу 10 и 19 век ги разликуваме следните фази поврзани со формирањето на македонскиот јазик: глаголицата, кирилицата и кирилично-македонското-црковно писмо.

Истовремено со Илинден се појавува стремеж да се установи за подоцнешно време сето она што го дефинира современиот јазик: пишувањето, лексиката, граматиката; исто така, имало обид за употреба на една латинската азбука во македонскиот јазик, која, сепак, не е широко распространета и е само локално прифатена на ниво на Егејска Македонија. Почнувајќи од средината на 19 век па се до почетокот на 20 век било период кога многу македонски интелектуалци спроведувале реформи за поедноставување на она што постоело од Илинденскиот период, кое било наследство на кирилично-македонско-црковното писмо. Така беше постигната стандардизација на македонската азбука, етапа од големо значење во турбулентната историја

de la Halki. La 29 octombrie 1859, la cererea municipalității din Kukuș (azi Kilkis, în nordul Greciei), Patriarhia l-a numit pe Zografski ca mitropolit de Doiran pentru a contracara răspândirea catolicismului printre slavii din Macedonia. Cooperează cu localnicii pentru introducerea limbii slave în școli și biserici, în locul celei grecești, care se folosea de multă vreme. În 1867 este ales mitropolit la Niș și Pirot, susținând educația în limba macedoneană, de data aceasta fiind împotriva propagandei sărbești. Începând din 1868, rupe legăturile cu Patriarhia, alăturându-se clericilor independenți. Rămâne mitropolit la Pirot, până în octombrie 1874, când demisionează.

În afară de activitățile religioase, Partenie Zografski s-a remarcat ca un excelent filolog. Dezvoltarea alfabetului macedonean de astăzi începe odată cu apariția alfabetului glagolitic. Înaintea secolului X, are loc startul care impune primele reguli stricte de ordin grafic și grammatical ce conturează etapa următoare, adică apariția alfabetului chirilic, ce îl înlocuiește pe cel glagolitic. În perioada cuprinsă între secolele al X-lea și al XIX-lea, distingem următoarele etape legate de formarea limbii macedonene: alfabetul glagolitic, alfabetul chirilic și scrierea chirilico-macedoneano-bisericească. Odată cu Ilinden-ul, apare tendința de a fixa pentru posterioritate tot ceea ce definește o limbă modernă: scriere, lexic, gramatică; de asemenea, a existat o încercare de a folosi în limba macedoneană un alfabet latin, care însă nu cunoaște o mare răspândire și este acceptat numai local la nivelul Macedoniei Egee. Începând de la mijlocul secolului al XIX-lea și până la începutul secolului al XX-lea a fost o perioadă în care mulți intelectuali macedoneni au realizat reforme pentru

на формирањето на современиот македонски јазик. За овој тежок процес потполно придонесоа голем број просветлени умови, меѓу кои: Крсте Петков Мисирков, Горѓија Пулевски, Марко Цепенков, Партелија Зографски. На 2 август 1944 година македонскиот јазик е заведен како официјален јазик на македонската држава, а кирилицата како дефинирање на овој јазик на графичко ниво.

Ниту на полето на традициите и фолклорот, Партелија Зографски не беше помалку вреден, неговите бројни збирки со народни песни, раскази и легенди, песни од различни структури од повеќето составни области на Македонија, како и многубројните преработки или сопствени креации, го комплетираат портретот на овој голем патриот кој целиот свој живот го посветил на изнесување на виделина на македонското духовно богатство и неговото ширење во сите четири страни на светот, чест за него!

Друштвото на Македонците од Романија постојано организира акции во различни форми кои ја илустрираат силната личност на големиот научник, со цел на оние кои доаѓаат по нас да им ја пренесе културната дарба што нашите предци ја акумулирале со толку тешкотија и скрупулозност.

Лучиан Бреза

СВЕТИ МАЧЕНИК ТРИФУН: ЗАШТИТНИК НА ГРАДИНАРИТЕ И НА ЛОЗАРИТЕ

На 14-и февруари (по стар календар) се празнува Свети маченик Трифун, заштитникот на градинарите и на лозарите.

Момчето кое на 17-годишна возраст со Божја помош ја излекува царската ќерка Гордана, којашто не можеше да ја излекува ниту еден лекар во царството се стекна со голема слава а на 21-годишна возраст умира, сепак остана во споменот на целиот христијански православен свет како поим за младост и доследност на христијанските традиции. Подоцна градинарите, лозарите и меандриите го зеле за свој покровител.

Именден празнуваат оние по име: Трифун, Трајан, Трајанка, Трајко, Трајче...

a simplifica ceea ce exista din perioada Ilinden-ului, care era o moștenire a scrierii chirilico-macedoneano-bisericească. S-a obținut astfel standardizarea alfabetului macedonean, etapă de mare importanță în istoria zecimală a formării limbii moderne macedonene. O serie de minti luminate au contribuit din plin la acest proces anevoios, printre ei și avem pe: Kârste Petkov Misirkov, Ghiorghe Pulevski, Marko Cepenkov, Partenie Zografski. Pe data de 2 august 1944, limba macedoneană este înregistrată ca limbă oficială a statului macedonean, iar alfabetul chirilic ca definind această limbă pe întregul grafic.

Nici în domeniul tradițiilor și folclorului Partenie Zografski nu a fost mai prejos, numeroasele sale culegeri de poezii populare, povești și legende, cântece de diferite structuri din majoritatea zonelor componente ale Macedoniei, precum și numeroase adaptări sau creații proprii, întregesc portretul acestui mare patriot care și-a dedicat întreaga viață să promoveze lumenile bogăției spirituale macedonene și răspândirea ei în cele patru zări ale lumii. Cinste lui!

Asociația Macedonenilor din România organizează în mod constant acțiuni sub diverse forme care ilustrează puternica personalitate a marelui cărturar, pentru a transmite mai departe celor ce vin după noi zestrea culturală pe care strămoșii noștri au acumulat-o cu atâtă greutate și migală.

Lucian Breza

SFÂNTUL MUCENIC TRIFUN: APĂRĂTORUL GRĂDINARILOR ȘI VITICULTORILOR

Pe data de 14 februarie (după vechiul calendar) este sărbătorit Sfântul Mucenic Trifun, patronul grădinariilor și al viticultorilor.

Băiatul care, la 17 ani, cu ajutorul lui Dumnezeu, a vindecat-o pe fiica împăratului, Gordana, care nu a putut fi vindecată de niciun medic din imperiu, a căpătat mare faimă și a murit la 21 de ani, dar a rămas în memoria întregii lumi creștin-ortodoxă ca un concept în ceea ce privește tinerețea sa dar și coerența sa în ceea ce privește păstrarea tradițiilor creștine. Mai târziu, grădinarii, viticultorii și fermierii l-au luat drept patron.

În această zi este sărbătorită onomastica celor care poartă numele: Trifun, Traian, Traianka, Traiko, Traice ...

Светиот маченик Трифун е роден околу 225 година во Кампсада, во малоазиската област Фригија, во близината на градот Апамија. Неговите родители биле христијани и уште рано кај него ја поттикнале љубовта кон Христовата вера. Во детството чувал гуски, но уште тогаш се истакнал со исцелителска способност. Со Божја помош лечел болни од разни болести и од луѓето ги бркал лошите демони. За неговите чуда се раскажувало во целата империја поради што бил викнат во Рим кај царот Гордијан, кого што во тоа време го снашла голема несреќа, бидејќи ќерка му Гордана се разболела од душевна болест и не можел да ја излечи ниту еден лекар во империјата. Во еден момент нечистиот дух од неа проговорил дека никој не може да го избрка освен Трифун. Најпосле, по Божја промисла во Рим пристигнало и младото, 17-годишно момче од Кампсада, коешто за кусо време ја излечило царската ќерка и се стекнало со уште поголема слава. Од царот било дарувано со многу дарови кои на враќање им ги разделило на сиромасите.

Свети Трифун со маченичка смрт умрел за време на царот Децие кога бил вршен голем прогон на христијаните. Од обласниот римски царски намесник по име Аквилин бил повикан да дојде во Никеја каде што било седиштето на

Sfântul mucenic Trifun s-a născut în jurul anului 225 la Campsada, în regiunea Frigia din Asia Mică, lângă orașul Apamia. Părinții săi erau creștini și i-au insuflat dragostea pentru credința în Hristos de la o vîrstă fragedă. În copilărie, a păzit gâște, dar și atunci s-a remarcat prin capacitatea sa de a tămădui. Cu ajutorul lui Dumnezeu, i-a vindecat pe bolnavi de diverse boli și i-a alungat pe demonii cei răi din oameni. Despre minunile sale a început să se povestească în tot imperiul, motiv pentru care a fost chemat la Roma de către împăratul Gordian, care tocmai atunci suferise o mare nenorocire, pentru că fiica sa Gordana se îmbolnăvise de o boală mintală și nu putea fi vindecată de niciun medic din imperiu. La un moment dat, spiritul necurat care pusese stăpânire pe ea, a spus că nimeni nu-l poate alunga afară, în afară de Trifun. În cele din urmă, prin providența lui Dumnezeu, a ajuns la Roma Tânărul băiat de 17 ani din Campsada, în scurt timp a vindecat-o pe fiica împăratului și astfel a căpătat și mai mare faimă. I s-au oferit multe daruri de către rege, pe care le-a împărtit săracilor la întoarcerea sa către casă.

Sfântul Trifun a murit ca martir în timpul împăratului Decius pe cărui vreme a existat o mare persecuție împotriva creștinilor. Trifun a fost chemat de guvernatorul imperial roman al regiunii,

обласната управа и му било предложено да се откаже од Исус и на римските богови да им принесе жртви. Трифун го одбил, а поради тоа бил многу мачен. Бил обесен на дрво и тепан со прачка, потоа бил врзан за опашката од коњот и влечен низ полето, а кога и со тоа не го заплашиле го осудиле да му биде пресечена главата со меч. Но пред да биде извршен тој чин, додека војниците го воделе надвор од градот, Трифун се молел на Бога да му ја земе душата и кога дошле на местото за егзекуција тој ја предал душата пред мечот на џелатот да падне на неговиот врат. Тоа се случило на 14 февруари 248 година по стариот календар (според други во 250 година), односно 1 февруари (по новото календарско сметање) кога имал само 21 година. Локалните верници го погребале на своите гробишта, но тој им се јавил на сон и посакал да биде погребан во своето село. Оваа желба му била исполнета и подоцна моштите му биле пренесени во неговото родно село.

Меѓу поголемите празници кои македонскиот народ ги празнува со многу обичаи спаѓа и Свети Трифун, празник главно познат по обредното закројување на лозјата. Едни го сметаат за последен од зимските, а други за прв од пролетните празници. Во некои краишта на Македонија како што се Охрид и Прилеп празникот е познат и како свети Трипун (или Триун) – пијаница. Како што забележале собирачите на македонските народни умотворби, но и на народните обичаи и верувања, тој бил покровител на меанџискиот еснаф, но и заштитник на лозарите и градинарите. Се верувало дека тој ги штити лозјата и градините од разни штети и несреќи (болести, инсекти, градоносни облаци и сл.), поради што луѓето го славеле и во негова чест изведувале многу интересни обичаи.

Во повеќе краишта на Македонија на овој ден рано наутро се одело во црквата каде што попот пеел молитва и светел вода. Од оваа вода за која се смета дека со осветувањето е ослободена од сите негативни демони и има лековита моќ, луѓето земале во шишиња и ги прскале лозјата при што го изведувале и обредното закројување.

Во скопско, на тој ден по црквите крштевале вода, и од таа вода секој селанин си носел по лозјата заедно со пепел. Во лозјето ќе турел малку од пепелта и ќе полеел од крстената вода. Водата ја поливал за да има бериќет, а пепелта за да „испрхнува“, т.е. да бидат поголеми зrnата на гроздовите. Потоа закројувале по неколку лозинки, по што седнувале, се гоштевале и правеле големи веселби.

numit Aquilinus, să vină la Niceea unde se afla sediul administrației regionale și i s-a sugerat să se lepede de Isus și să înceapă să ofere jertfe zeilor romani. Trifun a refuzat acest lucru și a fost torturat din cauza asta. A fost spânzurat de copac și bătut cu un băt, apoi a fost legat de coada unui cal și târât pe un câmp, iar când nu l-au putut intimida nici cu asta, l-au condamnat la moarte prin tăierea capului cu sabia. Dar, înainte ca acel act să fie săvârșit, în timp ce soldați l-au scos afară din oraș, Trifun s-a rugat lui Dumnezeu să-i ia sufletul, iar când au ajuns la locul execuției, și-a predat sufletul înainte ca sabia călăului să-i atingă gâtul. S-a întâmplat la data de 14 februarie (pe rit vechi), respectiv 1 februarie (pe rit nou), în anul 248 (după alții în anul 250), când avea doar 21 de ani. Credincioșii locului l-au îngropat în cimitirul lor, dar el i-a chemat în vis și le-a spus că dorește să fie îngropat în satul său natal. Această dorință i-a fost îndeplinită, și mai târziu, moaștele sale au fost transferate în satul natal.

Printre marile sărbători pe care poporul macedonean le celebrează prin multe obiceiuri și tradiții se numără și sărbătoarea Sfântului Trifun, sărbătoare cunoscută în principal pentru tăierea ritualică a podgoriilor. Unii o consideră ultima dintre sărbătorile de iarnă, pe când alții o consideră prima dintre sărbătorile de primăvară. În unele părți ale Macedoniei, precum în Ohrid și în Prilep, sărbătoarea este cunoscută și sub numele de Sfântul Tripun (care înseamnă și prea plin) sau Triun – betiv. După cum au remarcat culegătorii de tradiții populare macedonene, dar și de obiceiuri și credințe populare, Sfântul Trifun a fost patronul breslei hangiilor, dar și protectorul viticultorilor și grădinarilor. Se credea că el protejează podgoriile și grădinile de diverse pagube și accidente (boli, insecte, nori de grindină, etc.), motiv pentru care oamenii l-au sărbătorit și au dezvoltat multe obiceiuri interesante în cinstea lui.

În multe părți ale Macedoniei, în această zi, oamenii mergeau dimineața devreme la biserică, unde preotul cânta o rugăciune și sfintea sau „boteza“ apa. Această apă care se consideră că a fost eliberată de toți demonii negativi și căpăta putere vindecătoare prin sfîntire, oamenii o luau în diferite vase și cu ea stropeau podgoriile în timp ce efectuau tăierea ritualică.

La Skopje, în ziua Sfântului Trifun, apa era botezată în biserici, iar fiecare persoană ducea acea apă în podgorii împreună cu ceva cenușă. În vie, oamenii, odată ajunși presărau un pic de cenușă și turnau peste ea apa sfântă. Apa se turna ca să fie belșug, iar cenușa ca să se „măreasca recolta“, adică pentru a face boabele ciorchinilor să fie mai mari, mai împlinite. Apoi urma tăierea câtorva butași, după care oamenii se asezau, se ospătau și se punea pe sărbătorit.

Вакви обичаи од скопско во минатиот век се слични со они од Струга каде што, исто така, се прославувал овој празник. Во Струга св. Трифун на потсмев го викале „Триун пијаница“ и го сметале како претседател и покровител на градинарството и лозарството, бидејќи ги чувал градинарските сеидби и лозјата од пакосните инсекти кои ги уништувал. „За време на тој ден уште од рано, со истата цел, градинарите повикуваат еден свештеник, да освети вода во градината и после со неа ги поросува посевите, кога истовремено ќе ги прочита соодветните молитви кон св. Трифун, за да ги истреби од градината сите пакосни подземни и надземни инсекти од каков и да било вид. А, пак, лозарите и тие со иста цел, уште од зора, секој оди во своето лозје, и во секое лозје, колку ги има искаструва по неколку пенушки. Тоа се вика „зарежвење“.

Во селото Фотовица, Неврокопско, како што стои во еден запис од деветнаесеттиот век објавен во цариградскиот весник „Новини“, по отпуштањето од црквата секое семејство земало во шише од светената (пеана) вода, земале и леб, храна, вино и ракија и оделе во лозјето. Откако домаќинот ќе го попрскал лозјето со светена вода, застанувал на едниот негов крај, а друг член на семејството застанувал на другиот крај. Тогаш домаќинот ќе викнел: „Дедо Трифоне, каде си?“ Другиот, кој бил легнат меѓу лозите за да не се гледа одговарал: „Чуја, Чуууја!“ Ова се повторувало три пати по што домаќинот ќе речел: „Не мого да те вида од црни бели гроздаци.“ Потоа извикнувал „Дедо Трифоне! Ела да јадем и да пием!“ На тоа другиот му одговарал: „Чуја, чуја! Ете доаѓам, ете доаѓам!“ Двајцата доаѓале во средината на лозјето, каде што одрежувале една лоза, потоа втора одрежувале на едниот крај и трета на другиот крај. Во средината на лозјето ископувале дупка длабока две до три педи, во неа го ставале шишето со останатата светена вода и го закопувале. Тоа го правеле за да го заштитат лозјето од градобијни облаци. Кога ќе завршеле со тоа ставале трпеза на која членовите на целото семејство јаделе, пиеле и се веселеле до доцна вечерта.

Во Банско, пак, децата оделе во градината под лозницата, каде што јаделе пржени јајца и викале: „Куку Трифоне! не мого да те здогледам од црни бели гроздишка като мојте бутовишка!“ Тоа го правеле за лозата да роди обилно.

Денес, во Радовиш, рано наутро, во црквата во бакарен казан „арнија“ крштевале „трипунска вода“ од која потоа земале во шишиња и ја чувале во текот на целата година, за здравје. Со оваа вода ги прскале лозјата и

Astfel de obiceiuri, practicate în secolul trecut în zona Skopje sunt asemănătoare cu cele ce se întâmplau odată și în zona Struga. Astfel în Struga, Sfântul Trifun era numit în batjocură „Triun bețivul“ și era considerat atotștiitorul și patronul grădinăritului și viticulturii, deoarece proteja culturile din grădini și viile de insecte dăunătoare pe care conform legendelor acesta le distrugea. Iată ce a fost consemnat cu mult timp în urmă legat de această sărbătoare: „În această zi, devreme, cu același scop, grădinarii cheamă un preot să sfîntească apa în mijlocul grădinii și apoi să stropească recoltele cu ea, în același timp preotul citește rugăciunile dedicate Sfântului Trifun, pentru a alunga din grădină toate insectele care dăunează fie zburătoare fie tărătoare și de orice fel. Pe de altă parte, viticultorii și cei care trudesc cu același scop, încă din zori, fiecare se duce la pământul lui, iar în fiecare vie, câte sunt ele, se taie câțiva lăstari care au răsărit pe cioturile din anii trecuți.“ În zilele noastre această procedură se numește „canelare“.

În satul Fotovița, din regiunea Nevrokol, conform unui articol din secolul al XIX-lea publicat în ziarul „Novini“ din Constantinopol aflăm că se întâmplau următoarele: „în ziua de Sfântul Trifun, după ce ieșea din biserică de la slujbă, fiecare familie lua câte o sticlă de apă sfântă (cântată), lua și pâine, mâncare, vin și țuică și se ducea în vie. După ce capul familiei stropea via cu apă sfântă, el se așeza la un capăt al ei, iar un alt membru al familiei se așeza la celălalt capăt. Și capul familiei începea să strige: „Trifune, bunicule, unde ești?“ Celălalt persoană, care stătea întinsă printre rândurile de vie ca să nu fie văzută, răspundea: „Ciuia, Ciuuuia!“ Aceasta se repeta de trei ori, după care capul familiei striga: „Nu te văd de câți struguri alb-negri sunt în vie.“ Apoi striga „Trifuneeeeee, bunicule! Vino să mânânci și să bei“. La care cealaltă persoană răspundeau: „Am auzit, am auzit! Iată vin, iată vin!“ după care cele două persoane se îndreptau una spre cealaltă și odată ajunse în mijlocul viei cei doi fasonau trei butași de vie, primul butaș de vie îl fasonau la mijloc, cel de al doilea butaș îl fasonau pe partea dreaptă și pe cel de al treilea butaș îl fasonau pe partea stângă. După care tot în mijlocul viei, săpau o groapă adâncă de două-trei picioare, punau sticla cu restul de apă sfântă în ea și apoi o îngropau. Au făcut asta pentru a proteja via de norii de grindină. Când au terminat cu asta, au întins o masă la care membrii întregii familii au mâncat, au băut și s-au distrat până seara târziu“.

În zona Bansko, în schimb, de Sfântul Trifun, copiii mergeau în grădinile de sub vii, unde mâncau ouă prăjite și strigau: „Cucu, Trifunee, nu te văd de ciorchinii alb-negri de struguri mari cât fundurile noastre!“ Scopul acestor obiceiuri avea la bază credința că ele odată înfăptuite, viața avea să

нивите за беришет или во случаите кога ќе се појавела некоја болест по нивите. По завршувањето на службата во црквата целиот народ заедно со попот и певците оделе во полето каде што во некое лозје по прочитувањето на моливите попот го попрскувал лозјето со светена вода и закројувал три лози со благословот „Дај боже беришет“. Пресечените лози пак ги потурале со вино и со ракија. Бидејќи овој ден се сметал за меанџиски празник во Радовиш на Св. Трифун се пиело без пари по меаните. Оној што најповеќе ќе се опијанел и ќе се валкал по земјата бил избирањ за „цар на пијаниците“ и ова признание го носел преку целата година.

Во Куманово, исто така, членовите на лозарскиот еснаф од своите редови избирале кум кој „ќе сече колач“ за празникот. Колачот го месела домаќинката на кумот од пченично брашно. На празникот рано наутро еснафот заедно со попот излегувал надвор од градот кај лозјата („Лојзарско место“) каде што попот светел масло, крштевал вода, а потоа го сечел колачот од кој секој земал по едно парче и го јадел како нафора. Потоа за адет закројувале по неколку лози и ги попрскувале со вино и со ракија. Тука јаделе, пиеле и се веселеле со свирки и тапани. Притоа и се тркалаат низ лозјата за така и бочвите да се тркалаат полни

dea roade din belșug.

În ziua de astăzi, în localitatea Radoviș, dis-de-dimineață, în biserică, într-un cazan de aramă este botezată „apa lui Trifun“ cu care apoi toată lumea umple sticle și pe care o păstrează pe tot parcursul anului, pentru sănătate. Cu această apă se stropesc viile și livezile de cais sau pământul acolo unde a apărut o boală pe câmpuri la diferitele culturi plantate. După slujba din biserică, toți oamenii locului, împreună cu preotul și cu cântăreți, se duc la câmp, de obicei într-o vie, iar după ce au fost citite rugăciunile, preotul stropeste via cu apă sfântă și taie trei lăstari de viață rostind binecuvântarea „Dă Doamne berechet să fie!“. Viile odată tăiate erau stropite cu vin și cu țuică. Deoarece această zi este considerată o sărbătoare care îi privea și pe hangii, în Radoviș cu ocazia Sântului Trifun se bea în hanuri fără a se plăti. Ocazie cu care cel care se îmbăta cel mai rău și se tăvălea cel mai mult pe jos este ales „regele bețivilor“, titlul pe care îl păstrează pe tot parcursul anului.

În Kumanovo, membrii breslei viticultorilor își aleg din rândurile lor un naș care trebuie să „tăie colacul“ preparat special pentru această sărbătoare. Colacul întotdeauna este frământat de soția nașului, din făină de grâu. În ziua sărbătorii, dimineața devreme, toți breslașii împreună cu preotul pleacă din oraș la podgorii („Loizarsko

Свети Трифун - Sfântul Trifun

со вино. Очигледно дека се работи за имитативната магија, верувањето дека сличното ќе произведува слично.

Според верувањата во гевгелиско, свети Трифун бил винар и имал многу лозја. Поради тоа што овој крај се наоѓа на југ и пролетта побргу се чувствува се сметало дека од овој празник почнува да мириса на лето па се велело: „Свети Трифун сече ама на лето мирисе“. Од овие причини, на овој ден се започнувала работата во полето, особено во лозјата и бавчите. Жените, пак, на овој ден ништо не работеле особено избегнувале работа со игла. Попладнето оделе во полето каде што береле зелки зашто се верувало дека на тој ден треба да се касне зеленило или друго растение кое има зелени листови кои се јадат бидејќи се верува дека овој ден „се фаќа“ се што е зелено. Во Тиквешијата, исто така, се изведувале богати обичаи што имале цел да обезбедат богат род на оваа култура. Рано наутро лозарите оделе во своите лозја каде закројуваат неколку лози. Притоа закроените лози ги полевале со вино и благословувале:

„Господе, ти давам едно шише со вино, за илјада да ми подариш“. Во Ваташа пред полевањето со вино и ракија се велело: „Еве ти вино и ракија, а ти дај ни убаво и квалитетно грозде, да можеме да зобаме и вино и ракија да правиме. Бериќетна да ни е годината, да тежи од род.“ И овде по закројувањето се тркалале во лозјето за да се тркалат и бочвите полни со вино. Во Ваташа било обичај по закројувањето свештеникот, во црковниот двор, да забоде запалена гламја во земјата со што се сакало да се забрза заминувањето на зимата и доаѓањето на пролетта.

На иконите св. Трифун е претставен или со сорче за режење на лози или со наметка како чувар на гуски. Обичаите и верувањата поврзани со овој празник упатуваат на заклучок дека во неговата основа лежи некој голем претхристијански празник поврзан со првите пролетни активности, пред сè со обработката на градините и лозјата.

Лаура Рогобете

mesto“) unde preotul aprinde уleiul din candelă, botează apa, аpoi таie prăjitura din care тоатă lumea ia câte o bucată și o mânâncă ca pe anafură. Аpoi, таie câțiva lăstari de vie pe care îi stropește cu vin și țuică. Аpoi, тоатă lumea se pune pe mâncat, pe băut și pe distractie, totul desfășurându-se în acompaniamentul muzicii instrumentelor de suflat și a tobelor. În același timp, participanții încep să se dea de-a rostogolul prin vie pentru ca tot аșa să se rostogolească și butoaiele pline cu vin. Este, evident, vorba despre tradiții și ritualuri de magie imitativă, în credința că аșa cum îndeplinești ritualurile, аșa se va întâmpla odată venită vremea.

Conform credințelor din Ghevgelia, Sfântul Trifun era viticultor și avea multe podgorii. Datorită faptului că această zonă este situată în sud și primăvara se resimte mai devreme, s-a considerat că odată venită această sărbătoare începe să miroase a vară, din care cauză și expresia: „Sfântul Trifun таie, dar miroase a vară“. Din aceste motive, în această zi, în această zonă încep lucrările la câmp, în special la vii și livezi. Femeile, în schimb, în această zi nu trebuie să facă nimic, mai ales trebuie să evite să coase. În după-amiază acestei zile ele se duc la câmp unde plantează în special varză sau orice cultură care are frunze verzi care

sunt comestibile pentru că se crede că în această zi „prinde“ tot ce este verde.

În zona Tikveș pe vremuri se săvârșeau multe ritualuri care urmăreau să asigure o recoltă bogată la viața de vie. Dis-de-dimineață, viticultorii se duceau la viile lor unde tăiau câțiva lăstari de viață de vie. În același timp, ei turnau vin peste vițele tăiate și le binecuvântau spunând: „Doamne, eu ти îți dau o sticlă de vin, ca tu mie să îmi dai o mie“. În localitatea Vatașa, înainte de a se stropi via cu vin și țuică, se spunea: „Iată vin și țuică îți dau ти ca tu să ne dai struguri frumoși și de calitate, ca să avem struguri mulți de zdrobit pentru vin și țuică, să facem. Fie ca anul să fie roditor, viață să se îndoie de greutatea ciorchinilor“. Își aici, după tăierea viei, podorenii se rostogoleau prin ea, cu credința că la fel o să facă și butoaiele pline cu vin la sfârșitul anului.

În icoane Sfântul Trifun este reprezentat fie cu un cuțit pentru tăierea viaței de vie, fie cu o mantie ca paznic al găștelor. Obiceiurile, credințele și ritualurile asociate acestei sărbători ne fac să tragem concluzia că ele se trag dintr-o sărbătoare precreștină majoră asociată cu primele activități de primăvară, mai ales cu cultivarea grădinilor și a viilor.

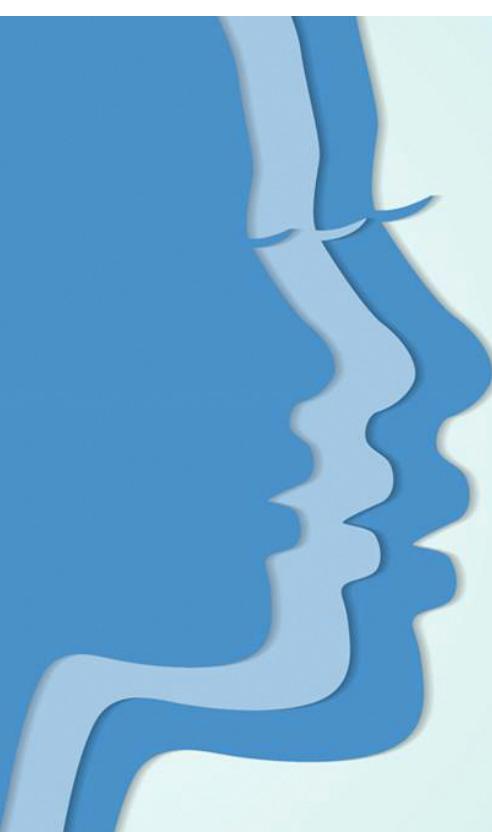
Laura Rogobete

МЕЃУНАРОДЕН ДЕН НА МАЈЧИНИОТ ЈАЗИК

Крајот на февруари му дава можност на Друштвото на Македонците од Романија да прослави настан кој секоја година ги исполнува душите на своите членови со радост. Средено како за прослава, со многу убав вкус, нашето седиште во Букурешт срдечно ги пречекува своите гости. Како потомци на заминатите, некои од повеќе генерации од различни области на Македонија, со голема страст го исполнуваат заветот што го оставиле нивните баби и дедовци, никогаш да не ја заборават нашата православна вера и македонскиот јазик. Секоја душа донесена на овој свет од Бога е возвишено врзана за своите родители, особено за мајката. Токму затоа првиот јазик што го учи детето се нарекува мајчин јазик. Горенаведениот наслов е поврзан со крватите настани од 1952 година, во кои некои од студентите кои демонстрираа за официјално признавање на нивниот мајчин јазик, бенгалски, во Источен Пакистан (денес Бангладеш), биле убиени од полицијата. Сè започнало со државната политика наметната од владата, наречена „само урду“, што значи дека сите граѓани треба да се изразуваат само на урду. Студентите се собрле во центарот на градот Даха за да протестираат против оваа навредлива мерка, а главното барање беше

ZIUA INTERNACIONALĂ A LIMBII MATERNE

Finalul lunii februarie oferă ocazia Asociației Macedonenilor din România să celebreze un eveniment ce umple cu bucurie sufletele membrilor săi în fiecare an. Aranjat ca pentru sărbătoare, cu mult bun-gust, sediul nostru din București își primește cu căldură oaspeții. Ca urmă ai celor plecați, unii de mai multe generații din diverse zone ale Macedoniei, aceștia își îndeplinesc cu multă pasiune legământul lăsat de bunii și străbunii lor, acela de a nu uita niciodată credința noastră ortodoxă și limba macedoneană. Fiecare suflet adus pe lumea asta de Dumnezeu este legat în mod sublim de părinți, mai ales de mamă. Tocmai de aceea prima limbă învățată de un copil se numește maternă. Titlul de mai sus e legat de evenimentele săngeroase din 1952, în care o parte a studentilor care demonstrau pentru recunoașterea oficială a limbii lor materne, bengali, în Pakistanul de Est (azi Bangladesh), au fost uciși de poliție. Totul a început de la politica de stat impusă de guvern, numită „Urdu-only“, adică toti cetățenii să se exprime numai în urdu. Studenții s-au adunat în centrul orașului Dakha pentru a protesta împotriva acestei măsuri abuzive, având ca cerință principală identitatea lingvistică, altfel spus recunoașterea limbii bengali în paralel cu urdu ca limbă oficială de stat. Conferința Generală a UNESCO din 17 noiembrie 1999 a proclamat 21

**ZIUA
INTERNACIONALĂ
A LIMBII
MATERNE**

јазичниот идентитет, со други зборови признавање на бенгалскиот јазик заедно со урду како официјален државен јазик. Генералната конференција на УНЕСКО на 17 ноември 1999 година го прогласи 21 февруари за Меѓународен ден на мајчиниот јазик и за прв пат беше прославен од Организацијата на Обединетите нации во 2000 година. По повод прогласувањето на овој ден, земјите членки на ОН се обврзаа, веднаш со прогласувањето на овој ден, да придонесе за заштита и заживување на богатата културна различност преку промовирање на мајчините јазици како форма на комуникација, интеракција и разбирање меѓу различните народи. Подоцна, Генералното собрание на ОН, преку резолуцијата од 16 мај 2007 година, ги покани земјите-членки „да ги промовираат зачувувањето и заштитата на сите јазици што ги користат народите во светот“. Една година подоцна, истиот меѓународен форум ја прогласи 2008 година како „Меѓународна година на јазиците“, со цел да се промовира единството во различностите и меѓународното разбирање, преку мултијазичност и мултикултурализам.

Се проценува дека најмалку 43% од 6.000 јазици што се зборуваат во светот се на работ на исчезнување. Од нив, само неколку стотици навистина добија место во образовните системи и јавниот домен, а помалку од сто се користат во дигиталниот свет. Јазичната разновидност е сè повеќе загрозена, бидејќи сè повеќе јазици исчезнуваат. На глобално ниво, 40% од населението немаат пристап до образование на јазикот што го зборуваат или разбираат, тие страдаат од маргинализација, дискриминација и екстремна сиромаштија, многу заедници се жртви на кршење на човековите права. Повеќејазичните и мултикультурните кампањи постојат преку нивните јазици, кои ги пренесуваат и зачуваат традиционалните знаења и култури на одржлив начин. Постигнат е одреден напредок каде што повеќејазичното образование се заснова на мајчиниот јазик, со се поголемо разбирање за неговата важност, особено во основното образование, се наведува на официјалната веб-страница на УНЕСКО. Јазиците, со нивните сложени импликации во афирмацијата на идентитетот, за постигнување комуникација, социјална интеграција, образование и развој, имаат стратешко значење за целото човештво. Но, поради глобализацијата, тие се склони да влезат во процес на исчезнување, некои веќе исчезнаа. Кога јазиците се на работ на губење, богатството на светската културна разновидност страда. Тогаш кога културната меморија, со сè што подразбира (митови,

februarie ca zi internațională a limbii materne și ea a fost celebrată pentru prima dată de Organizația Națiunilor Unite în anul 2000. Cu prilejul proclamării acestei zile, statele membre ale ONU s-au angajat, odată cu proclamarea acestei zile, să contribuie la protecția și revigorarea bogatei diversități culturale prin promovarea limbilor materne ca formă de comunicare, interacțiune și înțelegere între diferite popoare. Ulterior, Adunarea Generală a ONU, prin rezoluția din 16 mai 2007, a invitat statele membre "să promoveze conservarea și protecția tuturor limbilor utilizate de popoarele lumii". Un an mai târziu, același for internațional a proclamat anul 2008 ca "Anul Internațional al limbilor", cu scopul de a promova unitatea în diversitate și înțelegerea internațională, prin multilingvism și multiculturalism.

Se estimează că cel puțin 43% din cele 6.000 de limbi vorbite în lume sunt pe cale de dispariție. Dintre acestea, doar câtorva sute le-a fost acordat cu adevărat un loc în sistemele educaționale și în domeniul public, iar mai puțin de o sută sunt folosite în lumea digitală. Diversitatea lingvistică este din ce în ce mai amenințată, pe măsură ce tot mai multe limbi dispar. La nivel global, 40% din populație nu are acces la o educație în limba pe care o vorbește sau o înțelege, ei suferă de marginalizare, discriminare și săracie extremă, numeroase comunități fiind victime ale încălcării drepturilor omului. Campaniile multilingve și multiculturale există prin propriile lor limbi, care transmit și păstrează cunoștințele și culturile tradiționale într-un mod durabil. Se înregistrează unele progrese acolo unde educația multilingvă e bazată pe limba maternă, cu o înțelegere tot mai largă a importanței acesteia, în special în ce privește scolarizarea primară, potrivit paginii oficiale de internet a UNESCO. Limbile, cu implicațiile lor complexe în afirmarea identității, pentru realizarea comunicării, a integrării sociale, a educației și a dezvoltării, au o importanță strategică pentru întreaga omenire. Însă, din cauza globalizării, ele sunt predispuse de a intra într-un proces de dispariție. Unele au și dispărut deja. Când limbile sunt pe cale de a se pierde, bogăția diversității culturale la nivel mondial are de suferit. Atunci când memoria culturală, cu tot ce presupune ea (mituri, legende, tradiții și obiceiuri, moduri unice de gândire și expresie) slăbește, atrage după sine pierderea unei şanse de a avea un viitor mai bun, cu posibilități multiple de dezvoltare în plan individual și colectiv. Se pot identifica cu ușurință de către oricine, nenumărate exemple în care comunități mici, minoritare, care obligate să asimileze ceva străin de sufletul lor, suferă în timp niște traume care duc nu numai la dispariția lor în domeniul spiritual, dar și la conflicte cu populația majoritară; se instalează o ură

легенди, традиции и обичаи, уникатни начини на размислување и изразување) ќе ослабне, тоа повлекува губење на шанса за подобра иднина, со повеќекратни можности за индивидуален и колективен развој. Секој може лесно да идентификува безброј примери во кои малите, малцински заедници, кои се принудени да асимилираат нешто туѓо за нивната душа, со текот на времето трпат трауми кои водат не само до нивно исчезнување во духовната област, туку и до конфликти со мнозинското население; настанува меѓусебна омраза која никому не му помага, освен на оние кои свесно ги одржуваат несогласувањата. Дојде време да го препочитаме и, пред сè, да го примениме она што нашиот Спасител, Исус Христос, ни го оставил како пример за живот пред повеќе од 2000 години: да го сакаме ближниот како себеси, да се откажеме од бескорисните материјални акумулации и да изградиме свет според неговиот лик и подобие.

Романија по 1989 година донесе закон и постојано применува грижа за поддршка на мајчиниот јазик на малцинствата кои се дел од нашата нација. Македонската заедница верно го почитува овој настан кој сега помина во втората деценија од неговото постоење. Мајчиниот јазик е најмоќното средство за зачувување и развој на материјалното и нематеријалното наследство. Според документите на ОН поврзани со оваа тема, се смета дека сите акции за промовирање на мајчините јазици служат не само за целта на поттикнување на јазичната разновидност и повеќејазичното образование, туку и помагаат да се развие свеста за јазичните и културните традиции низ целиот свет и за инспирација на солидарност заснована на разбирање, толеранција и дијалог. Јазиците, со нивните сложени импликации за афирмација на идентитетот, за постигнување комуникација, социјална интеграција, образование и развој, имаат стратешко значење за луѓето и за целата планета. Темелното усвојување на мајчиниот јазик уште од детството отвора повеќе перспективи за младите кои го користат јазикот за сопствената иднина, така што, штом ќе ја достигнат зрелоста, ќе имаат з bogатen јазичен багаж во споредба со оние кои припаѓаат на мнозинството, дополнителна отвореност за толкување на светот, повеќекратно знаење, од повеќе агли; како резултат на тоа, интеракцијата помеѓу говорителите на доминантниот јазик и оние кои припаѓаат на малцинствата може да доведе до супериорни резултати, во споредба со онаа што се случува помеѓу членовите на истата заедница. Преку многу добро развиен план и следен со големо внимание од

reciprocă care nu ajută pe nimeni, în afara acelora care întrețin cu bună știință divergențele. A venit vremea să recitim și, mai ales, să aplicăm ceea ce Mântuitorul nostru, Isus Hristos ne-a lăsat ca exemplu de viață acum mai bine de 2000 de ani: să ne iubim aproapele ca pe noi însine, să renunțăm la acumulările materiale inutile și să construim o lume după chipul și asemănarea sa.

România de după 1989 a legiferat și aplicat constant grija pentru susținerea limbii materne a minorităților ce fac parte din națiunea noastră. Comunitatea macedoneană respectă cu religiozitate acest eveniment, ce iată, a trecut în cea de-a doua decadă a existenței sale. Limba maternă este cel mai puternic instrument de conservare și dezvoltare al patrimoniului tangibil și intangibil. Conform documentelor ONU legate de această temă, se consideră că toate acțiunile ce promovează limbile materne servesc nu doar scopul încurajării diversității lingvistice și educației multilingve, ci ajută și la dezvoltarea conștiinței tradițiilor lingvistice și culturale în întreaga lume și la inspirarea solidarității bazată pe înțelegere, toleranță și dialog. Limbile, cu implicațiile lor complexe în afirmarea identității, pentru realizarea comunicării, a integrării sociale, a educației și a dezvoltării, au o importanță strategică pentru oameni și întreaga planetă. Însușirea temeinică a limbii materne încă din copilărie deschide celor mici care o folosesc perspective multiple pentru propriul lor viitor, astfel că aceștia, odată ajunși la maturitate, au un bagaj lingvistic îmbogățit față de cei ce aparțin majorității, o deschidere în plus de a interpreta lumea, o cunoaștere multiplă, din mai multe unghiuri; ca efect, interacțiunea dintre

раководните лица на Друштвото на Македонците во Романија, помогнато од сите негови членови спроведува активности на национално ниво кои вклучуваат часови по македонски јазик, средби кои имаат за цел да ги запознаат и развиваат обичаите, традициите и фолклорот на нашите предци. Со голем ентузијазам утврдив дека во последно време се повеќе млади луѓе се интересираат и преку мајчиниот јазик им го пренесуваат на сопствените деца културниот багаж што ни го оставија нашите баби и дедовци; тоа е жив доказ дека дејноста и активностите на нашето здружение е на добро избран пат и дека нема да згасне пренесувањето на сите овие богатства насобрани со текот на времето од сите нас.

Лучиан Бреза

ИЗЛОЖБА-РАБОТИЛНИЦА ЗА 1 МАРТ ВО РОМАНСКИОТ ПАРЛАМЕНТ

Во периодот помеѓу 28 февруари- 1 март 2023 година, постојаната Комисија за Постојаниот мешовит комитет на Комората на пратеници и Сенатот за односи со УНЕСКО, заедно со Амбасадата на Република Молдавија во Романија, во партнерство со Националниот музеј на селото „Димитрие Гости“ и Националниот музеј за етнографија и природна историја од Кишинев, ја организираа изложбата-работилница „Нематеријално наследство на УНЕСКО – Романија и Република Молдавија“.

По тој повод, парламентарната комисија на УНЕСКО ја започна серијата настани посветени на 20-годишнината од усвојувањето на Конвенцијата за заштита на нематеријалното културно наследство од страна на УНЕСКО и воедно го одбележа вклучувањето на „Марцишор“ (2017) и "Кошулатата со вез" (2022) во Репрезентативната листа на светското наследство на УНЕСКО.

На отворањето на настанот, претседателката на Комисија за Постојаниот мешовит комитет на Комората на пратеници и Сенатот за односи со УНЕСКО, заменик Ана-Марија Катауца, напомена дека „кога зборуваме за традиции и ритуали, за традиционални занаети или вербални изрази, за изведувачите

vorbitorii de limbă dominantă și cei aparținând minorităților poate duce la rezultate superioare, față de cea care are loc între membrii aceleiași comunități. Prinț-un plan foarte bine pus la punct și urmărit cu mare atenție de decidenții Asociației Macedonenilor din România, ajutați și de toți membrii săi, AMR desfășoară la nivel național activități ce includ lecții de limbă macedoneană, întâlniri ce au ca scop cunoașterea și dezvoltarea obiceiurilor, tradițiilor și folclorului strămoșilor noștri. Cu mult entuziasm am constatat că, în ultima perioadă, tot mai mulți tineri se interesează și transmit proprietilor lor copii „prin limba maternă“ bagajul cultural ce ne-a fost lăsat din moși-strămoși; este o dovedă vie că activitatea asociației noastre se află pe un traseu bine ales și că transmiterea zestreii acumulate în timp de noi toți nu se va stinge.

Lucian Breza

EXPOZIȚIE - ATELIER DE 1 MARTIE LA PARLAMENTUL ROMÂNIEI

În perioada 28 februarie – 1 martie 2023, Comisia Permanentă Comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, împreună cu Ambasada Republicii Moldova în România, în parteneriat cu Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti“ și Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău, au organizat expoziția-atelier „Patrimoniu imaterial UNESCO – România și Republica Moldova“.

Cu această ocazie, Comisia Parlamentară UNESCO a demarat seria de evenimente dedicate împlinirii a 20 de ani de la adoptarea Convenției pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial de către UNESCO și a marcat, totodată, înscrierea în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Mondial UNESCO a „Mărțișorului“ (2017) și a „Cămășii cu altită“ (2022).

În deschiderea evenimentului, președintele Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, deputatul Ana-Maria Cătăuță a menționat că „atunci când vorbim de tradiții și ritualuri, de meșteșuguri tradiționale sau de expresii verbale, de artele spectacolului nu putem uita că ele depind, nedezmințit, de existența umană, care este și cea mai fragilă dintre toate. Patrimoniul cultural începe cu oamenii și trăiește prin oameni,

уметности не можеме да заборавиме дека тие зависат, неспорно, од човековото постоење, кое е и најкревко од сите. Нематеријалното културно наследство започнува со луѓето и живее преку луѓето, не може да постои надвор од заедниците кои го создаваат и толкуваат“. На изложбата-работилница присуствуваа занаетчии од Романија и Република Молдавија, кои ја претставија традицијата на шиење кошула со вез, занаетчии од Северна Македонија и Бугарија, кои изработуваат мартинки, како и занаетчите од „„Шезатореа Букурешт“ кои ги претставија тајните на уметноста за изработка на романската кошула.

Истовремено, претставниците на Националниот музеј на селото „Димитрие Гости“ и Националниот музеј за етнографија и природна историја во Кишинев изложија предмети од наследство во фоајето на Салата крал Михаил I (пленарна сала) на романскиот Сенат.

На овој настан беше покането да учествува Друштвото на Македонците од Романија. Два дена заедно со г-ѓа Мирела Штефанија Думитреску учествував на изложбата-работилница. Така, на посетителите и на останатите учесници на настанот им ги претставивме нашите креации, мартинки и украсни предмети, како и мартинките изработени на Курсот за уметничко творештво што го одржува г-ѓа Мирела Штефанија Думитреску.

nu poate exista în afara comunităților care îl creează, interpretează".

La expoziția-atelier au participat artizani din România și Republica Moldova, care au prezentat tradiția coaserii cămășii cu altită, meșteri din Macedonia de Nord și Bulgaria, care se ocupă cu confectionarea mărtișoarelor, precum și meșteritele de la „Sezătoarea București“ care au prezentat tainele artei confectionării cămășii românești.

Totodată, reprezentanții Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti“ și ai Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău au expus obiecte de patrimoniu în foaierul Sălii Regele Mihai I (sala de plen) a Senatului României.

Asociația Macedonenilor din România a fost invitată să participe la acest eveniment. Timp de două zile, împreună cu doamna Mirela Ștefania Dumitrescu, am participat la expoziția-atelier. Astfel, am prezentat vizitorilor și celorlalți participanți la eveniment creațiile proprii, mărtișoare și obiecte decorative, precum și mărtișoarele realizate la Cursul de creație artistică susținut de doamna Dumitrescu.

În interviul acordat televiziunii, am vorbit despre mărtișor (martinka) și obiceiul de mărtișor la macedoneni. Așadar, am spus că, în aspectul clasic, martinka este un fir alb și roșu răsucit, cel mai adesea din lână. Culorile au un sens strict definit: roșu - sânge, viață; alb - puritate, fericire. Tradiția este că în prima zi a lunii martie, cea mai în vîrstă femeie din familie leagă un fir răsucit alb și roșu de mâinile copiilor pentru sănătate și

Во интервјуто за телевизија зборував за мартинка и обичајот на мартинката кај Македонците. Така, реков дека, во класичниот изглед мартинката претставува засукан бел и црвен конец, најчесто волнен. Бойте имаат строго дефинирано значење: црвено - крв, живот; бело - чистота, среќа. Традицијата е на првиот ден од март најстарата жена во семејството им врзува на рацете на децата засукан бел и црвен конец за здравје и против уроци.

Мартинките се носаат се до појавата на првото процветано дрво или на првиот виден штрк, а во Македонија до здогледување на првата ластовица. Потоа се ставаат под камен и по нив се прави гатање. Ако после еден месец под каменот има мравки, годината ќе биде бериштетна. Во некои краишта на Бугарија со мартинки се китат и домашните животни. Понекогаш мартинката се пушта во најблиската река "за да оди, како што тече реката". Традицијата вели уште дека среќа носи и таа мартинка која ти е подарена. Затоа и сега сите си даваат мартинки (роднини и пријатели).

Во Република Северна Македонија, обичајот Мартинки е прогласен за културно наследство од особено значење, поткатегорија од исклучително значење, бр. 45-4183/1 од 16 јули 2019 година во Република Северна

împotriva vrăjilor.

Martinki se poartă până la apariția primului copac înflorit sau a primei berze văzute, iar în Macedonia, până când este văzută prima rândunică. Apoi sunt puse sub o piatră și după ele se ghicește. Dacă după o lună sunt furnici sub piatră, anul va fi roditor. În unele părți ale Bulgariei, animalele domestice sunt decorate cu martinki. Uneori, martinka este eliberat în cel mai apropiat râu „pentru a merge precum curge râul”. Tradiția mai spune că martinika ce îți-a fost dăruită, îți poartă noroc. De aceea toți își dau unul altuia martinki (rude și prieteni), chiar și acum.

În Republica Macedonia de Nord, obiceiul Martinka a fost declarat moștenire culturală de importanță deosebită, subcategoria de importanță excepțională, în Republica Macedonia de Nord (nr. 45-4183/1 din 16 iulie 2019). A urmat Decizia UP 1 10-104 din 26 februarie 2014 privind declararea patrimoniului cultural semnificativ. În 2017, a fost luată decizia de a include obiceiul Martinka pe Lista reprezentativă a UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității.

Potrivit legendei, Macedon s-a îndrăgostit de Xantia, a fost dragoste până la ultima suflare. Dar forțele malefice sau unii dintre zei, au înlocuit-o pe Xantia cu flori. În fiecare primăvară, Macedon își caută prima dragoste de neuitat în toate pașiiile și câmpurile, în toate pâraiele și râurile

Македонија. Потоа следуваше Одлуката за прогласување на значајно културно наследство УП.1 10-104 од 26.02.2014 година. Во 2017 година беше донесена одлука обичајот Мартинка да се вклучи на Репрезентативната листа на УНЕСКО за нематеријално културно наследство на човештвото.

Според легендата, Македон се вљубил во Ксантија, тоа била љубов до последен здив. Но, злите сили, или некои од боговите, ја замениле Ксантија со цвеќињата...

Македон секоја пролет ја бара својата прва и незаборавна љубов на сите ливади и полиња, во сите бистри потоци и реки во сите градини во неговата многу сакана земја, Македонија.. Во чест на оваа несрекна љубов кон Македон и божицата на цвекето Ксантија, Македонците првиот пролетен месец го нарекоа Ксант, а пролетниот празник Ксантика.

Ксантика, Македонците го слават како празник на пролетта, љубовта, цвекето и убавината. Прославата се одржувала на улиците и во театрите, преку програма на танци, музика и ритуали.

Ксантика е празник во кој Македонците верувале дека има миење на душите, простирање на гревовите, доминација на разбудената пролетна светлина над зимскиот мрак, кој ги угнетува нивните души. Симболот на празникот е црвено-белата плетенка, исткаена од бел и црвен конец, тоа е „мартинка“, онаа едноставно магична црвено-бела плетенка што потоа се протегала како конец за да ги спои тие луѓе за време на празникот.

Ксантика е длабоко вкоренета во душите на Македонците со зачудувачка моќ.

Прославата на Ксантика беше придружена со невиден ентузијазам и екстаза.

Црвено-белите симболи беа поставени на вратите и прозорците и оградите. Жените и девојките од нив правеа ѕердани, ја украсуваа косата. Мажите ги врзувале за појаси. Децата ги носеа како нараквици на рацете.

Жените ја истакнуваа облеката, ткаена и везена во зимскиот период, збогатена со оригинална инспирација, монументална хармонија и раскошна боја. Ксантика се празнуваше цел месец.

Во Романија, марцишор (мартинка) е мал украсен предмет врзан за врвка исткаена од бел и црвен конец, што се појавува во традицијата на Романците и некои соседни популации. Раните пролетни цвеќиња често се нудат заедно со марцишор, а најрепрезентативен е кокичето.

Обичајот марцишор беше вклучен во Листата на нематеријално културно наследство

импеzi din toate grădinile mult iubite sale țări, Macedonia. În cîinstea acestei iubiri nefericite pentru Macedon și pentru zeița florilor, Xantia, macedonenii au numit prima lună de primăvară Xant, iar sărbătoarea de primăvară Xantika.

Macedonenii sărbătoreau Xantika asemenea unui festival al primăverii, dragostei, florilor și frumuseții. Sărbătoarea se desfășura pe străzi și în teatre, printr-un program de dansuri, muzică și ritualuri.

Xantika este o sărbătoare în care macedonenii credeau că există o curățare a sufletelor, iertarea păcatelor, dominația luminii de primăvară trezite asupra întunericului de iarnă, care le asuprește sufletele. Simbolul sărbătorii este împletitura roșie și albă, țesută din fir alb și roșu, este „martinka”, acea împletitură, pur și simplu magică, roșie și albă care a fost apoi întinsă ca un fir pentru a-i aduce pe acei oameni împreună în timpul sărbătorii.

Xantika este adânc înrădăcinată în sufletele macedonenilor cu o forță uimitoare.

Sărbătoarea Xantika era însotită de un entuziasm și un extaz fără precedent.

Pe uși, ferestre și garduri erau plasate simboluri roșii și albe. Femeile și fetele își făceau coliere din ele, își împodobeau părul. Bărbații le legau de cingători. Copiii le purtau ca brățări pe mâini.

Femeile scoteau în evidență hainele, țesute și brodate în perioada de iarnă, îmbogățite cu inspirație originală, armonie monumentală și culoare somptuoasă.

Xantika era sărbătorită timp de o lună întreagă.

În România, mărțișorul este un mic obiect de podoabă legat de un șnur împletit dintr-un fir alb și unul roșu, care apare în tradiția românilor și a unor populații învecinate. Împreună cu mărțișorul se oferă adesea și flori timpurii de primăvară, cea mai reprezentativă fiind ghiocelul.

Obiceiul de mărțișor a fost inclus în Lista elementelor patrimoniului cultural imaterial al umanității a UNESCO în 2017, ca „evenimente culturale asociate cu sărbătorirea zilei de 1 martie”, propus într-un dosar colectiv de către Bulgaria, Macedonia de Nord, Moldova și România.

Cuvântul Mărțișor este diminutivul lui mart, vechiul nume popular pentru martie și înseamnă literal „micul martie”.

Sărbătoarea mărțișorului este o tradiție caracteristică Peninsulei Balcanice și se poate întâlni în zona Balcanilor la aromâni și megleno-români, precum și la bulgari care o numesc Martenița, dar și în Macedonia de Nord (numită martinka), Grecia de Nord (mart) și zonele Golo Brdo și Prespa din Albania (monyak). Alte comunități care mai practică variații locale ale

на човештвото на УНЕСКО во 2017 година, како „културни настани поврзани со прославата на 1 март“, предложен во колективно досие од Бугарија, Северна Македонија, Молдавија и Романија.

Зборот Марцишор е деминутив на марц, старото популарно име за март, и буквально значи „малиот март“.

Прославата на Мартишор е традиција карактеристична за Балканскиот Полуостров и може да се сртне на балканската област меѓу Власите и Мегленороманците, како и меѓу бугарите кои ја нарекуваат Мартеница, но и во Северна Македонија (наречена Мартинка), Северна Грција (март) и областите Голо Брдо и Преспа во Албанија (монјак). Други заедници кои сè уште практикуваат локални варијации на овој обичај се Турците од регионот на Одрин, Грците од северна Грција, островите Родос, Додеканез и Карпатос, Гагаузите и дијаспората на овие популации.

ДЕНЕШНАТА МАКЕДОНКА

Долгите зимски ноќи се распроснаа како чад оддуван од воздишката на тивок ветрец, малку по малку, пролетната сончева светлина се пробива под нашите очи, заедно со неа и надежта за подобро, за нов почеток. Првите тенки стебленца ја пробиваат земјата жедна за светлина, тоа е време на повторното будење на природата и со тоа отворање на нашите души кон убавината. 8-ми март е обележје во календарот што предизвикува прилив на сентиментални акумулации кои, непроменливо, нè водат до почетната матрица, до онаа што нè донесе во светот, мајката. Друштвото на Македонците од Романија соодветно го чествува овој ден, посветувајќи им должно внимание на сите дами и млади во нашата заедница и не само на нив. Позицијата и улогата на жената во општеството и семејството постојано еволуирала од библиските времиња па се до денес; ако пред доаѓањето на Спасителот била третирана со доволно рамнодушност, како слугинка на нејзиниот сопруг, со христијанството погледот на античкиот свет за улогата на жената целосно се променил. Семејството претрпе бројни трансформации со еволуцијата на општеството, а сега стигна да претставува различни форми на соживот, дефинирајќи ги на друг начин улогите што ги исполнуваат неговите членови.

acestui obicei sunt turci din regiunea Edirne, grecii din nordul Greciei, insulele Rodos, Dodecanez și Karpathos, găgăuzii și diaspora acestor populații.

În România, mărțișorul este purtat doar de femei.

Cu ocazia zilei de 1 martie, în 2011, prin aplicația sa Google Doodle, logo-ul motorului de căutare Google a fost scris în fire albe și roșii împletite și împodobită cu ciucuri roșu și alb.

Elena-Daniela Pîrvulescu

Во Романија мартинка носат само жените.

По повод 1 март во 2011-та година, преку својата апликација Google Doodle, логото на пребарувачот Гугл беше испишано со бели и црвени испреплетени нишки и украсено со црвено-бели ресички.

Елена-Даниела Првулеску

FEMEIA MACEDONEANĂ AZI

Lungile nopți de iarnă s-au risipit ca un fum alungat de o adiere subțire de vânt; puțin câte puțin, lumina soarelui de primăvară își face loc sub ochii noștri, odată cu ea și speranța de mai bine, de un nou început. Primele tulpini firave străpung pământul, însetate de lumină, e vremea redeșteptării la viață a naturii și odată cu ea a deschiderii sufletelor noastre către frumos. 8 Martie este un reper în calendar care declanșează un șuviu de acumulări sentimentale ce, invariabil, ne duc către matricea inițială, spre cea care ne-a adus pe lume, mama. Asociația Macedonenilor din România cinstește cu pioșenie această zi, acordând atenția cuvenită tuturor doamnelor și domnișoarelor din comunitatea noastră, dar nu numai lor. Poziția și rolul femeii în societate și familie a evoluat în mod constant din vremuri biblice și până azi în mod constant. Dacă înaintea venirii Mântuitorului printre noi ea era tratată cu destulă indiferență, ca o slujitoare a soțului, odată cu răspândirea creștinismului s-a schimbat pe deplin vizuirea lumii antice asupra rolului femeii. Familia a suferit numeroase transformări odată cu evoluția societății, iar acum a ajuns să reprezinte variate forme de conviețuire, definind în alți termeni rolurile înndeplinite de membrii ei. În familiile macedonene, asemănătoare cu cele din România, femeia este liantul care face viața mai frumoasă pentru membrii săi. În cadrul societății de azi, femeia

Во македонските семејства, слично како и во Романија, жената е врската што им го разубавува животот на нејзините членови. Во денешното општество македонската жена ужива во слободи и права кои богато ги заслужува поради нејзините посебни квалитети. Таа успеа да стане активен партнери на сите полиња кои го сочинуваат општеството. За Македонката може да се напишат многу страници, но ќе се ограничам само да истакнам некои нејзини специфични карактеристики. Ние го имаме, пред сè, смелиот, силен карактер што го поседуваат нашите мајки, сопруги, сестри по генетска линија, на нив можете да сметате во добро, но особено во лошо. Без страв, со многу храброст и мудрост поминаа низ последователни бранови на депортации, војни, секојдневни тешкотии во животот. Следно, имаме однесување кон родителите, децата, роднините, соседите, кое се состои од рамнотежа, разбирање кон маката на другиот, секогаш со утешен збор, неговиот став има силно чувство за праведност и посветеност.

macedoneană se bucură de libertăți și drepturi pe care le merită din belșug datorită calităților sale deosebite. Ea a reușit să devină un activ partener în mai toate domeniile ce compun societatea. Despre femeia macedoneană se pot scrie multe pagini, mă voi limita la a sublinia câteva din trăsăturile sale specifice. Avem, în primul rând, caracterul dârzh, puternic, pe care mamele, soțiiile, surorile noastre îl posedă pe linie genetică, te poți bizui pe ele și la bine dar mai ales la rău. Neînfricate, au trecut cu mult curaj și înțelepciune peste valuri succesive de deportări, războaie, greutăți de zi cu zi ale vietii. Avem, mai apoi, comportamentul față de părinți, copii, rude, vecini, care se compune din echilibru, înțelegere față de necazul altuia, mereu cu o vorbă de alinare, atitudinea lor definind un puternic simț al dreptății și devotamentului. Protecția căminului și educația copiilor li se datorează în mare măsură. Puterea de muncă la cote ridicate este un alt element specific macedonencelor care, în plus, sunt depozitarul și continuatorul zestrei culturale moștenite din străbuni. Cu tot respectul cuvenit, un sincer „La

Жената македонка - Femeia macedoneană

Заштитата на домот и образоването на децата во голема мера им се должи на нив. Работната сила со високи стапки е уште еден елемент специфичен за Македонките кои, покрај тоа, се чуват и наследник на културниот мираз наследен од нивните предци. Со сета почит, искрено „Среќен празник“ до сите дами и госпоѓи од нашата заедница.

Прекрасниот спектакл на природата што се појавува со преминот од зима во пролет, одекнува со уникатна вибрација во душите на сите жители. Повторното будење на животинското и растителното царство не останува без големи последици ниту во човечката природа. Изнемоштените цветови на почетокот на март, избезумените и патосните трилови на птиците, доаѓањето на други птици од топлите предели, по исцрпувачкиот пат од илијадници километри, не можат да остават рамнодушен никого што дише во овој живот. Мартинката како симбол на доаѓањето на пролетта ги воодушевува и оние кои ја нудат и оние кои ја носат. Вродно поврзани преку мартинката, Романците и Македонците се многу блиски во својата светост кон семејството, тука

многу ани!“ tuturor doamnelor și domnișoarelor comunității noastre.

Minunatul spectacol al naturii ce apare odată cu trecerea de la iarnă la primăvară rezonează cu o vibrație unică în sufletele tuturor pământenilor. Redescoperirea din regnul animal și cel vegetal nu rămâne fără urmări majore nici în cadrul naturii umane. Firavele flori de început ale lunii martie, trilurile frenetice și pline de patos ale păsărilor, venirea celorlalte zburătoare din zonele calde, după un voiaj extenuant de mii de kilometri, nu-i pot lăsa indiferenți pe cei ce respiră în această viață. Mărțișorul, ca simbol al venirii primăverii încântă deopotrivă pe cei care-l oferă că și pe cei ce-l poartă. Înruși și prin mărțișor, românii și macedonenii sunt foarte apropiati în sacralitatea față de familie, aici o pondere însemnată o are grija și respectul profund față de mamă. Ca un respect cu totul deosebit față de femeia macedoneană e de menționat, că nu întâmplător, președintia Asociației noastre este asigurată încă de la înființare de către doamne; chiar și în prezent, tot o reprezentantă a sexului frumos conduce cu mare pricepere treburile grupului nostru etnic și până de curând în

Жената македонка - Femeia macedoneană

значителна тежина се дава на грижата и длабоката почит кон мајката. Како многу особена почит кон Македонката, треба да се спомене дека, не случајно, раководството на нашето друштво го во поголем дел е составено од дами уште од неговото основање; и денес претставничка на понежниот пол со голема умешност раководи со работите на нашата етничка група, а и до неодамна во романскиот парламент имавме жена за претставник. Месецот што го содржи овој значаен ден во календарот е поврзан со оној на мартинката, традиционалната прослава на пролетта, радоста и свежината; како што жената го носи бебето на свет, така мајката природа оживува и цвета во март. Древниот симбол од нашите краишта што најавува повторно раѓање од околу, но и од нашите души е мартинката. Нејзината приказна започнува пред илјадници години, првите археолошки докази датираат многу одамна пред Христос. Дакијките носеле монети или камчиња во комбинација со црвени и бели волнени конци за среќа и продуктивна година. Но, кој го измислил зборот „mărtisor“? Зошто се носи мартинка? Тоа е специфичен симбол на античките жители на тракискиот простор, наследен од нашите предци, популарното име на март, „mărtisor“, доаѓа од латинскиот *martius*. Традицијата вели дека нашите предци носеле монети со дупки, обесени на две нишки, едната бела, а другата црна. Сребрените, златните или монетите од обичните метали покажувале колку е богато или сиромашно лицето што ги носело. Монедата - мартинка се носеле на рачниот зглоб или се закачувале на градите со игла. Кога цветаа дрвјата, жените го закачувале конецот на гранка и со таа паричка купувале урда за да имаат бела и чиста кожа до крајот на годината. Со текот на времето паричката се претвори во симбол на љубовта, а црниот конец преминал во црвен. Археолошките ископувања открија мартинка со старост од речиси осум илјади години во форма на речни камчиња обоени во бела и црвена боја. Се верува дека се носеле околу вратот, нанижани на конец. Слично на овие дакиски традиции, оние од територијата на античка Македонија го комплетираат опсегот на прадевовските обичаи. За мартинката постојат неколку легенди, но можеби најубавата е приказната за храброто момче кое се бореше со змејот, легенда која потекнува од областите населени со Тракијците. Се вели дека сонцето било затворено во зандана со змеј, поради тоа сите биле тажни, птиците престанале да пеат, изворите престанале да се смеат. Но, еден ден, еден храбар млад човек решил да оди и да го спаси

Parlamentul României am avut ca reprezentant tot o femeie. Luna care conține această importantă zi din calendar este asociată cu cea a mărtisorului, sărbătoare tradițională a primăverii, a bucuriei și prospetișimii; precum femeia aduce pruncul pe lume, aşa și mama-natură se trezește la viață și înflorescă în luna martie. Simbolul străvechi de pe meleagurile noastre ce vestește renașterea din jur dar și din propriile suflete este mărtisorul. Povestea să începe în urmă cu mii de ani, primele dovezi arheologice datează cu mult înainte de Hristos. Femeile dace purtau monezi sau pietricele în asociere cu fire de lână roșie și albă pentru a avea noroc și un an productiv. Dar, oare cine a inventat cuvântul "mărtisor"? De ce se poartă mărtisorul? Este un simbol specific vechilor trăitori ai spațiului tracic, moștenit de la strămoșii noștri, numele popular al lunii martie, "mărtisor", provine din latinescul *martius*. Tradiția spune că strămoșii noștri purtau monede găurite, atârnate de două fire, unul alb și altul negru. Bănuții din argint, aur sau din metal obișnuit indicau cât de bogată sau săracă era persoana care-i purta. Bănuții – mărtisoare erau purtați la încheietura mâinii ori prinse în piept cu un ac. Atunci când copacii înfloreau, femeile agățau firul de o ramură, iar cu moneda respectivă cumpărau casă pentru că tot restul anului să aibă pielea albă și curată. În decursul timpului, bănuțul s-a transformat în simbol al iubirii, iar firul negru a devenit roșu. Săpăturile arheologice au scos la iveală mărtisoare cu o vechime de aproape opt mii de ani sub forma unor pietricele de râu colorate în alb și roșu. Se crede că ele se purtau la gât, însirate pe o ată. Similar cu aceste tradiții dacice, cele de pe teritoriul vechii Macedonia completează gama obiceiurilor din străbuni. Despre mărtisor există mai multe legende, însă dintre toate, poate cea mai frumoasă este povestea băiatului cel voinic care s-a luptat cu zmeul, legendă care își are originea în zonele locuite de traci. Se spune că, soarele a fost închis într-o temniță de un zmeu, pentru acest fapt toată lumea se întristase, păsările nu mai cântau, izvoarele nu mai curgeau, iar copiii nu mai râdeau. Dar, într-o zi, un Tânăr voinic s-a hotărât să plece să salveze soarele. Mulți dintre pământeni l-au susținut și i-au dat din puterile lor. Trei anotimpuri i-au trebuit să ajungă la castelul zmeului: vara, toamna și iarna. După multe zile de luptă, zmeul a fost învins, voinicul a eliberat soarele care ridicându-se pe cer a dat din nou viață lumii. Prețul plătit pentru această măreață realizare de către Tânărul luptător a fost moartea. Sângelile său amestecat cu zăpada de la locul jertfei a colorat în alb și roșu scena. Era începutul lui martie.

Lucian Breza

сонцето. Многу од жителите го поддржале и му дале дел од нивната моќ. Mu требаа три годишни времиња да стигне до замокот на змејот: лето, есен и зима. По многудневни борби, змејот беше поразен, моќниот човек го ослободи сонцето, кое изгревајќи на небото повторно му даде живот на светот. Цената што

ја плати младиот борец за ова големо достигнување беше смртта. Неговата крв помешана со снегот од жртвеното место ја оби сцената црвено-бела, тоа беше почетокот на март.

Лучиан Бреза

АЦО ШОПОВ

Роден во Штип, на 20 декември 1923 година, македонскиот поет Ацо Шопов го помина детството во родниот град, со браќата Димитар (1920-1972) и Борислав (1927-1996), татко му Ѓорѓи Зафиров-Шопов (1893-1944) и мајка му Костадинка Рушева (1897-1942), на која и ги должи лъбовта кон поезијата и творечката дарба. Основно и средно образование завршил во родниот град, а филозофски факултет – отсек чиста филозофија – во Скопје.

Уште како гимназијалец, во 1940 година, Ацо Шопов влегува во СКОЈ, а две години подоцна, се вклучува во анти-фашистичката борба, во редовите на Третата македонска ударна бригада. Член на истата бригада е и неговата лъбена, Вера Јоциќ, која загинува на 23 мај 1944 и на која Шопов и ја посветува прочуената песна „Очи”.

Учесник е во Народноослободителната борба (НОБ) и носител на Партизанска споменица 1941. Носител е на повеќе одликувања: Орден за храброст, Орден братство-единство од I ред, Орден на Републиката со сребрен венец (1961 г.), Орден на трудот со црвено знаме (1969 г.), Осмоноемвриска награда (1974 г.), Орден заслуги за народ со златна звезда (1974 г.) и други.

По војната, Ацо Шопов заминува за Скопје, каде што ќе ги заврши студиите на Филозофскиот факултет, отсек „чиста филозофија“. Уредник во литературните списанија и весници Нов ден, Млад борец, Иднина, Хоризонт, Современост, Шопов ќе работи и како главен уредник на сатиричниот неделник Остен, што ќе го поттикне да објави серија сатирични песни, подоцна групирани во збирката Јус-универзум (1968), во која не ги поштедува ниту „политички јус коректните“ политичари, ниту пак таквите писатели, критичари, или новинари. Истите со коишто беше соочен петнаесетина години порано, по објавувањето на Стихови за маката и радоста (1952), збирка што предизвика остра

АЦО ШОПОВ

Născut la Štip, la 20 decembrie 1923, poetul macedonean Ațo Șopov și-a petrecut copilăria în orașul natal, alături de frații săi Dimitar (1920-1972) și Borislav (1927-1996), tatăl său Ghiorghe Zafirov- Șopov (1893-1944) și mama lui Kostadinka Rușeva (1897-1942), căreia îi datorează dragostea pentru poezie și talentul creator. A terminat școala generală și liceul în orașul natal, iar facultatea de filozofie - departamentul de filozofie pură - în Skopje.

Încă din timpul liceului, în 1940, Ațo Șopov a intrat în SKOJ (Uniunea Tineretului Comunist din Iugoslavia), iar doi ani mai târziu, s-a alăturat luptei

полемика во македонските литературни кругови. Токму таа збирка, како и следната, Слеј се со тишината (1955) одбележува историски пресврт во македонската поезија што ќе биде едногласно признат и поздравен само неколку години подоцна.

Доследен на своите идеи и покрај нападите на литературната критика, Ацо Шопов изградува автентичен поетски универзум непорозен на императивите на соц-реализмот, но без при тоа да влезе во дисиденција. „Јас сум еден од оние поети што остануваат верни на самите себе од првите поетски обиди па сè до зрелото творештво”, изјавува Шопов во еден разговор со Ненад Радановиќ (1978). „Никакви книжевни ветрови не успеа да ме обвијат со туѓа наметка која би се косела со мојата поетска природа. Тие ветрови ме корегираа, поправаа и доведуваа до сè попотполно поетско изразување, но не ме оддалечија од патот по кој чекорам. Поетот го открива неговата песна, а не потписот што го става под неа”.

Почнувајќи од неговата прва збирка, Песни, којашто е едновремено и првата книга објавена на македонски јазик во слободна Македонија, во 1944 год., па сè до последната, Дрво на ридот, што ќе излезе од печат две години пред неговата смрт, Ацо Шопов ги гради темелите на една решително современа поезија – особено со Небиднина (1963) и Гледач во пепелта (1970) – којашто се потпира на родната земја со единствена цел да ја внесе во катастарот на светот. Тоа е поезија што успева да ги соедини, во едно исто интимно искуство, личните доживувања на поетот и судбината на човештвото.

За време на животот, Шопов има објавено дванаесет оригинални збирки, како и осум избори од неговата поезија и десет избори на други јазици. По смртта, бројот на последниве непрестано се зголемува.

Избран, на 18 август 1967 година, меѓу првите членови на Македонската академија на науките и уметностите (МАНУ), а една година подоцна и за дописен член на Српската академија, Ацо Шопов е добитник на највисокото југословенско признание АВНОЈ (1970), како и на литературните награди: „Кочо Рацин”, за збирките Слеј се со тишината (1956) и Гледач во пепелта (1970); „11 октомври”, за преводот на Хамлет (1960) и за животно дело (1981); „Змаеви детски игри”, за препевот на песните на Јован Јовановиќ-Змај (1967); „Браќа Миладиновци”, за збирката Песна на црната жена (1976).

Ацо Шопов е познат како поет и преведувач на поезија. Почнувајќи од неговата прва збирка, Песни, којашто е

antifasciste, ѓ в rândurile Brigăzii a III-a macedonene de ofensivă. Membră a aceleiași brigăzi este iubita sa, Vera Iotîchi, care a murit pe 23 mai 1944, și căreia Șopov î-a dedicat cunoscuta poezie „Ochii”.

Este participant la Războiul de Eliberare a Poporului (NOB) și deținător al Medaliei de Partizan - anul 1941. Este deținătorul mai multor decorații: Ordinul pentru Curaj, Ordinul Fraternitate - Unitate de ordinul I, Ordinul Republicii cu Coroană de Argint (1961), Ordinul Muncii cu Steagul Roșu (1969), Premiul Octopus (1974), Ordinul pentru Meritul Poporului cu Steaua de Aur (1974) și altele.

După război, Ațo Șopov pleacă la Skopje, unde își va termina studiile la Facultatea de Filosofie, specializarea „filozofie pură”. Redactor la revistele și ziarele literare „O nouă zi”, „ Tânărul luptător”, „Viitorul”, „Orizontul”, „Modernitatea”, Șopov va lucra și ca redactor-șef al săptămânalului satiric „Teapa”, care îl va încuraja să publice o serie de poezii satirice, grupate ulterior în colecția Jus-universum (1968), în care nu crucea nici politicienii „corecți d.p.d.v. iugoslav”, și nici asemenei lor scriitori, critici sau jurnaliști. Aceiași cu care s-a confruntat cu cincisprezece ani mai devreme, după publicarea culegerii „Poezii pentru durere și bucurie” (1952), colecție care a stârnit controverse aprinse în cercurile literare macedonene. Acea colecție, ca și următoarea, „Contopește-te cu tăcerea” (1955), marchează o cotitură istorică în poezia macedoneană care va fi unanim recunoscută și salutată doar câțiva ani mai târziu.

Aderând la ideile sale în ciuda atacurilor criticii literare, Ațo Șopov construiește un univers poetic autentic, care este neinfluențabil la imperativile realismului social, dar fără a intra în disidență. „Sunt unul dintre acei poeti care rămân fideli lor de la primele încercări poetice până la creația matură”, declară Șopov într-o conversație cu Nenad Radanovici (1978). „Niciun vânt literar nu a reușit să mă învelească în mantia altcuiva care ar contrazice firea mea poetică. Acele vânturi m-au corectat, m-au îndreptat și m-au adus la o expresie poetică tot mai desăvârșită, dar nu m-au îndepărtat de drumul pe care merg. Poetul își dezvăluie poemul, nu semnătura pe care o pune sub el”.

Începând cu prima sa colecție, „Poezii”, care a fost, în același timp, și prima carte publicată în limba macedoneană în „Macedonia liberă”, în 1944, până la ultima, „Arborele de pe deal”, care a fost publicată cu doi ani înainte de moartea sa, Ațo Șopov pune bazele unei poezii hotărâte, contemporane – mai ales cu poezile „Neființă” (1963) și „Cititor în cenușă” (1970) – care se axează pe pământul natal cu unicul scop de a include în cadastrul lumii. Este poezia care reușește să îmbine, într-o singură experiență

(ПРОБИТА)

Рибчејам драмом првоструј сиј чујашка грижашти венчар.

Гаси се и искедети зголеме,
Чој на се бријајески обасјо,
Гаси се, истинота маши висе
Чој даје јасну првоструј џас?

Гасо је сунце зашто,
Оно за нас виште не сија,
Цигледа да је и искедети зголеме.

(ПРЕСВАДИЧИВЕРДИ) ДАЧУЛЯЈА!

Часије и сије чуде.
Весело виште не чуда,
Вино једат зголеме каде,
Сијај, искедети се смакуја.

Ници и сије кадано гаси,
И искедети се смак.
Часијади сији
Чудеснији венчар!

едновремено и првата книга објавена на македонски јазик во слободна Македонија, во 1944 год., па сè до последната, Дрво на ридот, објавена во 1980 год., Ацо Шопов ги изгради темелите на една решително современа поезија којашто се потпира на родната Македонија со единствена цел да ја внесе во катастарот на светот. Неговата поезија успева да ги соедини, во едно исто интимно искуство, личните доживувања на поетот и судбината на човештвото.

Негови збирки поезија се препеани на словенечки, унгарски, руски, латвиски, српски и хрватски, француски, романски, шпански, германски, и бугарски јазик. Преведуван е на голем број други странски јазици, во антологии и избори.

Починал на 20 април 1982 година.

Написот „Евокативен запис за Ацо Шопов“ од Гане Тодоровски дава една сублимирана, лирска, биографија на Ацо Шопов.

„Два големи копнеки, две лирски енергии шумолат во стиховите на Ацо Шопов: копнектот по телото и ко пнектот по зборот. Зборот е сурв и гломазен, песната е повик и ветување на поразот: тоа е модерна опсесија и опсесија во мода. Но, во таа насока, во таа опсесија, има повеќе природно и искрено отколку загадочно, истражувачко, кошмарно“ - „Два копнека“, 1966, Милосав Буца Мирковиќ, српски писател

Во македонската поезија која многу векови беше откината од општите текови на европската литература и која само во последните две децении доби услови за свој

intimă, experiențele personale ale poetului și soarta umanității.

În timpul vieții sale, Șopov a publicat douăsprezece colecții originale, precum și opt selecții din poezia sa și zece selecții în alte limbi. După moarte, numărul acestora din urmă este în continuă creștere.

Ales, la 18 august 1967, printre primii membri ai Academiei Macedonene de Științe și Arte (MANU), și un an mai târziu ca membru corespondent al Academiei Sârbe, Ațo Șopov este beneficiarul celei mai înalte recunoașteri iugoslave AVNOJ (Consiliul Antifascist de Eliberare Populară a Iugoslaviei) (1970), precum și al premiilor literare: „Kocio Rațin“, pentru colecțiile „Contopește-te cu tăcerea“ (1956) și „Cititor în cenușă“ (1970); premiul „11 Octombrie“, pentru traducerea lui Hamlet (1960) și pentru întreaga sa opera (1981); premiul „Jocuri pentru copii cu zmeie“, pentru traducerea poezilor lui Iovan Iovanovici-Zmai (1967); premiul „Frații Miladinov“, pentru colecția „Cântec pentru femeia neagră“ (1976).

Ațo Șopov este cunoscut ca poet și traducător de poezie.

Culegerile sale de poezie au fost traduse în slovenă, maghiară, rusă, letonă, sârbă și croată, franceză, română, spaniolă, germană și bulgară. A fost tradus într-un număr mare de alte limbi străine, în antologii și selecții.

A murit pe 20 aprilie 1982.

Articolul „Registru evocator despre Ațo Șopov“ de Gane Todorovski oferă o biografie sublimată, lirică a lui Ațo Șopov.

„Două mari doruri, două energii lirice foșnesc în versurile lui Ațo Șopov: dorul de trup și

развиток, творештвото на Ацо Шопов открива нов поетски свет, една од основите на она огромно што го неракуваме наша современост. Александар Романенко, руски писател, 1964.

Поезијата на Шопов ги буди миризите, неименливите сокови на својата земја, односно онаа реалност, истовремено стварна и неопиплива, за која понекогаш се гине. Пјер Сегерс, француски поет, 1976.

Една од емоциите кои ги дефинира неговата поезија е можноста да се помине од сопствениот опит кон универзалното. Поетот се стреми постојано да направи од творбата една животна лекција, духовна состојба, модалност на постоење на вистинските моменти од неговите внатрешни и надворешни реалности. Во центарот на овие живеења, Ацо Шопов го поставува Човекот, како индивидуалност со трагичен извор, со голема ефективна и филозофска димензија, што постојано се наоѓа во центарот на дијалектичкото единство јас – светот. Неговата поезија не го издига феноменот, туку предлага една феноменологија на постоењето, стихот осцилира меѓу сугестијата и признанието, меѓу појавата и споменот. Трајан Ника, романски писател, 1981.

Како поет, Ацо Шопов е предодреден да ја претставува македонската поезија во рамките на светската литература, не само затоа што неговата поезија е суштински поврзана со македонската земја, туку затоа што таа сведочи дека духовниот живот на Македонија ги достигнал тековите на европската литература. Фридрун Ринер, француска универзитетска професорка и литературен критичар, 1985.

Небиднината како метафора, за Ацо

dorul de cuvânt. Cuvântul este aspru și greoi, poezia este o chemare și o promisiune de înfrângere: este o obsesie modernă și o obsesie în vogă. Dar, în acea direcție, în acea obsesie, există mai mult natural și pur decât enigmatic, explorator, coșmar" spunea în publicația „Două doruri”, în 1966, Milosav Buță Mirkovici, scriitor sărb.

"În poezia macedoneană, care timp de multe secole a fost ruptă de tendințele generale ale literaturii europene și care abia în ultimele două decenii a cunoscut condiții pentru propria dezvoltare, opera lui Ato Šopov dezvăluie o nouă lume poetică, unul dintre fundamentele acelui ceva vast pe care nu-l putem controla, modernitatea noastră", spunea Alexander Romanenko, scriitor rus, în anul 1964.

"Poezia lui Šopov trezește mirosurile, esențele nenumite ale pământului său, adică acea realitate, atât reală, cât și intangibilă, pentru care se moare uneori" spunea Pierre Seghers, poet francez, în anul 1976.

"Una dintre emoțiile care îi definește poezia este posibilitatea de a trece de la experiența proprie la universal. Poetul se străduiește constant să facă din operă o lecție de viață, o stare spirituală, modlitatea de existență a momentelor potrivite ale realităților sale interioare și exterioare. În centrul acestor trăiri, Ato Šopov plasează Omul, ca o individualitate cu sursă tragică, cu o mare dimensiune efectivă și filozofică, ce se află în permanentă în centrul unității dialectice a sinelui - lumea. Poezia sa nu înaltă fenomenul, ci propune o fenomenologie a existenței, versul oscilează între sugestie și recunoaștere, între aparență și memorie" spunea Traian Nica, scriitor român, în anul 1981.

"Ca poet, Ato Šopov este destinat să reprezinte poezia macedoneană în cadrul literaturii

Ацо Шопов - Ato Šopov

Шопов е еден вид митски извор на создавање и на спознавање, исто како и во поезијата на Аргези, утроба на предпостоечкото чувство и на постоењето во себе, на целината и на делот, цитадела на Егзистенцијата, а во исто време, и на првобитното Јас. Јон Деаконеску, романски писател и критичар, 1987.

"Мртвите ќе умрат тогаш кога и нивната песна", рече Ацо Шопов, поетот чиешто дело е непрестана вжарена потрага, од која не се откажал никогаш, дури ни во миговите на најстрашниот бол или на најдлабоката осама. Потполна и своја (...), неговата песна продолжува, трае, не е мртва, не умира. Како што не умира секоја вистинска поезија Едуар Моник, поет од Маурициус, препевувач на Шопов на француски, 1994.

Условно речено, Ацо Шопов прилегал на наш литерат-аристократ, што ја одbral поезијата како посестрима во животот и само нејзе 'и се доверувал, само со неа интимничел. Чистотата на поетската реч што ја создаваше, особено во вториот период од неговата творечка кариера, потсетуваше на сублимат што може да се сртне единствено во најразвиените средниевропски литератури. Како да ги обедини во магично созвучје искуствата на класицизмот и романтизмот и преку своите прилози се вовре низ синтези со кои нашата поезија прескокнува цели стадиуми на развиток. Со тоа на македонскиот поетски јазик овој наш прекрасен автор му ги разгрна крилјата за височински лет накај недостижностите на уметноста на зборот. Гане Тодоровски, македонски писател (Животот и делото на Ацо Шопов, МАНУ, 2005)

mondiale, nu numai pentru că poezia sa este legată esențial de pământul macedonean, ci pentru că aceasta mărturisește că viața spirituală a Macedoniei a ajuns din urmă curentele literaturii europene", spunea Friedrun Riner, profesor universitar francez și critic literar, în anul 1985.

"Neantul ca metaforă, pentru Ato Šopov, este un fel de izvor mitic de creație și cunoaștere, la fel ca în poezia lui Arghezi, părțile sentimentului preexistent și existența în sine, a întregului și a părții, cetatea Existenței și, în același timp, și a Sinelui originar" spunea Ion Deaconescu, scriitor și critic român, în anul 1987.

"Morții vor muri când le va muri și cântecul, a spus Ato Šopov, poetul a cărui operă este o căutare constantă aprinsă, la care nu a renunțat niciodată, nici măcar în momentele celei mai groaznice dureri sau celei mai profunde singurătăți. Complet și numai al lui (...), cântecul lui continuă, durează, nu e mort, nu moare. Așa cum totă poezia adevărată nu moare", spunea Edouard Monique, poet din Mauritius, traducător al lui Šopov în limba franceză, în anul 1994.

"Condițional vorbind, Ato Šopov s-a potrivit aristocratului nostru literat, care a ales poezia ca fiind cel mai bună prietenă din viața lui, având încredere doar în ea, doar ea fiindu-i cea mai apropiată. Puritatea cuvântului poetic pe care l-a creat, mai ales în a doua perioadă a carierei sale creatoare, amintește de o sublimare care spoate fi întâlnită doar în cea mai dezvoltată literatură central-europeană. Parcă a unit într-o armonie magică experiențele clasicismului și romanticismului, iar prin contribuțiile sale se străbate prin sinteze cu care poezia noastră sare peste etape întregi de dezvoltare. Cu aceasta, acest minunat autor al

Поетското творештво на Ацо Шопов
Од првата фаза на творештвото на Шопов се издвојува антологиската песна „Очи“ („Со наши раце“).

Песната „Очи“ е тажачка по загинатата другарка — соборец, Вера Јоциќ. Таа има баладичен, елегичен тон и претставува тажно сеќавање на трите долги дена кога партизаните ја носеле својата другарка на раце низ македонските планини. Тие се неми сведоци на нејзиното бавно умирање, но и сведоци на нејзината бестрашност и храброст.

Смртно ранетата партизанка ги изговорува во шепот своите проштални зборови.

Болката заради нејзината смрт кај борците предизвикува желба за одмазда, желба да се продолжи со борбата, да се биде како неа.

Блесокот на нејзините очи се вселува во очите на нејзините другари. Тој блесок е поттикот за новите борби за слобода.

ОЧИ

Три дена на раце те носевме збрана,
со тага и болка на погледот срцен,
и секоја капка на твојата рана
ко крвава жар ни капеше в срце.

Другарите беа и морни и гладни
со згорени грла и свиени плеќи
со тап бол се впија во очите ладни
и жалеа оти не ќе пламнат веќе.

Но јас знаев оти пак ќе вивнат в жарој
и борците под нив ќе цветат и раснат,
в студените утра ќе греат ко сонце

nostru și-a întins aripile pentru un zbor la înălțime spre inaccesabilitățile artei cuvântului" spunea Gane Todorovski, scriitor macedonean în volumul "Viața și opera lui Ato Šopov", Academia Macedoneană de Științe și Arte, în anul 2005.

Din prima fază a operei lui Šopov se evidențiază poezia antologică „Ochii“ (culegerea „Cu mâinile noastre“).

Poezia „Ochii“ deplângere moartea camaradei sale, Vera Iotîchi. Are un ton baladic, elegiac și reprezintă o amintire tristă a celor trei zile lungi în care partizanii și-au purtat prietena în brațe prin munți macedoneni. Ei sunt martori tăcuți ai morții ei lente, dar și martori ai neînfricării și curajului ei.

Rănită mortal, partizana își rostește cuvintele de rămas bun în șoaptă.

Durerea morții ei provoacă în luptători o dorință de răzbunare, o dorință de a continua lupta, de a fi ca ea.

Sclipirea ochilor ei trece în ochii camarazilor ei. Acea sclipire este impulsul noilor lupte pentru libertate.

OCHII

Timp de trei zile te-am purtat în brațe,
cu tristețea și durerea privirii din inimă,
și fiecare picătură a răni tale
ca o ardoare săngerândă a picurat în inimile noastre.

Tovarășii erau și obosiți, și flămânzi
cu gâturi uscate și umeri aplecați
durere surdă au absorbit din ochii reci
și au jelit că nu se vor mai anima.
Dar eu am știut că se vor inflăcără din nou

Ацо Шопов - Ato Šopov

и никога нема да стијнат и згаснат.

Циклусот „Молитви на моето тело“ е од збирката „Небиднина“. Тој содржи 12 песни и претставува заокружена тема. Централен симбол во циклусот е телото. Тоа е претставено како митски облик — првично тело, кое го достигнува својот врв и бујност во љубовта. Опаѓањето на бујноста, разочараноста од староста и од смртта (небиднината) се темните мотиви кои го окупираат вниманието на поетот. Тој се враќа кон молитвите, кон бајачките, кон древните ритуали на гонењето на лошиот дух на смртта со гест, музика и збор.

Со првата песна од циклусот „Раѓање на зборот“, Ацо Шопов ја отвара темата на зборот во македонската поезија.

Песната започнува со метафизичка слика на камената шума над која чади ноќта. Тоа е слика на хаосот пред создавањето на светот. Поетот и зборот се дел од таа шума. Креативно, поетот го поистоветува зборот со светлината. Во Светото писмо, Бог ги создава земјата и небото и потоа ја издвојува светлината; поетот го издвојува зборот. Модриот јаглен метафорички го претставува огнот. За поетот, зборот е тој што го претставува вистинскиот почеток. Со зборот, со говорот, човекот станува човек. Со зборот, со именувањето на предметите и појавите е и нашиот почеток. Со раѓањето на вистинскиот збор и поетот станува поет.

și războinicii din ei se vor trezi și vor crește,
în diminețile reci vor arde precum soarele
și niciodată nu se vor răci sau stinge.

Ciclul „Rugăciunile trupului meu“ este din colecția „Neființă“. Contine 12 poezii și prezintă o temă integrală. Simbolul central al ciclului este corpul. Este reprezentat ca o formă mitică — corpul primordial, care atinge apogeul și exuberanța prin dragoste. Declinul exuberanței, deziluzia bătrâneții și a morții (neființă) sunt motivele întunecate care ocupă atenția poetului. El se întoarce la rugăciuni, la ghicatori, la vechile ritualuri de alungare a spiritului rău al morții cu gestică, muzică și cuvânt.

Cu prima poezie din ciclul „Nașterea cuvântului“, Ațo Șopov deschide tema cuvântului în poezia macedoneană.

Poezia începe cu o imagine metafizică a unei păduri pietroase peste care fumează noaptea. Aceasta este imaginea haosului de dinainte de crearea lumii. Poetul și cuvântul fac parte din acea pădure. În mod creativ, poetul identifică cuvântul cu lumina. În Scriptură, Dumnezeu creează pământul și cerurile și apoi desprinde lumina; poetul scoate în evidență cuvântul. Cărbunele albastru reprezintă metaforic focul. Pentru poet, cuvântul este cel care reprezintă adevărul început. Cu cuvântul, cu vorbirea, omul devine om. Cu cuvântul, cu denumirea obiectelor și a fenomenelor, este și începutul nostru. Odată cu nașterea cuvântului potrivit, și poetul devine poet.

РАГАЊЕ НА ЗБОРОТ

Глужд на глужд.
Камен врз камен.
Камена шума
изземнина.

Глужд на глужд.
Камен врз камен,
од камен и ние обата.
Чади ноќта.
Зборот се двои од темнината.
Модар јаглен му гори во утробата.
О ти што постоиш зашто не постоиш,
небото го лулаш,
земјата ја вртиш.
О ти што постоиш зашто не постоиш,
земјата јачи под камени плочници.
Иде замелушен од своите смрти
Зборот што ги крши сите слепоочници.
Глужд на глужд.
Камен на камен.
Својот гроб со прокуда го копам.
Отвори ме
проклетио,
ти тврдино камена,
да изгорам во јагленот на зборот,
да се стопам.

ТИ НЕ СИ СЕКОГАШ ТАКОВ

Пријателе, знам, ти не си секогаш таков,
и не се такви сите твои есени.
Тажно е да зборуваш осамен во мракот
за своите радости однесени.

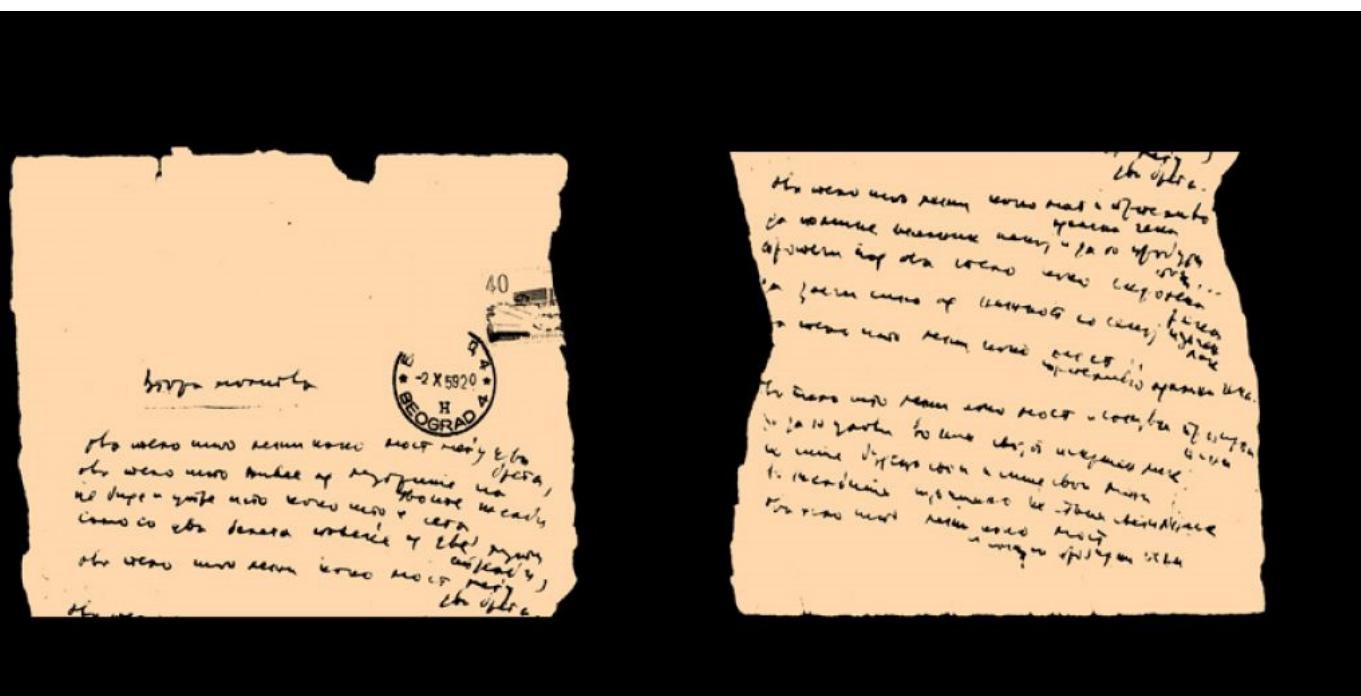
НАШТЕРЕА CUVÂNTULUI

Gleznă la gleznă.
Piatră peste piatră.
Pădure de piatră
încremenire.

Gleznă la gleznă.
Piatră peste piatră,
din piatră și noi amândoi.
Fumegă noaptea.
Cuvântul s-a desprins de întuneric.
Cărbune albastru îl arde în pântece.
O, tu, care exiști pentru că nu exiști,
legenii cerul
rotești pământul.
O, tu, care exiști pentru că nu exiști,
pământul se întărește sub pavele de piatră.
Merge uluit de morțile sale
Cuvântul care sfârâmă toate tâmpalele.
Gleznă la gleznă.
Piatră pe piatră.
Îmi sap cu deprindere propriul mormânt.
Deschide-mă
blestem
tu, cetate de piatră
să ard în cărbunii cuvântului,
să mă topesc.

TU NU EȘTI ÎNTOTDEAUNA AŞA

Prietene, știi, tu nu ești mereu aşa,
și nu toate toamnele tale sunt astfel.
Este trist să vorbești singur în întuneric
despre bucuriile ce ți-au fost luate.

Тажно е да копнееш за една средба само
кога ти е животот бескрајно патување,
галеби да носиш на своето рамо
а да не го чуеш нивното милување.

Тажно е во ноќта да бидеш сам со птиците,
да чекаш со нив сам в некоја пуста станица,
и додека некој се лула низ улиците
да мислиш дека ти си, ти си тој пијаница.

Пријателе, знам, не е секогаш така
и не се такви сите твои есени.
Понекогаш ја топлат твојата рака
стиховите од ветерот донесени.

ЉУБОВ

Очи ти сакам, молња да режат
кипнати гради огин да горат,
врели ти усни жар да се сторат,
под твојте раце
под твојта сила,
врагој да мрзнат
и да се ежат,
другарко моя другарко мила!
Не за љубовни песни ти пеам,
не за вечери неиспани тлеам –
оваа песна за бунт ти збори,
во неа крвта моја гори!

Там
кај што пламен народен пламти,
и пушки грмат
и долој ечат
Там
кај што храбри Титови борци

Este trist să tânjești doar după o singură întâlnire
când viața ta este o călătorie fără sfârșit,
să porti pescaruși pe umăr tău
și să nu le auzi mângâierea.

E trist să fii singur cu păsările în noapte,
să aștepți singur cu ele într-o stație pustie,
și în timp ce cineva se clatină pe străzi
să crezi că tu ești, tu ești acel bețiv.

Prietene, știi, nu este întotdeauna aşa
și nu sunt toate toamnele tale astfel.
Uneori îți încălzesc mâna
versurile aduse de vânt.

IUBIRE

Iubesc ochii tăi, fulgere să arunce,
pieptul fierbinte foc să ardă,
buzele tale fierbinți văpaie să se facă,
sub mâinile tale,
sub puterea ta,
diavoli să înghețe
și să se-nfioare,
prietenă mea, dragă mea prietenă!
Nu îți scriu poezii de dragoste,
nu pentru noptile nedormite mocnesc –
această poezie de răzvrătire îți vorbește,
sângele-mi arde în ea!
Acolo –
unde arde o flacără națională,
iar armele tună
și văile răsună
Acolo
unde luptătorii curajoși ai lui Tito

за живот во смрт без жалба литат,
там лъбов расне,
там лъбов крепни
лъбов бескрајна
лъбов вечита.
Сред тие бури,
сред дош – куршуми,
другарко моя, другарко златна,
прва да идеш,
прва да бидеш,
а ако куршум
младост ти зграби,
немој да тажиш,
немој да жалиш –
огнени очи не ќе ти свенат –
и ледни срца со жар ќе палиш,
и ладни маси в борба ќе креваш.
Очи ти сакам, молња да режат,
кипнати гради оган да горат,
врели ти усти жар да се сторат,
под твоите раци
под твојта сила
врагој да мрзнат
и да се ежат –
другарко моја другарко мила!

Песната „Лъбов“, и песната „Очи“ и се посветени на партизанката Вера Јоциќ, којашто загинала на 23 мај 1944 год.

Марјан Михајлов

pentru viață în moarte fără regret se mistuie,
acolo dragostea crește,
acolo dragostea se-nărește,
lubire nesfârșită
iubire veșnică.
În mijlocul acestor frământări,
prin ploaia de gloanțe,
prietenă mea, prietenă mea scumpă,
prima să mergi,
prima să fii,
iar dacă un glonț
tinerețea îți ia.
nu fi tristă,
nu regretă-
ochii de foc nu îți se vor stingă-
și inimi de gheată vei aprinde cu înflăcărare,
și vei ridica multimile napăsătoare la luptă.
Iubesc ochii tăi, fulgere să arunce,
pieptul fierbinte foc să ardă,
buzele tale fierbinți văpăie să se facă,
sub mânile tale,
sub puterea ta,
diavoli să înghețe
și să se-nfioare,
prietenă mea, dragă mea prietenă!

Poezia „lubire“ i-a fost dedicată partizancei Vera Ioțichi, care a murit la data de 23 mai 1944 și căreia i-a fost dedicată și poezia „Ochii“.

Marjan Mihajlov

АКЦИИ ВО ПРВИТЕ МЕСЕЦИ ОД ГОДИНАТА, ВО АМР ТИМИШОАРА!

Античките обредни празнувања ги собраа Македонците од Темишвар, токму на почетокот на годината. Тоа беше повод да се собереме и заедно да ги прославиме Божиќ и Нова Година, на традиционален начин. Сите се вклучија во подготовката на производите специфични за празниците, а потоа сите седнаа околу масата и уживава во подготвената храна и заедничките мигови.

„Имаме среќа што сите можеме да се сртнеме и да поминуваме време заедно, среќа ни е и тоа што заедно ги славиме Божиќ и Нова година по стариот обред, бидејќи на тој начин традицијата не се губи. Беше добра можност сите заедно да уживаме, особено затоа што сме привилегирани, а може двапати да славиме Божиќ и Нова Година“, вели Вероника Лиуба, член на АМР Темишвар.

ACȚIUNI ÎN PRIMELE LUNI ALE ANULUI, LA AMR TIMIȘOARA!

Sărbătorile pe rit vechi i-au adunat pe macedonenii din Timișoara, chiar la început de an. A fost ocazia pentru a se reuni și a sărbători împreună Crăciunul și Anul Nou, în mod tradițional. Cu toții s-au implicat în prepararea produselor specifice sărbătorilor, iar apoi cu toții s-au așezat în jurul mesei și s-au bucurat de mâncarea pregătită și de momentele petrecute împreună.

„Suntem norocoși că putem să ne întâlnim cu toții și să petrecem timp împreună, suntem norocoși și pentru faptul că sărbătorim Crăciunul și Anul Nou pe rit vechi, pentru că aşa nu se pierde tradiția. A fost un prilej bun să ne bucurăm împreună, mai ales că noi suntem privilegiați, și putem sărbători de două ori Crăciunul și Revelionul“, spune Veronica Liuba, membru AMR Timișoara.

Nu au lipsit nici cursurile de limbă

Имаше и курсеви по македонски јазик. Тие редовно се организираат во седиштето на AMP Темишвар. Курсевите се добра можност за дружење, но и за учење на јазикот.

„Овие курсеви се многу интересни и ние уживаме во учеството, особено затоа што се интерактивни, можеме да поставуваме прашања ако не разбирааме нешто, можеме да

macedoneană. Acestea sunt организate периодично на седиштето на AMP Timișoara. Cursurile reprezintă un prilej bun de socializare, dar și de învățare a limbii.

“Sunt foarte interesante aceste cursuri și participam cu drag, mai ales că sunt interactive, că putem pune întrebări dacă nu înțelegem ceva, putem exersa la tablă, iar partea și mai bună este că nu simțim presiune atunci când învățăm. Venim

ДМР Темишвар - AMR Timișoara

вежбаме на табла, а уште подобро е што не чувствуваат притисок кога учиме. Сакаме да доаѓаме на овие курсеви и навистина ни помагаат, ова го видов кога бев во Македонија“, вели Надја Катана.

„Јазичните курсеви се многу интересни и интерактивни, драго ни е што имаме можност да научиме нови работи, но и да го практикуваме она што го научивме досега, бидејќи без пракса забораваме. А во исто време, имаме можност да се запознаеме со сите нас и да се дружиме“, вели Адријан Гимбоаша.

И децата имаат периодични активности во седиштето на АМР Темишвар. Овде најмалите учествуваат во сликарски и креативни работилници. Децата ѝ даваат слобода на својата имагинација, а боите се таложат на хартијата без многу работа, а резултатите нема да задоцнат да се појават.

Сите тие се горди на своите дела кои или ги носат дома или си ги подаруваат.

„Сакам да цртам и ми се допаѓа што имаме многу бои и можам да цртам што сакам. Исто така, ми се допаѓа што запознавам други деца, кои ми се пријатели, и си играме заедно“, вели Рареш Франкулеску, 7 години.

Членовите на ДМР го прославија и Меѓународниот ден на мајчиниот јазик, ден кој се одбележува на меѓународно ниво на 21 февруари, со цел да се промовира јазичната и културната различност, како и повеќејазичноста.

Мајчиниот јазик е најмоќното средство за зачувување и развој на материјалното и

cu drag la aceste cursuri și chiar ne sunt de ajutor, am văzut asta când am fost în Macedonia”, spune Nadia Cătană.

“Cursurile de limbă sunt foarte interesante și interactive, ne bucurăm că avem ocazia să învățăm lucruri noi, dar și să exersăm ce am învățat până acum, pentru că fără exercițiu se uită. Și avem totodată, ocazia să ne întâlnim cu toții și să socializăm”, spune Adrian Ghimboasa.

Și copiii au activități periodice la sediul AMR Timișoara. Aici, cei mici participă la atelierele de pictură și creație. Copiii dau frâu liber imaginației, iar culorile se aştern pe hârtie fără prea multă muncă, iar rezultatele sunt pe măsură. Cu toții sunt mândri de operele lor pe care fie le iau acasă, fie și le fac cadouri între ei. „Mie îmi place să desenez și mă bucur că avem multe culori. Sunt fericit că mă întâlnesc și cu alți copii, care sunt prietenii mei și ne jucăm împreună“, spune Rareș Frânculescu, în vîrstă de 7 ani.

Membrii AMR au sărbătorit și Ziua Internațională a Limbii Materne, zi marcată la nivel internațional în data de 21 februarie, cu scopul de a promova diversitatea lingvistică și culturală, precum și multilingvismul.

Limba maternă este cel mai puternic instrument de conservare și de dezvoltare a patrimoniului tangibil și intangibil. ONU consideră că toate acțiunile ce promovează diseminarea limbilor materne servesc nu doar scopul încurajării diversității lingvistice și educației multilingve, ci ajută și la dezvoltarea conștiinței tradițiilor lingvistice și culturale în întreaga lume și la inspirarea solidarității bazată pe înțelegere, toleranță și dialog.

Violeta Ghimboasa

нематеријалното наследство. ОН веруваат дека сите активности кои го промовираат ширењето на мајчините јазици служат не само за целта на поттикнување на јазичната разновидност и повеќејазичното образование, туку и помагаат да се развие свеста за јазичните и културните

традиции ширум светот и да се инспирира солидарност заснована на разбирање, толеранција и дијалог.

Виолета Гимбоаша

ПИТУЛИЦИ СО ЛУК

Потребни состојки:

500 г брашно

1 л вода

сол по вкус

За смесата со лук:

масло за готвење

јаболков оцет

1 главица лук, ситно (исечкана или истолчена)

неколку ливчиња нане (свежи или суви)

сол по вкус

Начин на приготвување:

Најпрвин подгответе смеса, како онаа за палачинки од брашното, водата и солта. Пржете ги питулиците една по една а потоа одделно редете ќи во тепсија. Во посебен сад настрана направете смеса од маслото за готвење, јаболковиот оцет, истолчениот лук, свежото или суво нане и сол по вкус. Со помош на четка премачкајте ја секоја кора и редете ги една врз друга во тепсија. На крајот, испечете ги во рерна на 180 Целзиусови степени околу 15 до 20 минути. Се служи сервирано со свеж домат.

CLĂTITE SĂRATE CU USTUROI

Ingrediente necesare:

500 g făină

1 l apă

sare după gust

Pentru sosul cu care se ung clătitele:

ulei pentru gătit

oțet de mere după gust,

1 căpătână de usturoi, tocată fin (pisată sau zdrobită),

câteva frunze de mentă (proaspătă sau uscată),
sare după gust

Mod de preparare:

Mai întâi, pregătiți o compozitie, ca cea pentru clătitele obișnuite, din făină, apă și sare. Prăjiți clătitele una câte una și apoi aranjați-le separat într-o caserolă. Într-un castron separat, amestecați uleiul pentru gătit, oțetul de mere, usturoiul zdrobit, menta proaspătă sau uscată și sare după gust. Într-un vas care merge la cuptor și pe care îl ungeti cu ulei, puneti o clătită și cu o pensulă ungeti-o cu

МРЗЛИВА ПИТА

Потребни состојки:

- 4 јајца
- 1 чаша кисело млеко
- 1 чаша пченкарно брашно
- 1 чаша пченично брашно
- 150 г сирење
- 1 чаша масло за готвење
- 1 пакетче прашок за печиво
- 250 г спанаќ, исечкан
- 2 моркова, ситно изрендани
- сол по вкус
- семива по вкус

Начин на приготвување:

Во длабок сад промешајте ги заедно јајцата, киселото млеко, маслото, двета типа брашно и додајте го прашокот за печиво. Добро промешајте и додајте сол и семиња по вкус. Повторно промешајте, па додајте ги сирењето, издробено на коцки, спанаќот и изренданите моркови. Сета смеса промешајте ја со помош на жица за матење и претурете ја смесата во тава, претходно премачкана со масло и набрашнета со брашно, за да не се залепи при печењето. Печете во загреана рерна на 200 Целзиусови степени околу 10 минути, а потоа намалете ја температурата на 150 Целзиусови степени и печете уште 20 до 25 минути.

sosul care conține usturoi, apoi puneti deasupra o altă clătită și aşa mai departe până când terminați clătitele. Coceti-le în cuptorul încălzit la 180 de grade Celsius pentru aproximativ 15 până la 20 de minute. Se taie în felii ca tortul. Se servesc cu roșii proaspete.

PLĂCINTĂ LENEŞĂ

Ingrediente necesare:

- 4 ouă
- 1 cană lapte acru
- 1 cană făină de porumb (porumbul măcinat la fel de fin ca și grâu)
- 1 cană făină de grâu
- 150 g brânză
- 1 cană ulei pentru gătit
- 1 pachețel de praf de copt
- 250 g spanac proaspăt, tocăt mărunt
- 2 morcovi, rași fin
- sare după gust
- diferite semințe după gust (de floarea soarelui, de dovleac, de mac, etc)

Mod de preparare:

Într-un castron adânc, amestecați ouăle, laptele acru, uleiul, făina de porumb și făina de grâu și adăugați praful de copt. Se amestecă bine și se adaugă sare și semințe după gust. Dacă folosiți semințe de floarea soarelui și respectiv de dovleac este de dorit să le puneti în apă cu o seară înaintea pregătirii plăcintei. Amestecați din nou, apoi adăugați brânza tăiată cubulete, spanacul și morcovii rași. Amestecați cu un tel totul și turnați apoi compoziția într-o tavă tapetată în prealabil cu ulei și pudrată cu făină, pentru a nu se lipi în timpul coacerii. Se coace în cuptorul preîncălzit la 200 de grade Celsius pentru aproximativ 10 minute, apoi se reduce temperatura la 150 de grade Celsius și se mai coace încă 20-25 de minute.

Д Н С

Јануари 2023

Н	1	19	Мч. Бонифатиј Тарсијски (290)
П	2	20	Свмч. Игнатиј Богоносец (107)
В	3	21	Мч. Јулијана и со неа во Никомидија постраданите (304)
С	4	22	Вмц. Анастасија Узорешителница (304)
Ч	5	23	Преп. Наум Охридски (910)
П	6	24	Прмц. Евгенија Римска и с неа мч. Прот. Јакинт и Клавдиј (262)
С	7	25	Рождество на Господа Иисуса Христа
Н	8	26	Јосиф Обручник, цар Давид и Јаков, брат Господов
П	9	27	Ап. первомч. и архијакон Стефан (34)
В	10	28	Мч-ци 20.000 во Никомидија (302)
С	11	29	Мч-ци 14.000 младенци, погубени од Ирода во Витлеем (1)
Ч	12	30	Мч-ка Анисија Солунска (305)
П	13	31	Преп. Меланија Римјанка (439)
С	14	1	Обрезание Господово
Н	15	2	Св. Силвестер, папа Римски (335)
П	16	3	Прор. Малахиј (IV п.Х.)
В	17	4	Собор на 70-те апостоли
С	18	5	Свмч. Теопемпт, еп. Никомидијски, и мч. Теона маѓ (303)
Ч	19	6	Богојавление, Крштевање на Господа Иисуса Христа
П	20	7	Собор на Претечата и Крстител Господов Јован
С	21	8	Преп. Георгиј Хозевит (VII) и Емилијан исп. (IX)
Н	22	9	Мч. Поливект (259)
П	23	10	Св. Григориј, еп. Ниски (395)
В	24	11	+Преп. Теодосиј Велики, основач на општежитијата (529)
С	25	12	Мч. Татјана и другите со неа пострадани во Рим (235)
Ч	26	13	Мч-ци Ермил и Стратоник (315)
П	27	14	Св. Сава архиеп. Српски
С	28	15	+Преп. Гаврил Лесновски (XI)
Н	29	16	Поклонение на чесните вериги на ап. Петар
П	30	17	+Преп. Антониј Велики (356)
В	31	18	Св. Атанасиј (373) и Кирил (444), архиеп. Александријски

IANUARIE – GERAR

(31 de zile; ziua are 10 ore, noaptea 14 ore)

- 1 D (†) Tăierea-împrejur cea după trup a Domnului;
† Sf. Ier. Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei, și mama sa, Sf. Emilia (*Anul Nou. Tedeum*)
Duminica dinaintea Botezului Domnului; Ap. 2 Timotei 4, 5-8; al praznicului: Coloseni 2, 8-12; Ev. Marcu 1, 1-8 (*Predica Sfântului Ioan Botezătorul*); a praznicului: Luca 2, 20-21, 40-52; glas 4, vescr. 7
Înainte-prăznuirea Botezului Domnului;
Sf. Ier. Silvestru, episcopul Romei; Sf. Cuv. Serafim de Sarov
3 M Sf. Proroc Maleah; Sf. Mc. Gordie
4 M Soborul Sf. 70 de Apostoli; Sf. Cuv. Teocist din Sicilia; Sf. Cuv. Apolinaria; Sf. Cuv. Nichifor cel Lepros (*Harți*)
5 J Sf. Mc. Teopempt și Teonas; Sf. Cuv. Sinclitichia (*Ajunul Botezului Domnului. Post*)
6 V (†) Botezul Domnului (*Boboteaza - Dumnezeiasca Arătare. Harți*)
7 S † Soborul Sf. Proroc Ioan Botezătorul
- 8 D Sf. Cuv. Gheorghe Hozevitul; Sf. Cuv. Domnica
Duminica după Botezul Domnului; Ap. Efeseni 4, 7-13; Ev. Matei 4, 12-17 (*Începutul propovăduirii Domnului*); glas 5, vescr. 8
9 L Sf. Mc. Polieuct; Sf. Ier. Petru, episcopul Sevastiei
10 M Sf. Ier. Grigorie, episcopul Nyssei; † Sf. Cuv. Antipa de la Calapodești; Sf. Ier. Dometian, episcopul Melitinei
11 M † Sf. Cuv. Teodosie, începătorul vietii călugărești de obște din Palestina; Sf. Cuv. Vitalie
12 J Sf. Mc. Tatiana diaconiță și Eutasia
13 V † Sf. Mc. Ermil și Stratonic; Sf. Ier. Iacob, episcop de Nisibe
14 S Odovania praznicului Botezului Domnului;
Sf. Cuv. Mucenici din Sinai și Rait; Sf. Nina, luminătoarea Georgiei
- 15 D Sf. Cuv. Pavel Tebeul și Ioan Colibașul
Duminica a 29-a după Rusalii; Ap. Duminică a 28-a: Coloseni 1, 12-18; Ev. Luca 17, 12-19 (*a celor 10 leproși*); glas 6, vescr. 9
16 L Cinstirea lanțului Sf. Ap. Petru; Sf. Mc. Danact cîteșul
17 M † Sf. Cuv. Antonie cel Mare; Sf. Cuv. Antonie cel Nou din Veria
18 M † Sf. Ier. Atanasie și Chiril, arhiepiscopii Alexandriei
19 J Sf. Cuv. Macarie cel Mare și Macarie Alexandrinul;
Sf. Ier. Marcu, mitropolitul Efesului; Sf. Mc. Eufrasia
20 V † Sf. Cuv. Eftimie cel Mare; Sf. Mc. Eusebiu; Sf. Mc. In, Pin și Rim
21 S Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul; Sf. Mc. Neofit;
Sf. Mc. Agnă din Roma
- 22 D Sf. Ap. Timotei; Sf. Cuv. Mc. Anastasie Persul
Duminica a 32-a după Rusalii (*a lui Zaheu*);
Ap. 1 Timotei 4, 9-15; Ev. Luca 19, 1-10; glas 7, vescr. 10
23 L Sf. Sfințit Mc. Clement, episcopul Ancirei; Sf. Mc. Agatanghel; Sf. Părinte de la Sinodul al VI-lea Ecumenic
24 M Sf. Cuv. Xenia din Roma; Sf. Xenia din Petersburg (*Tedeum*)
25 M † Sf. Ier. Grigorie Teologul, arhiepiscopul Constantinopolului;
† Sf. Ier. Bretanion, episcopul Tomisului
26 J † Sf. Ier. Iosif cel Milostiv, mitropolitul Moldovei;
Sf. Cuv. Xenofont, Maria, Arcadie și Ioan
27 V † Aducerea moaștelor Sf. Ier. Ioan Gură de Aur;
Sf. Marciana impărăteasa
28 S Sf. Cuv. Efrem Sirul, Isaac Sirul, Paladie și Iacob Sihastrul
- 29 D Aducerea moaștelor Sf. Sfințit Mc. Ignatice Teoforul; Sf. Mc. Filotei
Duminica a 17-a după Rusalii (*a Cananeencei*);
Ap. 2 Corinteni 6, 16-18; 7, 1; Ev. Matei 15, 21-28; glas 8, vescr. 11
30 L † Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur; Sf. Sfințit Mc. Ipolit, episcopul Romei
31 M Sf. Mc. doctori fără de arginți Chir și Ioan

Д Н С

Февруари 2023

С	1	19	Преп. Макарий Велики (391)
Ч	2	20	+Преп. Ефимий Велики (473)
П	3	21	Преп. Максим исповедник (662)
С	4	22	Ап. од 70-те Тимотеј (96)
Н	5	23	Св. Климент, еп. Анкирски, и мч. Агатангел (312)
П	6	24	Преп. Ксенија Римјанка (V)
В	7	25	+Св. Григориј Богослов, архиеп. Константинополски (389)
С	8	26	Преп. Ксенофонт, сопругата Марија и синовите Аркадиј и Јован (V-VI)
Ч	9	27	+Пренос на моштите на св. Јован Златоуст (438)
П	10	28	Преп. Ефрем Сирин (373-379)
С	11	29	Пренос на моштите на св. Игњатиј Богоносец (108)
Н	12	30	+Св. Василиј Велики, Григориј Богослов и Јован Златоуст
П	13	31	Бесребреници Кир и Јован и со нив мч. Атанасија со ќерките (311)
В	14	1	Мч. Трифун (250)
С	15	2	Сретение на Господа Иисуса Христа
Ч	16	3	Св. Симеон Богопримец и пророчица Ана (I)
П	17	4	Преп. Исидор Пелусиотски (440)
С	18	5	Мц. Агатија (251)
Н	19	6	Преп. Вукол, еп. Смирнски
П	20	7	Преп. Партениј, еп. Лампакијски (IV)
В	21	8	Вмч. Теодор Стратилат (319) и прор. Захарија Серповидец, од 12-те
С	22	9	Мч. Никифор, од Антиохија Сиријска (257)
Ч	23	10	Свмч. Харалампиј и со него мч. Порфириј, Валтос и 3 маченички (202)
П	24	11	Св. Георгиј Кратовски (XVI)
С	25	12	Св. Мелетиј, архиеп. Антиохијски
Н	26	13	Преп. Мартинијан (V)
П	27	14	+Рамноап. Кирил, учител Словенски (869)
В	28	15	Ап. од 70-те Онисим (109)

FEBRUARIE – FĂURAR

(28 de zile; ziua are 11 ore, noaptea 13 ore)

1 M	Înainte-prăznuirea Întâmpinării Domnului; Sf. Mc. Trifon; Sf. Mc. Perpetua și Felicitas
2 J	(†) Întâmpinarea Domnului
3 V	Sf. și Dreptul Simeon, primitorul de Dumnezeu; Sf. Prorociță Ana
4 S	Sf. Cuv. Isidor Pelusiotul; Sf. Sfințit Mc. Avramie
5 D	Sf. Mc. Agata și Teodula Duminica a 33-a după Rusalii (a Vameșului și a Fariseului); Ap. 2 Timotei 3, 10-15; Ev. Luca 18, 10-14; glas 1, voser. 1 (Inceputul Triodului)
6 L	Sf. Ier. Vucoł, episcopul Smirnei, și Fotie, patriarhul Constantinopolului; Sf. Cuv. Varsanufie cel Mare și Ioan
7 M	Sf. Ier. Partenie, episcopul Lampsacului; Sf. Cuv. Luca din Elada
8 M	Sf. Mare Mc. Teodor Stratilat; Sf. Proroc Zaharia (<i>Harți</i>)
9 J	<i>Odovania praznicului Întâmpinării Domnului;</i> Sf. Mc. Nichifor
10 V	†) Sf. Sfințit Mc. Haralambie; Sf. Mc. Valentina (<i>Harți</i>)
11 S	Sf. Sfințit Mc. Vlasie, episcopul Sevastiei; Sf. Teodora împărăteasa
12 D	Sf. Ier. Meletie, arhiepiscopul Antiohiei; Sf. Mc. Hristea Duminica a 34-a după Rusalii (a Întoarcerii Fiului risipitor); Ap. 1 Corinteni 6, 12-20; Ev. Luca 15, 11-32; glas 2, voser. 2
13 L	Sf. Cuv. Martinian; Sf. Ap. Acvila și soția sa, Priscila; Sf. Ier. Evloghie, patriarhul Alexandriei
14 M	Sf. Cuv. Auxentie, Maron și Avraam
15 M	Sf. Ap. Onisim; Sf. Mc. Maior
16 J	Sf. Sfinții Mc. Pamfil preotul și Valent diaconul; Sf. Ier. Flavian, arhiepiscopul Constantinopolului
17 V	Sf. Mare Mc. Teodor Tiron; Sf. Mariamna; Sf. împărați Marcian și Pulheria
18 S	Sf. Ier. Leon cel Mare, episcopul Romei (<i>Sâmbăta morților – Moșii de iarnă</i>)
19 D	Sf. Ap. Arhip, Filimon și soția sa, Apfia Duminica Înfricoșătoarei Judecății (a Lăsatului sec de carne); Ap. 1 Corinteni 8, 8-13; 9, 1-2; Ev. Matei 25, 31-46; glas 3, voser. 3
20 L	Sf. Ier. Leon, episcopul Cataniei; Sf. Cuv. Visarion
21 M	Sf. Cuv. Timotei; Sf. Ier. Eustatie, arhiepiscopul Antiohici
22 M	Aflarea moaștelor Sfinților Mc. din Constantinopol (<i>Zi aliturgică. Dezlegare la brânză, lăpte, ouă și pește</i>)
23 J	Sf. Sfințit Mc. Policarp, episcopul Smimei; Sf. Gorgia
24 V	† Întâia și a doua afare a capului Sf. Proroc Ioan Botezătorul (<i>Zi aliturgică. Dezlegare la brânză, lăpte, ouă și pește</i>)
25 S	Sf. Ier. Tarasie, patriarhul Constantinopolului (<i>Sâmbăta Sfinților Cuvioși</i>)
26 D	Sf. Ier. Porfirie, episcopul Gazei; Sf. Mc. Fotini Samarineanca Duminica Izgonirii lui Adam din Rai (a Lăsatului sec de brânză); Ap. Romani 13, 11-14; 14, 1-4; Ev. Matei 6, 14-21 (<i>Învățătură despre iertare, post și neagonisire</i>); glas 4, voser. 4
27 L	Sf. Cuv. Mărt. Procopie și Talaleu (Inceputul Postului Sfințelor Paști. Zi aliturgică. Canonul Mare)
28 M	†) Sf. Cuv. Ioan Casian și Gherman, din Dobrogea; Sf. Cuv. Vasile Mărturisitorul (<i>Zi aliturgică. Canonul Mare</i>)

Д Н С

Март 2023

C	1	16	Мч-ци Памфил, Валент, Павел, Порфириј и други со нив (309)
Ч	2	17	Вмч. Теодор Тирон (306)
П	3	18	Св. Лав, папа Римски (461)
C	4	19	Ап. од 70-те Архип и Филимон и мч-ка Апфия (I)
H	5	20	Преп. Лав, еп. Катански (780)
П	6	21	Преп. Тимотеј во Символи (795)
В	7	22	Наоѓање на моштите на мачениците во Евгенија (423)
C	8	23	Свмч. Поликарп, еп. Смирнски (167)
Ч	9	24	+Прво (IV) и второ (452) наоѓање на главата на св. Јован Претеча
П	10	25	Св. Тарасиј, архиеп. Константинополски (806)
C	11	26	Св. Порфириј, архиеп. Гаски (420)
H	12	27	Новомч. Агатангел Битолски (1727)
П	13	28	Преп. Василиј исповедник (750)
В	14	1	Прмч. Евдокија (160-170)
C	15	2	Свмч. Теодот, еп. Киринејски (326)
Ч	16	3	Мч-ци Евтропиј, Клеоник и Василиск (308)
П	17	4	Преп. Герасим Јордански (475)
C	18	5	Мч. Конон Исаурийски (I)
H	19	6	Мч-ци 42 во Амореја (845)
П	20	7	7 свмч-ци Херсониски (IV)
В	21	8	Преп. Теофилакт исповедник, еп. Никомидийски (845)
C	22	9	+40 маченици, во Севастијското езеро (320)
Ч	23	10	Мч-ци Кодрат и други со него (258)
П	24	11	Св. Софрониј, патр. Јерусалимски (638-644)
C	25	12	Св. Григориј Двоеслов (604)
H	26	13	Пренос на моштите на св. Никифор, патр. Константинополски (846)
П	27	14	Преп. Бенедикт Нурсиски (543)
В	28	15	Мч. Агапиј и со него 7 маченици (303)
C	29	16	Ап. од 70-те Аристовул, еп. Британски (I)
Ч	30	17	Преп. Алексеј, човек Божји (411)
П	31	18	Св. Кирил, архиеп. Јерусалимски (386)

MARTIE – MĂRTIŞOR

(31 de zile; ziua are 12 ore, noaptea 12 ore)

- 1 M Sf. Cuv. Mc. Evdochia; Sf. Cuv. Domnina (*Canonul Mare*)
 2 J Sf. Sfințit Mc. Teodot, episcopul Chiriniei;
 Sf. Mc. Isihie (*Canonul Mare*)
 3 V Sf. Mc. Eutropie, Cleonic și Vasilisc
 4 S Sf. Cuv. Gherasim de la Iordan; Sf. Mc. Pavel și sora sa, Iuliana (*Sâmbăta Sf. Mare Mc. Teodor Tiron. Pomenirea morților*)
- 5 D Sf. Mc. Conon din Isaura și Conon Grădinarul;
 Sf. Cuv. Marcu Pustnicul
Duminica întâi din Post (a Ortodoxiei):
 Ap. Evrei 11, 24-26, 32-40; Ev. Ioan 1, 43-51
 (*Chemarea lui Filip și a lui Natanael*); glas 5, vosec. 5
- 6 L Sf. 42 de Mucenici din Amoreea; Aflarea Sfintei Cruci
 7 M Sf. Sfințit Mc. Efrem, episcopul Tomisului, Vasilevs, Evghenie, Capiton, Eterie, Agatodor și Elpidie, episcopi de Herson
 8 M Sf. Ier. Teofilact Mărturisitorul, episcopul Nicomidei
 9 J † Sf. 40 de Mucenici din Sevastia
 10 V Sf. Mc. Codrat, Ciprian, Dionisie și cei impreună cu ei
 11 S Sf. Ier. Sofronie, patriarhul Ierusalimului (*Pomenirea morților*)
- 12 D Sf. Cuv. Teofan Mărturisitorul; Sf. Ier. Grigorie Dialogul, episcopul Romei; Sf. Cuv. Simeon Noul Teolog
Duminica a 2-a din Post (a Sf. Ier. Grigorie Palama): Ap. Evrei 1, 10-14; 2, 1-3; al Ierarhului: Evrei 7, 26-28; 8, 1-2; Ev. Marcu 2, 1-12 (*Vîndecarea slăbăognoului din Capernaum*); a Ierarhului: Ioan 10, 9-16 (*Iisus – Păstorul cel bun*); glas 6, vosec. 6
- 13 L Aduceres moaștele Sf. Ier. Nichifor, patriarhul Constantinopolului
 14 M Sf. Cuv. Benedict de Nursia; Sf. Sfințit Mc. Alexandru preotul
 15 M Sf. Mc. Agapie, Plisiu și Timolau
 16 J Sf. Mc. Sabin Egipeteanul; Sf. Cuv. Hristodul din Patmos
 17 V Sf. Cuv. Alexie, omul lui Dumnezeu
 18 S Sf. Ier. Chiril, arhiepiscopul Ierusalimului (*Pomenirea morților*)
- 19 D Sf. Mc. Hrisant și Daria, Claudiu și Ilaria;
 Sf. Mc. Marian diaconul
Duminica a 3-a din Post (a Sfintei Crucii):
 Ap. Evrei 4, 14-16; 5, 1-6; Ev. Marcu 8, 34-38; 9, 1 (*Luarea crucii și urmarea lui Hristos*); glas 7, vosec. 7
- 20 L Sf. Cuv. Mucenici din Mănăstirea Sf. Sava cel Sfințit
 21 M Sf. Ier. Iacob Mărturisitorul; Sf. Cuv. Serapion
 22 M Sf. Sfințit Mc. Vasile, preotul din Ancira;
 Sf. Mc. Drosida, fiica împăratului Traian
 23 J Sf. Cuv. Mc. Nicon și cei 199 de ucenici ai lui
 24 V *Înainte-prăznuirea Bunei Vestiri;*
 Sf. Ier. Artemon, episcopul Seleuciei
 (†) *Buna Vestire (Dezlegare la pește)*
- 25 S *Odvania praznicului Bunei Vestiri;* Soborul Sf. Arhanghel Gavriil; Sf. Mc. Montanus preotul și soția sa, Maxima; Sfinții 26 de Mucenici din Goția/Dacia
Duminica a 4-a din Post (a Sf. Cuv. Ioan Scăraru): Ap. Evrei 6, 13-20; al Cuviosului: Efeseni 5, 8-19; Ev. Marcu 9, 17-32 (*Vîndecarea fiului lunatic*); a Cuviosului: Matei 4, 25; 5, 1-12 (*Predica de pe munte – Fericirile*); glas 8, vosec. 8
- 27 L Sf. Mc. Matrona din Tesalonic;
 Sf. Mc. Filii și Lidia, soția sa, cu cei 4 fii ai lor
 28 M Sf. Cuv. Ilarion cel Nou, egumenul Pelechitului, și Ștefan făcătorul de minuni
 29 M Sf. Sfinții Mc. Marcu, episcopul Aretuselor, și Chiril diaconul; Sf. Mc. Iona și Varahisie; Sf. Ier. Diadoh, episcopul Foticei (*Denia Canonului Mare*)
- 30 J Sf. Cuv. Ioan Scăraru; Sf. Euvula, mama Sf. Pantelimon
 31 V Sf. Sfințit Mc. Ipatie, episcopul Gangrei;
 Sf. Mc. Veniamin diaconul (*Denia Acatistului Bunei Vestiri*)

Друштвото на Македонците од Романија купува традиционални македонски објекти односно објекти како: народни носии (чорапи, елеци, кошули, опинци, појаси, фоти и слично) објекти за домакинството (разбој за ткаење, килими, рачни работи везени, чејз и сл) како и мал и голем традиционален намештај од домакинството на македонците (сандак за чеиз, кебиња, маси, столици и слично). Повеќе информации можете да најдете во просториите на Друштвото во Букурешт, ул. Томас Масарик, бр.29, сек.2, телефон за врски 021-212.09.22 или 0722.251.947.

Редакција

Asociația Macedonenilor din România achiziționează diverse obiecte tradiționale macedonene, cum ar fi: costume tradiționale (ciorapi, ilicuri, cămăși, opinici, bete, fote, etc.), obiecte de uz casnic (război de țesut, chilimuri, covoare, pături, etc.), precum și mic și mare mobilier tradițional gospodăriilor macedonene (ladă de zestre, paturi, mese, scaune și altele). Mai multe informații pot fi aflate la sediul din București, strada Thomas Masaryk, nr. 29, sector 2, telefoane de contact: 021-212.09.22 sau 0722.251.947.

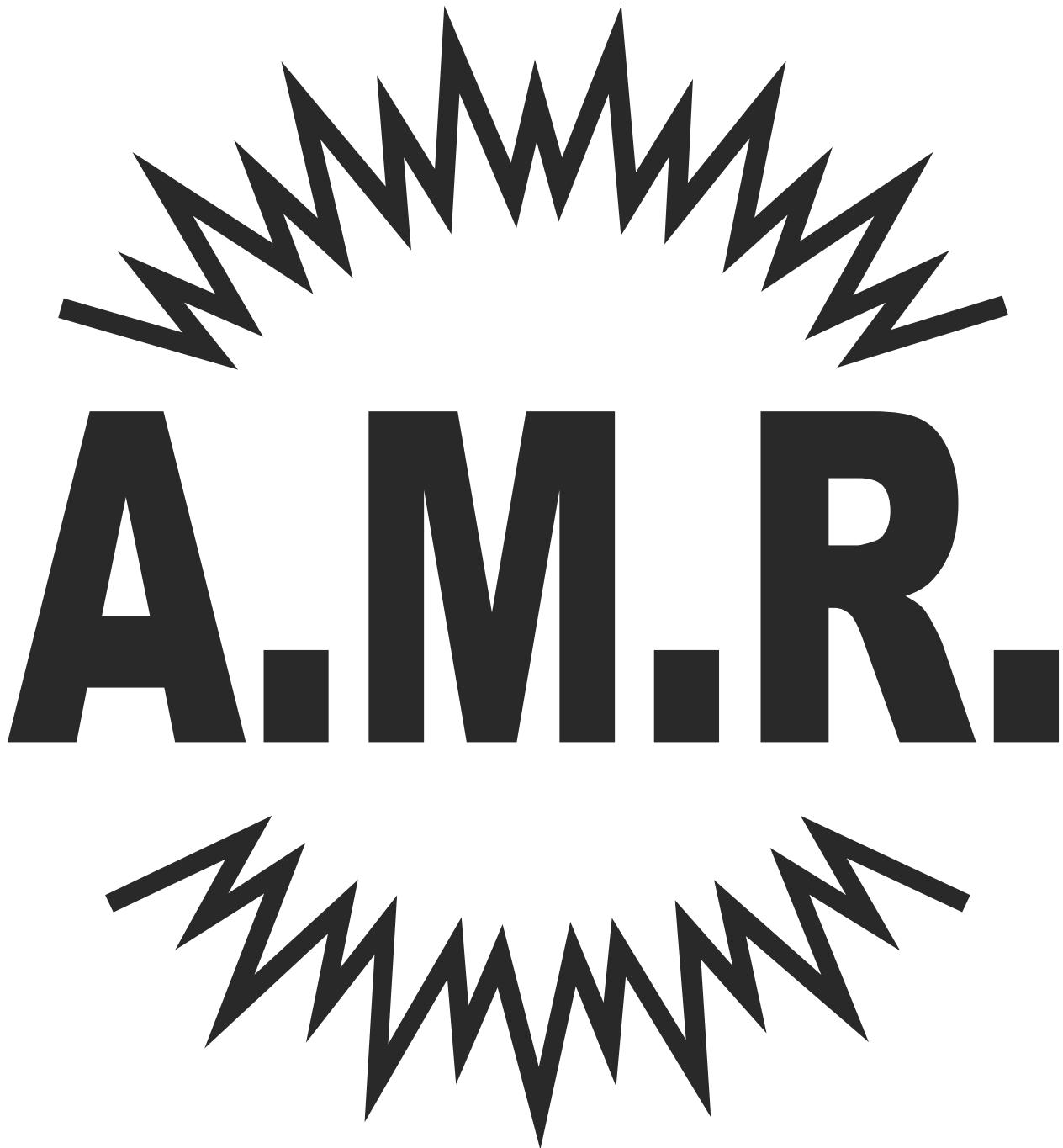
Redacția

СОНȚИНУТ :

<i>Гаудеamus Букурешт</i>	2 - 6
<i>9 -ти декември - Крајова</i>	6 - 16
<i>Даме Груев</i>	16-17
<i>Василица</i>	17- 22
<i>Партение Зографски</i>	22- 25
<i>Свети Трифун</i>	25 - 30
<i>Ден на мајчиниот јазик</i>	31- 34
<i>1 -ви Март</i>	34- 38
<i>Жената македонка</i>	38 - 42
<i>Ато Шопов</i>	42 - 51
<i>ДМР Темишвар</i>	51- 54
<i>Рецепти</i>	54 - 55
<i>Православен календар</i>	56 - 58

СОДРЖИНА

<i>Gaudeamus București</i>	2 - 6
<i>9 decembrie - Craiova</i>	6 - 16
<i>Dame Gruev</i>	16-17
<i>Sfântul Vasile</i>	17- 22
<i>Partenie Zografski</i>	22- 25
<i>Sfântul Trifun</i>	25 - 30
<i>Ziua limbii materne</i>	31- 34
<i>1 Martie</i>	34- 38
<i>Femeia macedoneană</i>	38 - 42
<i>Ato Šopov</i>	42 - 51
<i>AMR Timișoara</i>	51- 54
<i>Rețete</i>	54 - 55
<i>Calendar ortodox</i>	56 - 58

Publicație editată de Asociația Macedonenilor din România, cu sprijinul Guvernului României - Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului României

Публикација издадена од Друштвото на Македонците во Романија—со подршка на Владата на Романија - Сектор за меѓуетнички односи во рамките на Генералниот секретаријат на Владата на Романија

ISSN: 1582-831x

COMITETUL DE REDACȚIE

Redactor Sef: Mihajlov Marjan

Redactor: Rogobete Cristescu Laura Elen

Tehnoredactare computerizată: Rogobete Cristescu Laura Elen
contact@asociatia-macedonenilor.ro

SEDIUL SOCIAL AL ASOCIAȚIEI:

București, sector 2, strada Thomas Masaryk, nr. 29

Telefon: 0374-951.911

contact@asociatia-macedonenilor.ro

AU COLABORAT LA REALIZAREA ACESTUI NUMĂR:

- Anghel Mihajlova Monika
- Breza Cristea Lucian
- Ghimboasă Patricia Violeta
- Pîrvulescu Elena Daniela

www.asociatia-macedonenilor.ro

Facebook: Asociatia Macedonenilor din Romania